

FINANSINSPEKTIONEN

Årsredovisning 2020

16 februari 2021
Dnr 21-1702

INNEHÅLL

GENERALDIREKTÖREN HAR ORDET	4
Krisen är också en källa till kunskap och insikt	4
Viktiga aktiviteter under året	5
Vi fortsätter att följa krisen noga	6
OM FINANSINSPEKTIONEN	7
Finansinspektionens uppdrag	7
Så finansieras FI	8
Organisation och ledning	8
Styrelsens sammansättning	9
LÄSANVISNINGAR	10
Årsredovisningens disposition	10
Mätmetoder	10
Kostnader, intäkter och tid	10
Tabeller och diagram	11
ÖVERGRIPANDE FINANSINSPEKTIONEN	12
Samlad bedömning FI	12
Fortsatt ökad verksamhet	14
Ekonomiskt resultat	16
TILLSYN	19
Verksamhetsöversikt	21
Åtterrapporering av tillsynsinsatser	26
Banktillsyn	26
Försäkringstillsyn	30
Tillsyn av finansiella värdepappersmarknaden och fonder	33
Konsumentskydd	38
Penningtvätt	40
Informations- och cyberrisker	41
Hållbarhetsfrågor	42
Systemstabilitet och makrotillsyn	44
Rapportering	45
Enhetlig datahantering	45
Ingrepan	46
Resultatbedömning	48
REGELGIVNING	50
Verksamhetsöversikt	50
Resultat	50
Föreskriftsarbete	51
Resultatbedömning	53
INTERNATIONELL REGLERING OCH TILLSYN	54
Europeiskt samarbete	55
Regionalt samarbete	56
Globalt samarbete	57

TILLSTÅNDSPRÖVNING	59
Verksamhetsöversikt	59
Effektivisering av tillståndsprövningen	60
Resultat	61
Resultatbedömning	64
ÖVRIG VERKSAMHET	65
Finansiell folkbildning	65
Finansmarknadsstatistik	68
Samhällsskydd och beredskap	68
Avgifter till EU:s tillsynsmyndigheter	70
Krigsförsäkringsnämnden	70
ÖVRIG ÅTERRAPPORTERING	71
Lokalförsörjning	71
Preciserad inriktning för arbetet med civilt försvar	71
Avgiftsredovisning	71
Rapporterade uppdrag	75
KOMPETENSFÖRSÖRJNING	76
Attraktiv arbetsgivare	76
Resultatbedömning	78
FINANSIELL REDOVISNING	79
Resultaträkning	79
Balansräkning	80
Balansräkning fortsättning	81
Anslagsredovisning	82
Tilläggsupplysningar och noter	83
Sammanställning över väsentliga uppgifter	94
Styrelsens ersättningar under 2020 och övriga uppdrag	95
INTERN STYRNING OCH KONTROLL	96
BESLUT OM ÅRSREDOVISNINGEN	98
Vårt ställningstagande	98

Generaldirektören har ordet

Corona.

Ett oansenligt ord, men som i dag och för evigt kommer att vara förknippat med det virus som har stoppat upp en hel värld och slagit både liv och ekonomier i spillror.

Att summera 2020 för Finansinspektionen (FI) handlar till stor del om att beskriva hur pandemin sköljde över världen och hur vi försökte hantera dess effekter inom vårt ansvarsområde. I det finansiella systemet, i samhällsekonomin men också hur vi organiserar vårt arbete.

Pandemin är en påminnelse om att det oväntade inträffar och att till synes givna förutsättningar snabbt kan förändras. Ingen såg krisen komma. Men alla har sett hur världen har kämpat för att få bukt på smittan. Priset är oerhört, både mänskligt och samhällsekoniskt. Samtidigt avslutades året med en strimma av hopp. Vaccin är framme och redan innan klockorna ringde in det nya året hade de första personerna vaccinerats i Sverige.

KRISEN ÄR OCKSÅ EN KÄLLA TILL KUNSKAP OCH INSIKT

I dag kan vi alla mer än någonsin om smittspridning. Om hur snabbt virus sprids mellan människor och länder. Hur viktigt det är att tvätta händerna. På FI har vi lärt oss att det fungerar att arbeta hemifrån. Att vi kan utföra våra uppgifter, hålla ihop arbetsgrupper och syna företagen, utan att ses på kontoret. Pandemin har också visat att lärdomarna från finanskrisen var de rätta. För trots att pandemin ställer mycket av det vi har trott på ända, där priser på hus och aktier stiger trots att världens BNP faller, så har buffertar visat sig ge precis den motståndskraft som behövs när krisen är ett faktum.

Det gäller den svenska ekonomin, där den låga statsskulden har gjort att staten har haft kapacitet att låna till de omfattande stödåtgärder som sattes in under året. Åtgärder som har spelat en avgörande roll för att dämpa pandemins effekter på samhällsekonomin.

Det gäller svenska banker, som tack vare en god lönsamhet och höga kapitalkrav, har byggt upp buffertar som kunde användas för att fortsätta låna ut pengar även när krisen var som mörkast.

Och det gäller hushållen, som genom bolånetaket och amorteringskraven, har haft marginaler att ta av när världen blev osäker.

Att ställa krav på banker, försäkringsbolag och andra finansiella företag att lägga undan pengar i goda tider och på hushåll att ha marginaler i sin ekonomi, för att använda när läget försämras, har varit en bärande princip i FI:s arbete i många år. Det handlar i grunden om att skydda människor, företag och system mot just framtida hot och risker. Det väcker stundtals debatt och kritik. Men under året har vi sett hur viktigt det är att det finns buffertar att ta av när krisen slår till. Att bidra till att de kan användas har varit en ledstjärna under det år som har gått.

När pandemin tog fart i våras ställde FI om snabbt. Vi la ordinarie tillsynsaktiviteter åt sidan och fokuserade på att följa upp pandemins effekter på det finansiella systemet och på ekonomin i stort. Vi fattade också omgående beslut för att underlätta för både hushåll och företag att hantera krisens effekter.

Vi frigjorde kapital i bankerna genom att sänka det kontracykliska buffertkravet, vilket vidgade deras utrymme att låna ut till företag och hushåll samtidigt som vi var tydliga med att aktieutdelningarna fick vänta. För att ge hushållen mer rörelsefrihet pausade vi också amorteringskravet för alla som ville. Tillsammans med snabba och resoluta åtgärder från regeringen och andra myndigheter bidrog vårt agerande till att de mörkaste scenarierna som hotade under våren 2020 inte kom att uppfyllas.

VIKTIGA AKTIVITETER UNDER ÅRET

Men även om pandemin har tvingat FI att prioritera om har vi samtidigt granskat annat som betyder mycket på finansmarknaderna. Låt mig bland många viktiga aktiviteter lyfta fram två.

Den första var bankernas arbete mot penningtvätt. Under våren blev vi klara med våra undersökningar av Swedbanks och SEB:s åtgärder för att motverka penningtvätt både i Sverige och i deras dotterbolag i Baltikum. De baltiska undersökningarna är de största utredningar som FI har genomfört under min tid som generaldirektör och det är ett styrkebesked att vi kunde bli klara med dem mitt under pågående pandemi. Vi fann allvarliga brister och beslutade om kraftfulla sanktioner.

Undersökningarna av Swedbank och SEB var den första, men inte den sista gången vi samarbetade operativt med våra baltiska kollegor inom penningtvättstillsynen. Under året har vi dessutom sjösatt ett nytt operativt samarbete med polismyndigheten för att bättre komma åt penningtvätt i det finansiella systemet. På så sätt har penningtvättsarbetet slagit in på en ny väg. En väg där vi samarbetar mer mellan länder – men också mellan myndigheter, för att stärka den finansiella sektorns möjligheter och förmåga att förhindra penningtvätt.

Den andra aktiviteten jag vill lyfta fram handlar om konsumentskyddet på finansmarknaden. Under året har vi hunnit sätta både dålig rådgivning och konsumtionslånemarknaden under lupp. Vi har granskat om rådgivare tar sitt ansvar och sätter sina kunders intresse främst, och att de inte främst säljer de produkter de själva tjänar mest pengar på.

Vi har också påbörjat flera undersökningar av om bolag som ger ut konsumtionslån gör tillräckligt noggranna kreditprövningar. Konsumtionslån utgör bara en femtedel av hushållens totala lån, men eftersom räntorna är högre än för bolån står de för över hälften av hushållens lånebetalningar. Bolagens agerande påverkar på så sätt många låntagare, och ofta låntagare som är mer utsatta och har mindre marginaler i sin ekonomi. Därför är det bra att FI till sommaren 2021 kommer med uppdaterade allmänna råd om hur en sund kreditgivning ska bedrivas.

Under året har Justitieombudsmannen (JO) också granskat hur vi dokumenterar och diarieför våra undersökningar. De lyfte fram flera

brister som vi under året har jobbat hårt för att komma tillrätta med. FI har ett mycket viktigt uppdrag och det är centralt för oss att vi hanterar våra ärenden korrekt. Det handlar ytterst om förtroende för vår verksamhet och kritiken från JO är något vi tar på stort allvar.

Bland det sista vi hann med under året var att ändra hur vi berättar om vår tillsyn. Sedan årsskiftet kommunicerar vi löpande vilka områden och vilka företag som vi väljer att granska närmare. I början av det här året gick vi också ut med vilka problemområden som vi kommer att fokusera särskilt på under 2021. Vi gör detta för att den finansiella sektorn och allmänheten ska få mer insyn i och förståelse för hur FI arbetar. Det tror vi är bra för alla parter.

VI FORTSÄTTER ATT FÖLJA KRISEN NOGA

Nu blickar vi framåt mot ett nytt och förhoppningsvis annorlunda år med en långsam återgång till vardagen. Vaccin rullas ut och många prognoser pekar mot en ekonomisk återhämtning. Vi hoppas alla att det ska bli så. Särskilt viktigt är att vaccineringen går så snabbt och effektivt som möjligt. Både för att minska det mänskliga lidandet och för att snabbare förbättra samhällsekonomin.

Men även om vi hoppas på det bästa så rasar pandemin fortfarande omkring oss. Och långt in på det här året kommer vi att fortsätta att följa krisen noga, inte minst tillsammans med våra kollegor på Riksbanken, Riksgälden och Finansdepartementet.

Något som vi har lärt oss av året som har gått är att vi inte vet vad som väntar härnäst. Vi måste därför fortsätta att förbereda oss för det oväntade och värna motståndskraften.

Det tar vi med oss under 2021.

Stockholm i februari 2021

Erik Thedéen
Generaldirektör

Om Finansinspektionen

FINANSINSPEKTIONENS UPPDRAG

Finansinspektionen (FI) är en myndighet som reglerar och övervakar finansmarknaden.

Av förordningen (2009:93) med instruktion för FI framgår att myndigheten ansvarar för tillsyn, regelgivning och tillståndsprövning som rör finansiella marknader och finansiella företag. FI ska arbeta för att det finansiella systemet är stabilt och präglas av ett högt förtroende med väl fungerande marknader som tillgodoser hushållens och företagets behov av finansiella tjänster, samtidigt som det ger ett högt skydd för konsumenter och bidrar till en hållbar utveckling. Myndigheten ansvarar även för makrotillsynen. Det innebär att FI ska vidta åtgärder för att motverka finansiella obalanser för att stabilisera kreditmarknaden och samtidigt beakta åtgärdernas effekt på den ekonomiska utvecklingen.

FI:s regelverk och rutiner ska vara kostnadseffektiva och enkla för medborgare och företag att förstå och följa.

FI ska biträda regeringen med yttranden och utredningar samt lämna särskilda rapporter. FI lämnar årligen två rapporter som analyserar och bedömer den finansiella stabiliteten (stabilitetsrapporterna) och en om FI:s erfarenheter från tillsynsarbetet med konsumentskydd (konsumentskyddsrapporten). FI lämnar också förslag till nya och ändrade avgifter för tillsyn och tillstånd minst två gånger per år.

Av instruktionen framgår vidare att FI ska delta aktivt i samarbetet inom Europeiska unionen (EU). Det sker inom ramen för det europeiska systemet för finansiell tillsyn.

FI ska fullgöra de uppgifter som ska skötas av en så kallad behörig myndighet enligt Europaparlamentets och rådets förordningar. Det gäller bland annat det som rör samarbete mellan nationella tillsynsmyndigheter som ansvarar för konsumentskyddslagstiftning, europeiska riskkapitalfonder och europeiska fonder för socialt företagande.

I uppdraget ingår dessutom uppgifter enligt förordningen (2001:100) om den officiella statistiken, förordningen (2015:1052) om krisberedskap och bevakningsansvariga myndigheters åtgärder vid höjd beredskap, förordningen (2015:1053) om totalförsvaret och höjd beredskap och enligt 22 § första stycket atomansvarighetslagen (1968:45). FI ska också utföra administrativa och handläggande uppgifter åt Krigsförsäkringsnämnden (KFN). Enligt FI:s instruktion ska myndigheten dessutom upplåta lokaler och utföra administrativa uppgifter åt Bokföringsnämnden (BFN).

I det årliga regleringsbrevet från regeringen finns mer precisa mål och uppdrag för FI:s verksamhet samt återrapporteringskrav. Utöver detta kan FI få uppdrag genom särskilda regeringsbeslut.

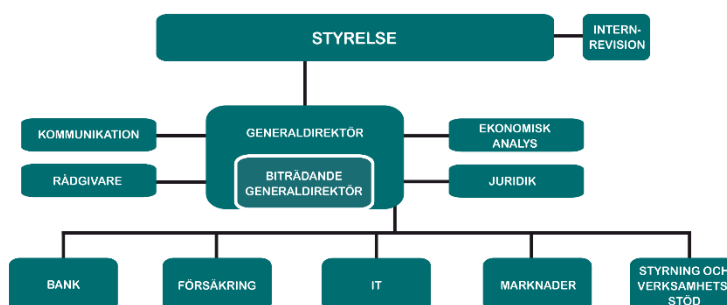
I regleringsbrevet för 2020 finns exempelvis krav på att FI ska redovisa det arbete som myndigheten har utfört för att det finansiella systemet ska bidra till en hållbar utveckling, och hur insatser för att stärka konsumenternas finansiella förmåga har genomförts.

SÅ FINANSIERAS FI

FI får ett förvaltningsanslag för verksamheterna tillsyn, regelgivning, finansiell folkbildning och finansmarknadsstatistik. Myndigheten disponerar även en anslagspost för KFN:s kostnader. FI får också ett anslag för att betala medlemsavgifter till de tre europeiska tillsynsmyndigheterna: Europeiska bankmyndigheten (EBA), Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten (Eiopa) och Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten (Esma). Båda anslagen ska täckas med de årliga avgifter som tas ut av företag och personer som står under FI:s tillsyn. Avgiftsintäkterna tillförs staten. På sikt ska avgifterna motsvara de utgifter som FI redovisar mot förvaltningsanslaget och anslaget för myndighetens avgifter till EU:s tillsynsmyndigheter.

FI tar även ut avgifter för prövning av ansökningar och anmälningar. FI disponerar över dessa intäkter. Avgifterna ska på några års sikt täcka kostnaderna för verksamheten med prövning av ansökningar och anmälningar. Den verksamhet som gäller samhällsskydd och beredskap finansieras till största delen av bidrag från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB). FI redovisar även avgifter som avser resurssamverkan med BFN enligt 4 § avgiftsförordningen (1992:191).

ORGANISATION OCH LEDNING

FI leds av en styrelse som har fullt ansvar för myndighetens verksamhet. Regeringen utser styrelsens ledamöter. Styrelsen beslutar i principiella frågor och i frågor som är av större vikt, exempelvis nya regler, sanktioner och planering av FI:s verksamhet. Generaldirektören, som också är styrelseledamot, ansvarar för den löpande verksamheten. FI:s internrevision arbetar på styrelsens uppdrag. Verksamheten drivs från lokaler i Stockholm. Myndigheten hade 589 anställda vid utgången av 2020, varav 311 kvinnor och 278 män.

FI organiserade under 2020 sin verksamhet i fem verksamhetsområden och tre staber. Verksamhetsområdena var Bank, Försäkring, Marknader, It samt Styrning och Verksamhetsstöd. Staberna var Ekonomisk analys, Juridik och Kommunikation.

Under året har en omorganisation skett inom verksamhetsområde It och flera nya befattningar som biträdande avdelningschefer har inrättats.

FI:s krishanteringsorganisation med anledning av coronapandemin aktiverades den 11 mars genom beslut av FI:s generaldirektör. Detta för att hålla bra fart och fokus på det rådande läget genom dedikerade

resurser och snabbare beslutsvägar. Krishanteringsorganisationen bestod av en krishanteringsstab för det interna arbetet och en för det externa arbetet. Genom beslut av generaldirektören avaktiverades den externa krishanteringsstaben från och med den 1 juni. Den interna krishanteringsstaben påverkades inte av beslutet och är fortfarande aktiv.

STYRELSENS SAMMANSÄTTNING

Regeringen har förordnat följande personer att vara ledamöter i styrelsen för FI från och med den 1 januari 2020 till och med den 31 mars 2023:

- Sven-Erik Österberg, ordförande, landshövding
- Maria Bredberg Pettersson, vice ordförande, generaldirektör
- Peter Englund, professor emeritus
- Astri Muren, professor
- Stefan Nyström, avdelningschef
- Mats Walberg, före detta hovrättsråd
- Charlotte Zackari, före detta chefsjurist
- Erik Thedéen, generaldirektör för FI

Styrelsens ersättningar och övriga uppdrag redovisas sist i avsnittet Finansiell redovisning.

Läsanvisningar

ÅRSREDOVISNINGENS DISPOSITION

Resultatredovisningen inleds med avsnittet, Övergripande FI, som redovisar resultat och åiterrapporteringskrav på en myndighetsövergripande nivå. Därefter åiterrapporteras resultat och, där så är möjligt, effekter från FI:s tre huvudsakliga verksamheter (tillsyn, regelgivning och tillståndsprövning) och de övriga verksamheterna. Dessa avsnitt inleds med en beskrivning av uppdragen enligt FI:s regleringsbrev och instruktion. Därefter ges en kort beskrivning av verksamheten och en sammanfattande bedömning av resultatet för 2020.

Det internationella arbetet har ett särskilt avsnitt i årsredovisningen, Internationell reglering och tillsyn.

I avsnittet Övrig verksamhet redovisas FI:s insatser inom finansiell folkbildning, finansmarknadsstatistik samt samhällsskydd och beredskap. Därutöver redovisas avgifter till EU:s tillsynsmyndigheter samt uppgifter FI utför åt KFN.

I avsnittet Övrig åiterrapportering redovisas FI:s avgiftsbelagda verksamhet, myndighetens lokalförsörjning och särskilda åiterrapporteringar av regeringsuppdrag som har gjorts under året.

I avsnittet Kompetensförsörjning redovisas åtgärder som FI har vidtagit för att säkerställa en god kompetensförsörjning. Därefter ges en sammanfattande resultatbedömning för 2020.

FI:s finansiella redovisning består av resultaträkning, balansräkning, anslagsredovisning, tilläggsupplysningar och noter, sammanställning av väsentliga uppgifter samt styrelsens ersättningar och övriga uppdrag.

Sist i årsredovisningen återfinns ett avsnitt om Intern styrning och kontroll som följs av Beslut om årsredovisningen.

MÄTMETODER

I tabellerna redovisas data för åren 2018–2020. FI har bedömt att treårs-serier ger tillräckligt underlag för att bedöma resultatet och dess utveckling. Årets redovisning innehåller ett diagram med en tidsserie på tio år för att visa den långsiktiga utvecklingen av antalet arbetade timmar.

KOSTNADER, INTÄKTER OCH TID

Det ekonomiska utfallet och utfallet av arbetad tid har hämtats från ekonomisystemet Agresso. Sedan 2016 redovisar FI nettokostnader i årsredovisningen. Till skillnad från kostnader innehåller nettokostnader även gemensamma intäkter som har allokerats till de olika verksamheterna. Det fördelade beloppet hanteras som en nettokostnad och fördelningen baseras på redovisad tid. De kostnader som fördelas består dels av kostnader för myndighetens ledning och administration, lokaler, inventarier samt utbildning av egen personal, dels av gemensamma intäkter som till exempel ränteintäkter och valutakursvinster.

FI beräknar inte styckkostnaden för de ärendetyper som redovisas i avsnittet Tillståndsprövning. Antalet ärenden per ärendeslag som handläggs av FI bedöms inte som stort. Ärendeslagen är indelade i ärendetyper, det vill säga ärendeslag av liknande typ. Inom ramen för

en ärendetyp finns emellertid ärendeslag som prövas med stöd av olika lagar och förordningar. Prövningens omfattning varierar därför för ärenden i en ärendetyp. Att beräkna styckkostnaden för en ärendetyp säger därför inte något om hur den inre effektiviteten i verksamheten har utvecklats. FI redovisar inte heller styckkostnaden för ärendeslag i övrigt där myndighetsbeslut fattas eftersom antalet ärenden per ärendeslag inte bedöms som stort.

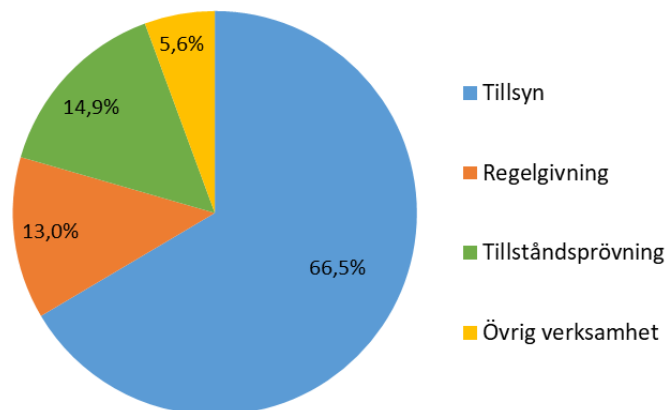
TABELLER OCH DIAGRAM

Jämfört med årsredovisningen 2019 har tre tabeller tagits bort i avsnittet Tillsyn. Det rör sig om tabeller som visade utfallet av FI:s tillsynsinsatser per företagskategori. I stället för en kvantitativ redovisning görs en deskriptiv återslagberättelse där de mest väsentliga tillsynsaktiviteterna beskrivs mer i detalj.

I avsnittet Finansiell folkbildning har tabellen som redovisar olika utbildningsinsatser ändrats jämfört med 2019. I stället för att redovisa uppgifter, till exempel om antal kurstillfällen och antal utbildade, per utbildningsprojekt är redovisningen aggregerad. Detta på grund av att utbildningsprojekten varierar över tid.

Övergripande Finansinspektionen

Diagram 1. Verksamheternas andel av FI:s totala kostnader

SAMLAD BEDÖMNING FI

FI bedömer att vi trots exceptionella förutsättningar i allt väsentligt har nått de övergripande verksamhetsmålen samt i huvudsak utfört uppgifter och uppdrag enligt instruktionen och regleringsbrevet. Vissa brister när det gäller att följa interna regelverk uppmärksammades i en granskning av JO (se nedan) och har lett till åtgärder.

Verksamheten under 2020 präglades – både externt och internt – av coronapandemin. Under den inledande fasen uppstod stor osäkerhet om hur svensk ekonomi och den finansiella stabiliteten skulle påverkas. FI lade om tillsynsverksamheten för att noga kunna följa utvecklingen i finanssektorn. Vi beslutade att lätta på bankernas kapitalkrav och amorteringskraven på bolån för att motverka pandemins effekter. Vi rekommenderade även företagen att skjuta på aktieutdelningar för att stärka motståndskraften i finanssektorn och värna kapaciteten att stötta ekonomin med krediter.

Parallellt inrättade FI en intern krishanteringsstab med uppdrag att se till att verksamheten skulle kunna fortgå, trots att medarbetare arbetade på distans, externa möten och resor ställdes in och så vidare. Den intensifierade tillsynen kunde efter en tid avvecklas, men FI höll fast vid distansarbete och krishanteringsstaben har fortsatt att följa upp att verksamheten fungerar. Efter en viss lättnad efter sommaren skärpte FI i slutet av oktober riktlinjerna för närvaro på kontoret. Vid årets slut hade myndigheten minimal bemanning på plats.

Trots att de ändrade förutsättningarna tvingade FI att prioritera om och att finna nya arbetsformer, fortsatte arbetet med tillsyn, regelgivning och tillståndshantering i enlighet med FI:s uppdrag och gällande regler. Två stora sanktionsärenden inom penningtvättsområdet avgjordes genom att kraftfulla sanktioner riktades mot de berörda instituten. Ytterligare fyra penningtvätsundersökningar avslutades, varav tre ledde till ingripanden (sanktion och föreläggande). FI:s utökade satsning på penningtvättstillsyn innebar också att flera nya undersökningar inleddes. Myndigheten presenterade även en tillsynspromemoria om hur nya regler för kapitalkrav för banker ska tillämpas.

I början av coronakrisen hade värdepappersfonder svårt att fullgöra sina åtaganden att tillåta omedelbar inlösen av andelar. Det ledde till att FI startade flera granskningar. Vi initierade även en diskussion om åtgärder för att göra marknaden för företagsobligationer mer robust, bland annat genom ökad transparens i handeln. På försäkrings- och värdepappersområdet betonade FI tillsyn av regler om omsorgsplikt mot konsumenterna vid rådgivning om och distribution av finansiella produkter. FI beslutade att återkalla tillståndet för ett företag som grovt hade åsidosatt sina skyldigheter i dessa avseenden.

Omprioriteringar gjorde att vissa planerade tillsynsinsatser fick skjutas framåt. Även om coronakrisen hade oanade dimensioner är omprioriteringar inom tillsynen till följd av ändrade förutsättningar ett återkommande fenomen. Det kan sägas vara ett uttryck för strategin byggd på ett riskbaserat arbetssätt: när nya risker uppträder, måste planerna anpassas. FI bedömer att tillsynen med tanke på omständigheterna sammantaget har fungerat väl. Inte minst fungerade den kraftsamling som skedde under det första halvåret väl.

Från och med 2020 ingår det i FI:s instruktion att arbeta för att det finansiella systemet ska bidra till en hållbar utveckling. Vi arbetade under året – både nationellt och internationellt – bland annat för att finansiella företag ska integrera hållbarhetsrisker i sin styrning och riskhantering och för att de ska ha tillgång till relevant och jämförbar hållbarhetsinformation från företag som de investerar i.

FI lade stora resurser på nya föreskrifter för tjänstepensionsföretag till följd av ny lagstiftning. Ändringarna, som trädde i kraft den 1 oktober 2020, innebär nya regler om distribution, beräkning av gruppsolvens, företagsstyrning och grupprapportering. FI beslutade även om nya och ändrade föreskrifter till följd av ändrade kapitaltäckningsregler för kreditinstitut genom EU:s så kallade bankpaket. Ändringarna rör bland annat bestämmelser om ersättningar, systemriskbuffertar och offentliggörande av information.

FI bedömer att vi har tagit fram föreskrifter och allmänna råd med god kvalitet enligt de krav som ställs av europeiska regelverk och i enlighet med uppdraget att bidra till finansiell stabilitet och ett gott konsumentskydd.

Under 2020 fortsatte arbetet med att stegvis flytta tillstånds- och anmälningsärenden från tillsynsområdena till den särskilda tillståndsavdelning, som inrättades 2019. Andelen ärenden som hanterades inom rikttiden minskade något jämfört med 2019 för ärenden med lagstadgade riktider, men ökade samtidigt för ärenden med riktider som FI har bestämt.

FI har lagt stora resurser på en ansökan om tillstånd att driva clearingverksamhet för avveckling av betalningsförpliktelser. Arbetet kommer att fortsätta under 2021.

FI bedömer att myndighetens tillståndsprövning har hållit god kvalitet. Åtgärder för att effektivisera processerna har fått viss effekt, men arbete återstår med att införa en digital plattform för ansökningar liksom ett verktyg för den interna handläggningsprocessen. Effektiviserings- och digitaliseringsarbetet har ökat kostnaderna för verksamheten. Målet är att nettokostnaden ska minska till följd av förbättrade processer, men även avgiftsnivåerna behöver ses över för

att full kostnadstäckning ska uppnås på sikt. FI kommer att lämna förslag på justeringar i kommande avgiftsrapporter till regeringen.

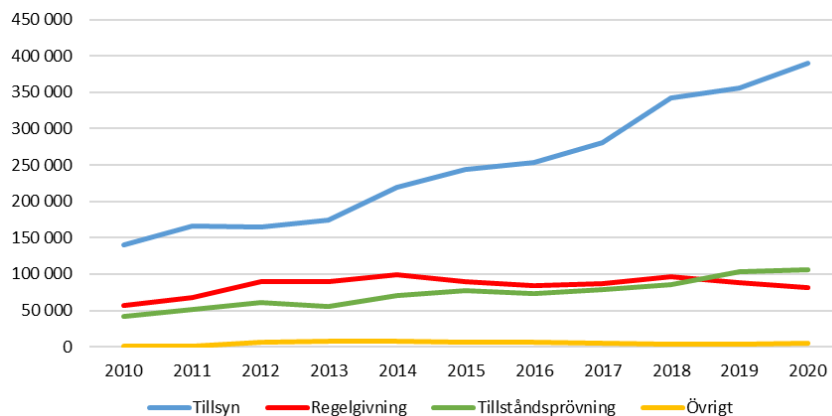
Efter en granskning av ett antal undersökningsärenden framförde JO allvarlig kritik, som i korthet innebar att FI hade brustit bland annat i dokumentation av beslut och upprättande av så kallade undersökningspromemorior. JO framförde även kritik mot utformningen av våra interna riktlinjer och uttalade sig om vår användning av slutskrivelser.

Med anledning av JO:s kritik har FI bland annat reviderat undersökningsprocessen. Därutöver har FI beslutat att börja publicera information om när undersökningar påbörjas och avslutas och vilka företag som berörs. När en undersökning avslutas utan sanktion eller ingripande ska FI fatta motiverade avskrivningsbeslut som vi också kommer att informera om. Syftet är att öka insynen i FI:s tillsynsarbete och förbättra kommunikationen om våra bedömningar.

FORTSATT ÖKAD VERKSAMHET

Sedan finanskrisen 2008–2009 har FI:s verksamhet ökat kraftigt. Som diagrammet nedan visar ökade antalet arbetade timmar inom tillsynsverksamheten från drygt 140 000 timmar 2010 till drygt 390 000 timmar 2020. I posten Övrigt ingår exempelvis arbete med finansmarknadsstatistik och finansiell folkbildning.

Diagram 2. Antal arbetade timmar uppdelade på FI:s kärnverksamheter¹ 2010–2020

Källa: Agresso

¹ Arbetade timmar på styrning och stöd framgår inte av diagrammet.

Antalet avgjorda ärenden har blivit fler. Tabellen nedan visar antalet avgjorda ärenden de tre senaste åren. I posten Övrigt ingår FI:s administrativa ärenden, samverkan med andra myndigheter och allmänheten, samt internationellt arbete.

Tabell 1. Antal avgjorda ärenden inom olika verksamhetsprocesser

Ärende	2020	2019	2018
Tillsyn	8 713	7 423	6 807
Regelgivning	1 237	1 511	1 419
Tillståndsprövning	5 860	5 448	5 345
Övrigt	11 964	12 124	10 061
Totalt	27 774	26 506	23 632

Källa: Platina

Tydlig och öppen kommunikation med omvärlden

FI strävar efter en tydlig kommunikation kring tillsynen i syfte att stärka förståelsen för myndighetens uppdrag och skapa förtroende hos allmänhet och företag under tillsyn. Kommunikationen ska präglas av proaktivitet och saklighet. FI arbetar med flera olika kommunikationskanaler.

FI hade under året en tät dialog med företagen under tillsyn för att fånga upp effekterna av pandemin. FI vidtog också en rad större åtgärder som kommunicerades under våren. Det kontracykliska buffertvärdet för banker sänktes från 2,5 till 0 procent. FI klargjorde också att den pågående krisen utgjorde en sådan situation att kravet på likviditetstäckningskvot för enskild valuta och för totala valutor fick brytas. FI meddelade även att försäkringsföretag och tjänstepensionsinstitut vid behov borde använda sig av sina buffertar. Dessutom vände sig FI till banker och kreditmarknadsbolag med uppmaningen att tillfälligt stoppa aktieutdelningar, dels för att värna motståndskraften och dels för att främja utlåningskapaciteten. FI beslutade också att tillåta bankerna att ge alla nya och befintliga bolånetagare undantag från amorteringskraven till och med augusti 2021, och att läget i svensk ekonomi kommer att avgöra om undantaget ska förlängas eller tas bort.

I FI:s rapportserie FI-analys publicerades följande sex rapporter under året:

- FI-analys 21: *Nya likviditetsindikatorer för räntemarknaden* (FI dnr 20-15313)
- FI-analys 22: *Färre högkostnadskrediter efter nya regler* (FI dnr 20-21434)
- FI-analys 23: *Kan obligationsmarknaden dämpa kreditlevningen?* (FI dnr 20-23578)
- FI-analys 24: *Stresstest av bankernas utlåning till fastighetsföretag* (FI dnr 20-24428)
- FI-analys 25: *Ränteavdrag och hushållens lån* (FI dnr 20-5713)
- FI-analys 26: *En makrobaserad kreditförlustmodell för de svenska storbankerna* (FI dnr 20-26517)

I FI:s rapportserie FI-tillsyn publicerades följande fem rapporter under året:

- FI-tillsyn 16: *Insiderförteckningar – verktyg för emittenter och myndigheter* (FI dnr 20-2149)
- FI-tillsyn 17: *Marknadsmisshandlingar 2018–2019* (FI dnr 20-9985)
- FI-tillsyn 18: *Bankernas kontinuitetshantering* (FI dnr 20-11770)
- FI-tillsyn 19: *Kreditinstitutens hantering av motpartsrisk och CVA* (FI dnr 20-14538)
- FI-tillsyn 20: *Distribution av livförsäkringar* (FI dnr 20-11794)

FI har i uppdrag att skriva två stabilitetsrapporter per år. Rapporterna *Stabiliteten i det finansiella systemet* publicerades i juni, respektive november (FI dnr 20-9224 och 20-22103). FI redogör årligen också för myndighetens erfarenheter av tillsynsarbetet om konsumentskydd och i februari publicerades *Konsumentskyddsrapport 2020* (FI dnr 19-26226).

I april publicerades den årliga bolånerapporten *Den svenska bolånemarknaden* (FI dnr 20-3427).

Exempel på andra rapporter som publicerades under året är *Svenska konsumtionslån* (FI dnr 20-21349) och *Bankbarometer* (FI dnr 20-4714, 20-13977 och 20-21908).

FI har fått i uppdrag av regeringen att kartlägga och sammanställa tänkbara konsekvenser av att det införs rätt till återköp av och överföring av värdet i individuella fond- och depåförsäkringar. Uppdraget återrapporterades den 30 november (*Konsekvenser av en utvidgad rätt till återköp och överföringar*, FI dnr 20-24666).

FI har även återrapporterat på uppdraget att utreda hur betalkontodirektivet genomförts i Sverige. Rapporten *Redovisning av betalkontodirektivets genomförande i Sverige* publicerades i december (FI dnr 20-28029).

I december publicerades även en av FI framtagen forskarrapport *Hållbarhetsrapportering och behoven av ökad transparens och jämförbarhet* (FI dnr 20-17845).

FI sände tre poddavsnitt om hållbarhetskrav, konsumentskydd samt cyberrisker. Under året har inga nya avsnitt sänts av podden *Privatekonomi med Finansinspektionen*. Med anledning av coronapandemin har inga FI-forum genomförts under året. FI har emellertid bjudit in till digitala rundabordssamtal om klimatrelaterad information och om internpris på koldioxidutsläpp. FI anordnade också ett rundabordssamtal om marknaden för företagsobligationer.

EKONOMISKT RESULTAT

Kostnader

FI:s totala kostnader för 2020 var 778 miljoner kronor, vilket var en ökning med 27 miljoner kronor jämfört med 2019.

Kostnaderna för tillsynen ökade med 35 miljoner kronor 2020 jämfört med 2019. Kostnaderna för tillståndsprövning ökade med 1 miljon

kronor, medan kostnaderna för regelgivning minskade med 12 miljoner kronor. Avgifterna till EU:s tillsynsorgan ökade i och med att deras verksamhet håller på att byggas upp. Detta sker dock inte fullt så snabbt som planerat. Dessutom ökade kostnaderna för verksamheten inom samhällsskydd och beredskap liksom för finansiell folkbildning och Krigsförsäkringsnämnden (KFN). De ökade kostnaderna för KFN innebar en övertrassering av disponibla medel och av anslagskrediten. Kostnaderna för finansmarknadsstatistik och för Bokföringsnämnden (BFN) låg på ungefär samma nivå som 2019.

Tabell 2. Verksamhetens kostnader, tkr

Kostnader	2020	%	2019	%	2018	%
Tillsyn	518 402	66 %	483 107	64 %	460 927	64 %
Regelgivning	101 203	13 %	113 570	15 %	119 733	17 %
Tillståndsprövning	116 324	15 %	114 859	15 %	94 174	13 %
Finansiell folkbildning	7 087	1 %	6 049	1 %	5 706	1 %
Finansmarknadsstatistik	14 627	2 %	14 583	2 %	14 775	2 %
Avgift till EU:s tillsynsmyndigheter	15 621	2 %	14 861	2 %	13 182	2 %
Verksamhet inom samhällsskydd och beredskap	4 138	1 %	3 141	0 %	4 386	1 %
BFN	1 314	0 %	1 682	0 %	1 873	0 %
KFN	996	0 %	553	0 %	402	0 %
Summa kostnader	779 711	100 %	752 406	100 %	715 158	100 %
Nettokostnader						
Tillsyn	517 573	66 %	482 619	64 %	459 915	64 %
Regelgivning	101 029	13 %	113 449	15 %	119 448	17 %
Tillståndsprövning	116 098	15 %	114 717	15 %	93 921	13 %
Finansiell folkbildning	7 078	1 %	6 044	1 %	5 697	1 %
Finansmarknadsstatistik	14 626	2 %	14 583	2 %	14 775	2 %
Avgift till EU:s tillsynsmyndigheter	15 621	2 %	14 861	2 %	13 182	2 %
Verksamhet inom samhällsskydd och beredskap	4 138	1 %	3 141	0 %	4 386	1 %
BFN	1 313	0 %	1 682	0 %	1 872	0 %
KFN	995	0 %	553	0 %	402	0 %
Summa nettokostnader	778 472	100 %	751 650	100 %	713 597	100 %

Källa: Agresso

Övriga intäkter

Övriga intäkter – från avgifter, bidrag, andra ersättningar och finansiella intäkter – finansierade 14 procent av FI:s verksamhet. De övriga intäkterna var 109 miljoner kronor 2020.

Övriga intäkter inom tillsyn minskade med 2 miljoner kronor jämfört med föregående år. Det är huvudsakligen intäkter för det nordiska samarbetet med de gemensamma transaktionsrapporteringsystemen (TRS II).

Tillståndsprövningen finansieras helt av avgiftsintäkter. Intäkterna minskade med 5 miljoner kronor jämfört med 2019.

Samhällsskydd och beredskap finansieras av bidragsintäkter, medan BFN finansieras av avgifter för resurssamverkan.

Tabell 3. Verksamhetens intäkter, övriga intäkter, tkr

	2020	%	2019	%	2018	%
Tillsyn	4 283	4 %	5 855	5 %	7 353	6 %
Regelgivning	174	0 %	121	0 %	286	0 %
Tillståndsprövning	99 561	91 %	104 075	91 %	105 565	88 %
Finansiell folkbildning	9	0 %	5	0 %	9	0 %
Finansmarknadsstatistik	-	-	-	-	-	-
Verksamhet inom samhällsskydd och beredskap	4 138	4 %	3 141	3 %	4 386	4 %
BFN	1 314	1 %	1 682	1 %	1 873	2 %
KFN	-	-	-	-	-	-
Totalt	109 480	100 %	114 881	100 %	119 472	100 %

Källa: Agresso

Intäkter av anslag

FI:s verksamhet finansierades till 86 procent med anslag. Intäkterna från anslagen ökade med 27 miljoner kronor jämfört med 2019. Ökningen förklaras framför allt av att FI har fått nya medel för att stärka arbetet mot penningtvätt, att FI har utnyttjat tidigare års anslagssparande, att pris- och löneomräkningen (PLO) av förvaltningsanslaget har ökat, samt att FI i slutet av året nyttjade anslagskrediten.

Förvaltningsanslaget finansierade verksamheterna tillsyn, regelgivning, finansiell folkbildning och finansmarknadsstatistik.

Anslaget för FI:s avgifter till EU:s tillsynsmyndigheter fortsatte att öka under 2020, eftersom tillsynsmyndigheterna befinner sig i en uppbyggnadsfas. Uppbyggnaden går dock något långsammare än planerat. De lägre kostnaderna beror också på en valutakursdifferens då euron blivit billigare under året.

FI får sedan 2017 en separat anslagspost för KFN.

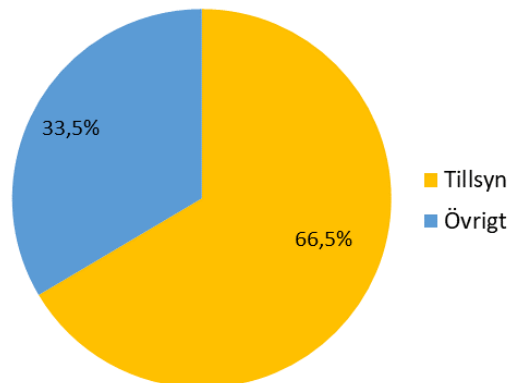
Tabell 4. Verksamhetens intäkter, intäkter av anslag, tkr

	2020	2019	2018
Tillsyn	514 118	477 252	453 574
Regelgivning	101 029	113 449	119 448
Tillståndsprövning	-	-	-
Finansiell folkbildning	7 070	6 044	5 697
Finansmarknadsstatistik	14 626	14 583	14 775
Avgift till EU:s tillsynsmyndigheter	15 621	14 861	13 182
Verksamhet inom samhällsskydd och beredskap	-	-	-
BFN	-	-	-
KFN	972	553	402
Totalt	653 437	626 742	607 076

Källa: Agresso

Tillsyn

Diagram 3. Kostnad för tillsyn i förhållande till FI:s totala kostnader

FI:s mål enligt regleringsbrevet

Bidra till ett stabilt finansiellt system som präglas av högt förtroende med väl fungerande marknader som tillgodoser hushållens och företagens behov av finansiella tjänster samtidigt som det finns ett högt skydd för konsumenter. Det finansiella systemet ska bidra till en hållbar utveckling.

Krav på återrapportering

Myndigheten ska redovisa hur arbetet med effektiv reglering, tillsyn, registrering och tillståndsprövning har bedrivits kopplat till målen.

Myndigheten ska också redovisa effekterna av tillsynen och på vilket sätt insatserna har bidragit till att uppnå målen.

Myndigheten ska vidare redovisa hur tillsynen har fördelats på olika typer av tillsynsinsatser och på olika företagskategorier och hur den heltäckande tillsynen har bedrivits. Huvudfokus ska dock ligga på att redovisa den riskbaserade tillsynen, t.ex. vilka huvudsakliga risker som har identifierats inom respektive företagskategori och hur tillsynen har utformats för att hantera dessa. Hur tillsynen fördelas på olika verksamhetsområden ska också redovisas.

Myndigheten ska redovisa det arbete som har bedrivits utifrån Agenda 2030 och för att det finansiella systemet ska bidra till en hållbar utveckling. Redovisningen ska särskilt avse genomförandet av rekommendationerna avseende Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD).

Återrapporteringskrav i övrigt

1. Myndigheten ska så långt som möjligt redovisa de mått, indikatorer och nyckeltal som ingår i myndighetens underlag för analys av verksamhetens utveckling, prestationer och resultat. Därutöver ska även följande redovisas:

– antalet beslutade sanktioner uppdelat på olika regler.

2. Myndigheten ska redovisa hur samarbetet med motsvarigheter i andra länder, särskilt med avseende på den nordisk-baltiska regionen, har utvecklats på området tillsyn för åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Redovisningen ska omfatta dels en översiktlig beskrivning av utvalda fall som har hanterats i samarbete med andra länder, dels en översiktlig beskrivning av vilka mer permanenta strukturer som finns på myndighetsnivå. Redovisning ska även

lämnas för hur ökningen av anslaget med 10 miljoner kronor har använts för att stärka tillsynen mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

3. Myndigheten ska redovisa genomförandet av insatser enligt lagen (2018:1174) om informationssäkerhet för samhällsviktiga och digitala tjänster (s.k. NIS-direktivet). Av redovisningen ska särskilt framgå antal leverantörer av samhällsviktiga tjänster som anmält sig till myndigheten, beslutade föreskrifter om säkerhetsåtgärder, samt de tillsynsinsatser som utförts, inklusive antal åtgärdsförelägganden och sanktionsavgifter som beslutats.

4. Myndigheten ska redovisa hur den utövar tillsyn över att kreditprövningar görs i enlighet med kraven i konsumentkreditlagen (2010:1846) och hur tillsynen resulterat i eller väntas resultera i ett högt konsumentskydd. Av redovisningen ska det framgå hur myndigheten i det arbetet har utbytt erfarenheter med Konsumentverket. Redovisningen ska föregås av samråd mellan myndigheterna.

5. Myndigheten ska redovisa hur konsumenternas ställning på finansmarknaden stärkts till följd av samverkan med Konsumentverket och Pensionsmyndigheten avseende bl.a. identifiering av problem, tillämpning av regler och utformning av information. Av redovisningen ska det framgå hur hänsyn tagits till skillnaderna i kvinnors och mäns förutsättningar att agera på finansmarknaden.

Uppdrag enligt regleringsbrevet

3. Krishanteringsgrupp för centrala motparter

Myndigheten ska inrätta och leda en krishanteringsgrupp (Crisis Management Group) för den centrala motparten Nasdaq Clearing AB med ledning av de principer som uppställts av Financial Stability Board och med beaktande av förslaget till ny EU-förordning om återhämtning och resolution av centrala motparter. Myndigheten ska löpande informera Regeringskansliet (Finansdepartementet) om hur arbetet fortlöper.

4. Uppföljning av nya regler om marknader för finansiella instrument

Den 3 januari 2018 började nya regler om marknader för finansiella instrument (EU-direktivet MiFID II och EU-förordningen MiFIR) att tillämpas.

Finansinspektionen ska redovisa de effekter som regelverket hittills bedöms ha haft när det gäller effekter av reglerna om provision och oberoende rådgivning och eventuella förändringar avseende hur och var handel med finansiella instrument äger rum. Redovisningen om eventuella förändringar avseende hur och var handel med finansiella instrument äger rum ska vara uppdelad på exempelvis olika typer av finansiella instrument respektive olika typer av handelsplatser och andra sätt att handla finansiella instrument. Uppdraget avseende reglerna om provision och oberoende rådgivning ska redovisas till regeringen (Finansdepartementet) senast den 30 april 2021. Avstämning ska ske med Regeringskansliet (Finansdepartementet) under arbetets gång. Uppdraget kring hur och var handel med finansiella instrument äger rum ska redovisas till regeringen (Finansdepartementet) senast den 30 juni 2020.

5. Uppföljning av nya regler om rätten till betalkonto med grundläggande funktioner

Genom lagändringar som trädde i kraft den 1 juni 2017 infördes en rätt för alla konsumenterna som är lagligen bosatta inom Europeiska unionen att öppna ett betalkonto med grundläggande funktioner hos kreditinstitut som tillhandahåller sådana. Vidare infördes bestämmelser som syftar till att göra det lättare för konsumenterna att byta bank och att jämföra de avgifter som tas ut för konsumenternas betalkonton och de betaltjänster som är kopplade till sådana konton. Finansinspektionen ska redovisa hur regelverket genomförts samt

eventuella tillämpningssvårigheter av regelverket i förhållande till penningtvättsregelverket och att vissa grupper i samhället lever i digitalt utanförskap (varav vissa inte har tillgång till Bank-ID eller annan elektronisk identifiering). Myndigheten ska vidare redovisa hur tillsynen bedrivs på detta område. Redovisningen ska åtminstone omfatta:

- hur kreditinstituten tillämpar regelverket, särskilt utifrån det förhållandet att penningtvättsregelverket har företräde,
- en bedömning av hur många personer som nekats att öppna betalkonto och på vilka grunder, samt
- hur bankbytesrutinen som Svenska Bankföreningen tagit fram fungerar och om den är tillräcklig för att det ska gå lätt för en konsument att byta bank. Uppdraget ska redovisas till regeringen (Finansdepartementet) senast den 31 december 2020.

7. Kartläggning av eventuella klagomål om fel och brister i prospekt

Myndigheten ska redogöra för eventuella klagomål som den får kännedom om när det gäller fel och brister i prospekt som ska offentliggöras enligt EU:s prospektförordning (EU) 2017/1129. Myndigheten ska även utifrån ett samhällsekonomiskt perspektiv kartlägga och sammanställa fördelar, nackdelar och tänkbara konsekvenser för den svenska finansmarknadens funktionssätt och struktur, om det skadeståndsrättsliga ansvaret för innehållet i ett prospekt skulle utsträckas till att även omfatta juridiska personer som enligt EU:s prospektförordning ska offentliggöra prospekt. Det kan till exempel handla om kostnaden förknippad med att anskaffa kapital via reglerade marknader samt hur investeringsviljan bland olika kategorier investerare skulle påverkas. Myndigheten ska inhämta synpunkter från berörda branschorganisationer, företag och företrädare för konsumenter. Uppdraget ska redovisas skriftligen senast den 1 september 2021.

VERKSAMHETSÖVERSIKT

FI utövar tillsyn med ledning av vår tillsynsstrategi. Vår utgångspunkt är att tillsynen ska vara riskbaserad, det vill säga att det vi gör inom tillsynen ska prioriteras utifrån vilka effekter som problem i ett företag eller en viss företeelse kan få för det finansiella systemet, för konsumenter eller för samhällsekonomin i stort. Vår riskanalys¹ ska vara heltäckande, så att varje företag, oavsett storlek, ska kunna bli föremål för en tillsynsaktivitet givet att vi har identifierat risker kopplat till det företaget.

Tillsynsarbetet börjar med att vi identifierar risker och klassificerar företag under vår tillsyn, så att vi kan planera och prioritera lämpliga och effektiva tillsynsaktiviteter. Av tillsynsaktiviteterna drar vi slutsatser, som leder till att vi avslutar aktiviteterna eller inleder en dialog om brister och risker som vi har identifierat. I de fall där vi identifierar allvarigare brister kan det innebära att vi måste besluta om en tillsynsåtgärd, det vill säga en sanktion eller ett ingripande.

Utöver tillsynen av företag med tillstånd, har FI i uppgift att övervaka vissa specifika funktioner och förhållanden på finansmarknaderna. Det gäller frågor om marknadsinformation från företag som handlas på

¹ FI:s riskanalys består av riskidentifieringsprocessen och processer för riskklassificering. För mer information se *Tillsynsstrategi* (FI dnr 20-26552).

börser och andra marknadsplatser, granskning av prospekt samt att utreda och ingripa mot olika former av marknadsmissbruk. FI har inget tillsynsansvar för de icke-finansiella börsbolagens huvudverksamheter. Men handeln med dessa företags aktier och obligationer, liksom deras hantering av finansiell information i form av prospekt, finansiell rapportering och annan kurspåverkande information, är viktiga för väl fungerande värdepappersmarknader. Dessa företag omfattas därför i viss utsträckning av de finansiella regelverken och därmed även av tillsyn över vissa delar av sin verksamhet.

Penningtvätsfrågorna är ett annat exempel på tillsynen av specifika aspekter och funktioner på de finansiella marknaderna som också berör långt fler än finansiella företag med tillstånd från FI.

Utöver att vara riskbaserad och heltäckande ska FI ständigt ha beredskap för att utöva en reaktiv och händelsestyrd tillsyn. Det kan alltid ske saker i omvärlden som kräver att vi omprövar vår riskanalys och prioriterar om planerade aktiviteter. Ibland kan detta behöva ske med kort varsel. Tillsynsåret 2020 präglades i allra högsta grad av den globala coronapandemin, som naturligtvis även fick stor påverkan på vår tillsyn.

Pandemin och dess effekter på tillsynen

I mars 2020 gav den ökande smittspridningen och de riktlinjer och rekommendationer som regeringen och myndigheter utfärdade med anledning av coronapandemin upphov till ett behov av att förändra vår planerade tillsyn för året. Utöver att behöva lösa rena praktiska frågor som att börja arbeta på distans, ställa in tjänsteresor och säkerställa möjligheter att hålla digitala möten internt och externt, har vi behövt ompröva vår befintliga riskanalys, omprioritera tillsynsaktiviteter och förbereda oss för att vid behov ingripa genom att fatta beslut om exempelvis ändringar i befintliga krav. Allt detta har dessutom behövt ske i en extremt tidspressad situation. Nedan följer en beskrivning av hur FI har hanterat tillsynsarbetet under pandemin.

I den osäkra situation som uppstod fattade FI den 12 mars beslut om att göra ett avbrott i pågående och planerade tillsynsundersökningar, informationsinhämtningar och möten, som inte gällde corona. Detta avbrott varade till den 3 maj. Dock har försiktighet i att fatta beslut om att starta nya tillsynsaktiviteter fortsatt råda under resten av året. Avbrottet infördes för att undvika att belasta företag under tillsyn i ett läge där de måste säkerställa sin egen hantering av pandemins effekter i första hand.

Samtidigt som många tillsynsaktiviteter prioriterades ned och sköts fram i tiden, ökade vi vår bevakning i den löpande tillsynen av företagens hantering av pandemin och de risker som den har gett upphov till. Detta omfattade en intensiv tillsynsdialog om hantering av bland annat kontinuitet, finansiell ställning, riskhantering, finansiering och kunder. Denna tillsynsdialog har varat under hela året, men intensiteten har varierat något beroende på rådande läge. Sammantaget har dessa tillsynsaktiviteter visat att det finns en motståndskraft hos de finansiella företagen vilket inneburit att de kunnat hantera de kraftiga rörelserna på de finansiella marknaderna. FI bedömer att reglering och tillsyn de senaste åren har lagt grunden för denna motståndskraft, exempelvis genom att vi har betonat vikten av kapitalbuffertar och riskhantering hos de finansiella företagen. Dock har krisen visat på nya sårbarheter kopplade till värdepappersmarknaderna, till exempel

brister i likviditetshanteringen i vissa räntefonder och i företagsobligationsmarknadens funktionsförmåga under stress. FI bedömde att företagsobligationsmarknadens motståndskraft behöver stärkas. Som ett led i detta gav FI under hösten branschen i uppdrag att utreda hur marknadsaktörerna kan öka transparensen på företagsobligationsmarknaden.

FI arbetade även intensivt med analyser av pandemins påverkan på de finansiella marknaderna för att proaktivt kunna fatta välgrundade beslut.

Den 16 mars beslutade FI att sänka det kontracykliska buffertvärdet från 2,5 procent till 0 procent. Se beslutspromemorian *Ändrade föreskrifter på grund av sänkning av kontracykliskt buffertvärde* (FI dnr 20-6054). Den kontracykliska kapitalbufferten är ett av de makrotillsynsverktyg som FI förfogar över. Bufferten ska byggas upp när systemriskerna bedöms öka och kan sänkas vid situationer där det finansiella systemet utsätts för stor stress. Syftet är att motverka en åtstramning i utlåningen till hushåll och företag och på så sätt mildra en nedgång i ekonomin.

FI sänkte den kontracykliska kapitalbufferten i förebyggande syfte, innan de ekonomiska effekterna av pandemin var kända. Vi meddelade samtidigt att en eventuell höjning av bufferten inte förväntas börja gälla förrän tidigast i mars 2022. Sänkningen skapade ett utlåningsutrymme om cirka 900 miljarder kronor i de svenska bankerna, som kunde användas för ny utlåning till företag och hushåll.

Den 16 mars klargjorde FI också att den pågående krisen utgjorde en sådan situation där kravet på likviditetstäckningskvot (LCR) för en enskild valuta och för totala valutor får brytas. Detta för att inte likviditetskravets utformning skulle försvåra bankernas finansiering och utlåning.

Den 20 mars kommunicerade FI till försäkringsbolagen att de borde använda sina interna buffertar som byggts upp under mer gynnsamma förhållanden. Den 24 mars uppmanade FI banker och kreditmarknadsbolag att tillfälligt stoppa aktieutdelningar för att värna sin motståndskraft och utlåningskapacitet. I juni uppmanade FI finansiella företag under tillsyn att fram till slutet av 2020 begränsa utdelning av kapital, enligt en rekommendation från Europeiska systemrisknämnden (ESRB). I december uppmanade FI kreditinstitut, inklusive banker, och andra finansiella företag som försäkringsbolag, att fortsätta vara återhållsamma med aktieutdelningar och aktieåterköp till och med september 2021. Summan av utdelning och återköp i bankerna under denna tid ska därför inte överstiga 25 procent av det sammanlagda nettoresultatet för de två räkenskapsåren 2019–2020.

Sammantaget bedömer FI att dessa åtgärder har bidragit till en fungerande kreditförsörjning och att det finansiella systemet har kunnat hantera den ekonomiska nedgången.

Tidigt under krisen vidtog FI också åtgärder för att ge bolånetagare ett större ekonomiskt handlingsutrymme under den rådande osäkerheten. Den 14 april beslutade vi att bolåneföretag skulle få möjlighet att ge både nya och befintliga bolånetagare ett tidsbegränsat undantag från amorteringskravet med hänvisning till den kraftiga ekonomiska nedgången. Se beslutspromemorian *Allmänna råd om undantag från*

amorteringskrav på grund av särskilda skäl (FI dnr 20-8061).

Undantaget gäller amorteringar fram till och med den 31 augusti 2021.

Genom det beslutade undantaget från amortering gavs hushållen bättre möjlighet att skapa en likviditetsbuffert och upprätthålla konsumtionen under den aktuella krisperioden.

FI:s tillsyn är sedan länge inriktad på att i goda tider bygga upp de finansiella företagens motståndskraft och förmåga att möta kommande kriser. Det är i praktiken omöjligt att förutse om och när kriser uppstår eller hur de kommer att ta sig uttryck. Därför är beredskap och motståndskraft mot det oväntade avgörande. Under året, då coronakrisen drabbade världen, anpassade vi tillsynen och fattade beslut i enlighet med våra uppdrag.

JO-kritik av undersökningar

Till följd av uppgifter i media om att FI skulle ha förvanskat allmänna handlingar inledde Justitieombudsmannen (JO) i december 2018 en granskning. Granskningen avsåg ett urval av sex undersökningar. Dock omfattade inte granskningen just frågan om allmänna handlingar hade förvanskats eftersom Kammarrätten i Stockholm redan avgjort denna fråga och bedömt att handlingarna i fråga inte utgjorde allmänna handlingar utan var så kallade mellanprodukter.

I stället granskade JO ett antal beslut, efterlevnaden av interna riktlinjer och vilka konsekvenser dessa riktlinjer kan ha haft för offentlighetsprincipens tillämpning. JO uttalade sig även om FI:s användning av slutskrivelser.

JO framförde allvarlig kritik som i korthet innebar att brister identifierades i de granskade ärendena som gäller våra interna riktlinjer. Bristerna avsåg bland annat dokumentation av beslut och upprättande av så kallade undersökningspromemorior. JO framförde även kritik mot utformningen av interna riktlinjer och uttalade sig slutligen kring vår användning av slutskrivelser.

FI instämmer i JO:s kritik. Vi beslutade redan våren 2019 att revidera de aktuella rutinerna för att se till att de inte är motsägelsefulla och att de bidrar till att det ska vara lätt för våra medarbetare att göra rätt.

Vi har därefter också

- förtydligat vad som ska diarieföras vid varje tidpunkt i vår undersökningsprocess och tillhörande mallar
- reviderat dokumenthanteringsplanen som hör till undersökningsprocessen
- genomfört interna utbildningar för både nya och befintliga medarbetare om ändringarna i processerna.

Utöver förbättringar gjorda med anledning av JO:s kritik ser FI löpande över undersökningsprocessen för att effektivisera arbetet och bli tydligare i vår kommunikation. Mot bakgrund av detta har rutinerna för extern kommunikation uppdaterats, så att vi sedan den 1 januari 2021 publicerar information på FI:s webbplats när tillsynsundersökningar och temaundersökningar påbörjas och när de avslutas utan sanktion eller ingripande. Samtidigt infördes krav på att samtliga undersökningar som inte går vidare i sanktions- eller

ingripandeprocessen ska avslutas genom motiverade avskrivningsbeslut.

Finansiell innovation

Under 2020 fortsatte FI att via innovationscentret följa utvecklingen av innovationer på den finansiella marknaden. Innovationscentret är en plattform för information och dialog med företag som vill bedriva innovationsverksamhet på det finansiella området. Det kan exempelvis vara bolag som vill komma vidare i sin process mot att lansera innovationer på marknaden, och som behöver vägledning kring vilka regelverk som gäller och vilka eventuella tillstånd som krävs. Centret arbetar dock inte med rådgivning och ska inte utreda och lämna förhandsbesked om exempelvis nödvändiga tillstånd för ett företags specifika verksamhet. FI samarbetar också med olika svenska och utländska myndigheter i dessa frågor.

Omfattningen av tillsynen

Omkring 2 400 företag verkar på basis av tillstånd från FI. På den svenska finansmarknaden finns dock betydligt fler aktörer än de som verkar på basis av ett tillstånd från FI. Det handlar främst om utländska finansiella företag och fonder (varav åtskilliga saknar fast etablering i Sverige) där det primära tillsynsansvaret ligger hos respektive hemlands tillsynsmyndighet.

Den arbetade tiden inom tillsynsverksamheten ökade från cirka 356 000 timmar 2019 till 390 000 timmar 2020. Antalet timmar som FI lägger på tillsyn ökade med nästan 10 procent 2020 jämfört med 2019. Mellan 2018 och 2019 var ökningen 4 procent. Den löpande tillsynen stod för 45 procent av den arbetade tiden för tillsyn 2020.

Tabell 5. Tid och nettokostnad för tillsyn, tkr

	2020		2019		2018	
	Timmar	Netto-kostnad	Timmar	Netto-kostnad	Timmar	Netto-kostnad
Finansiell analys	68 582	91 782	51 716	68 714	54 429	66 350
Löpande tillsyn	173 931	207 602	171 786	204 258	190 218	217 378
Undersökningar	39 630	47 595	54 173	65 612	32 885	38 473
Sanktioner och ingripande	26 708	32 473	10 539	12 286	10 863	12 270
System- och metodutveckling	34 120	51 711	27 737	47 650	23 891	55 534
Systemförvaltning och drift	25 611	58 382	17 886	53 135	7 362	39 781
Internationellt tillsynsarbete	16 405	21 619	18 186	26 034	18 567	25 593
Samverkan med andra myndigheter	5 052	6 408	3 768	4 930	3 580	4 535
Total för tillsyn	390 040	517 573	355 792	482 619	341 794	459 915

Källa: Agresso

Tabellen nedan visar hur arbetstiden fördelades mellan FI:s olika tillsynsområden. Sedan den 1 januari 2019 är konsumentskyddsfrågorna integrerade med övrig tillsyn inom Bank, Försäkring och Marknader.

Tabell 6. Antal timmar för tillsyn fördelade på tillsynsområden

	2020	2019	2018
Bank	146 353	137 963	134 541
Försäkring	58 526	52 326	47 453
Marknader	82 802	79 490	48 777
Konsumentskydd ¹	-	-	46 046
Övrig verksamhet	102 358	86 013	64 977
Summa	390 040	355 792	341 794

Källa: Agresso

¹ Sedan 2019 är Konsumentskydd inget eget tillsynsområde. Konsumentskyddsfrågorna har integrerats i övriga områden.

ÅTERRAPPORTERING AV TILLSYNSINSATSER

Nedan beskriver vi mer i detalj de mest väsentliga tillsynsaktiviteter som har utförts under året sorterat efter tillsynsområde.

BANKTILLSYN

Banktillsynen under 2020 påverkades i hög grad av pandemin. När den bröt ut prioriterades verksamhet om för att fokusera på bankernas hantering av pandemins effekter. Efter den inledande turbulensen var slutsatsen att bankerna kunde hantera följdverkningarna och efter sommaren återgick tillsynen till mer normala former. Under året slutfördes även undersökningar av Swedbank AB:s och SEB AB:s styrning och kontroll av åtgärder mot penningtvätt i bankernas dotterbolag i Baltikum. Se vidare i avsnittet Penningtvätt.

Heltäckande tillsyn

Bankområdets tillsyn täcker banker, kreditmarknadsföretag och en rad andra institutstyper. Den löpande tillsynen består av en kontinuerlig riskbedömning av instituten inom ramen för den så kallade Översyns- och utvärderingsprocessen (ÖUP). Processen leder fram till att instituten får sina likviditets- och kapitalkrav fastställda. I FI:s tillsynsansvar ingår även undersökningar av regelefterlevnad samt en löpande övervakning av all information som påverkar hur FI prioriterar sina tillsynsresurser på ett riskbaserat sätt. Riskexperter på område Bank identifierar risker som kan behöva analyseras djupare. Bankområdet använder bland annat regelbunden nyckeltalsanalys, enkäter och kartläggningar för att identifiera risker. Sammantaget syftar dessa arbetssätt till att, utifrån ett heltäckande tillsynsperspektiv, använda olika tillsynsaktiviteter för att fördjupa tillsynen på de områden vi prioriterat utifrån riskbedömningen. Under 2020 har en stor del av den riskbaserade tillsynen ägnats åt analyser av risker och motståndskraft i det försämrade ekonomiska läget som pandemin resulterat i.

Översyns- och utvärderingsprocesser

FI:s utgångspunkt för tillsynsarbetet är att tillsynen ska vara riskbaserad och framåtblickande. Under 2020 gjorde FI kapital- och

likviditetsbedömningar för samtliga tre banker som i enlighet med Europeiska bankmyndighetens (EBA) riktlinjer om översyn- och utvärderingsprocessen kategoriserats i tillsynskategori 1. FI genomförde kapital- och likviditetsbedömningar för tre av de nio banker som kategoriserats i tillsynskategori 2. Detta skedde inom ramen för ÖUP. Med anledning av att ÖUP genomfördes under pågående pandemi beslutade FI att samtidigt begära in information om pandemins påverkan på bankernas risker, kapital och likviditet. Utvärderingarna som normalt avslutas i september avslutades därför i stället i december.

Utvärderingarna av de tre bankerna inom tillsynskategori 1 som har gränsöverskridande verksamhet gjordes i de så kallade tillsynskollegierna, tillsammans med tillsynsmyndigheter i övriga länder där bankerna är verksamma. För dessa banker hålls riskuppföljningsmöten varje kvartal. För banker inom tillsynskategori 2 hålls riskuppföljningsmöten halvårsvis.

I tillägg till detta gjorde FI under 2020 ÖUP för fem mindre banker. FI medverkade därutöver aktivt i ÖUP-arbetet i respektive tillsynskollegium för tre utländska banker (Nordea, Danske Bank och Den Norske Bank) som har betydande filialer i Sverige. Dessa filialer upprätthåller så kallade kritiska funktioner och kan potentiellt påverka den finansiella stabiliteten i Sverige.

Granskning av återhämtningsplaner

FI gjorde under 2020 sju granskningar av återhämtningsplaner för banker inom tillsynskategori 1 och 2 med fullständiga skyldigheter och tre granskningar av återhämtningsplaner för banker inom tillsynskategori 3 och 4 med förenklade skyldigheter. FI medverkade även i granskningen av återhämtningsplaner för tre utländska banker. I sådana granskningar bedömer FI återhämtningsplanens fullständighet, kvalitet och genomförbarhet av de återhämtningsalternativ som föreslås i återhämtningsplanen.

Införande av bankpaketet

Under året har vissa delar av EU:s så kallade bankpaket om ytterligare riskreducerande åtgärder trätt i kraft. Det handlar framför allt om ändrade kapitaltäkningsregler. FI publicerade i november promemorian *Nya kapitalkrav för svenska banker* (FI dnr 20-20990) som redogör för hur de nya reglerna kommer att tillämpas i tillsynen. FI:s åtgärder för att anpassa berörda föreskrifter och allmänna råd till det nya regelverket redovisas i avsnittet Regelgivning.

Granskning av interna modeller

FI:s arbete med att granska de svenska bankernas anpassningar av sina riskklassificeringssystem för interna modeller till nya förtydligade regelverkskrav fortsatte under 2020. Det övergripande målet med de tydligare kraven är att göra bankernas kapitalkrav mer robusta och jämförbara. Under året låg fokus till stor del på att granska om bankernas definition av vad som är ett fallissemang när det gäller kreditförpliktelser följer de nya kraven som trädde i kraft vid årsskiftet 2020/2021. Denna definition är grunden för all kreditriskmätning och används i alla interna modeller. Erfarenheten hittills från detta arbete är att översynen bidrar till att göra företagens riskklassificeringssystem mer jämförbara och konsekventa.

Bolåneundersökningen

Den årliga bolåneundersökningen används för att kartlägga bankernas kreditgivning och situationen hos hushåll som tar nya bolån. FI använder informationen främst för att bedöma vilka eventuella risker och sårbarheter som hushållens bolån medför. Men undersökningen är också ett viktigt underlag för FI:s löpande tillsyn över, och dialog med, långivarna.

I undersökningen ingår data från de största aktörerna på den svenska bolånemarknaden. Dessa bolåneaktörer stod gemensamt för 93 procent av den totala bolånevolymer under 2019. Undersökningen resulterade i rapporten *Den svenska bolånemarknaden* (FI dnr 20-3427).

Undersökningen visade att en fortsatt stor andel nya bolånetagare har stora lån i förhållande till sin inkomst eller till bostadens värde. Dessutom ökade nya bolånetagares genomsnittliga skuldkvot och belåningsgrad. Trenden sedan 2013 med sjunkande belåningsgrader har därmed brutits. Trots större lån, har nya bolånetagare överlag fortfarande goda marginaler för att klara sina lånebetalningar även i ett sämre ekonomiskt läge. Något fler hushåll än tidigare klarade också högre räntor utan att få underskott i sitt kassaflöde.

Konsumtionskreditkartläggningen

Kartläggningen av nya lån och krediter till konsumtion gjordes för tredje året i rad. I kartläggningen ingår data från 36 långivare på den svenska marknaden. Tillsammans står bolagen för 86 procent av volymen blacolån och 90 procent av volymen lån mot annan säkerhet än bostad. Kartläggningen resulterade i rapporten *Svenska konsumtionslån* (FI dnr 20-21349).

Kartläggningen visar bland annat att de flesta konsumtionslånen var små och hade en hög effektiv ränta. Det beror bland annat på att löptiden normalt var kort och att avgifterna var stora i förhållande till lånets storlek. FI:s stresstester visar att ungefär var tredje låntagare kan behöva betala mer än halva sin inkomst efter skatt i ränta och amorteringar om räntan ökar betydligt. Slutligen visar kartläggningen även att en femtedel av konsumtionslånetagarna, med lån eller krediter som inneburit en kostnad, fick betalningspåminnelser och 4,5 procent fick inkassokrav. Andelen som fick ett inkassokrav har sjunkit jämfört med förra årets kartläggning.

Samverkan med Konsumentverket om konsumentkreditlagen

FI har tillsammans med Konsumentverket ett delat tillsynsansvar över konsumentkreditlagen (2010:1846).

FI har identifierat att konsumtionskrediter och osund kreditgivning innebär risker för konsumenter, vilket gör det till ett prioriterat område i tillsynen. Motiven utvecklas i FI:s årliga konsumentskyddsrapport, *Konsumentskyddsrapport 2020* (FI dnr 19-26226).

Därför inledde FI under 2020 ett antal tillsynsinsatser riktade mot kreditgivares krediter utan säkerheter till konsumenter i storleksordningen 80 000 kronor och uppåt. Fokus i undersökningarna är kreditprövningsprocessen. Under året har även en kartläggning inletts om mindre krediter med riktade frågor till ett antal kreditgivare om deras rutiner, processer och affärsmodeller. Kartläggningen ska ligga till grund för FI:s vidare arbete på området.

FI inledde därtill ett arbete med att se över myndighetens allmänna råd om krediter i konsumentförhållanden (FFFS 2014:11). Syftet med översynen är att tydliggöra hur konsumentkreditlagens bestämmelser om kreditprövningar och god kreditgivningssed bör tolkas och tillämpas. Med en förbättrad vägledning för hur lagen ska tillämpas förväntar sig FI att kreditgivares kreditprövningar ska förbättras. Konsumentverket ingår i den referensgrupp som kopplats till arbetet. FI deltog också under året i EBA:s utarbetande av riktlinjer om kreditgivning och övervakning (EBA/GL/2020/06), som i delar avser tillämpningen av konsumentkreditdirektivet (2008/48/EG). FI har haft kontakter med Konsumentverket i detta sammanhang.

Kopplat till arbetet med konsumentkrediter och kreditprövningar är också arbetet med Bolåneundersökningen och Konsumtionskreditkartläggningen (se ovan). Konsumentverket har ingått i referensgruppen till den förstnämnda.

Såväl de inledda undersökningarna som uppdateringen av de allmänna råden förväntas leda till att kreditgivare förbättrar sina kreditprövningar. I förlängningen innebär det att konsumenter inte beviljas krediter de saknar ekonomiska förutsättningar för att betala tillbaka.

I konsumentskyddsrapporten uppmärksammade FI även behovet av att regeringen tillsätter en utredning för att överväga ett system där kreditgivare i sin kreditprövning genom en extern källa kan få en helhetsbild av konsumentens befintliga skulder. Under 2020 har FI haft ett nära utbyte med Konsumentverket i denna fråga, som båda myndigheterna anser är prioriterad.

Utöver de aktiviteter som räknats upp ovan har FI ett löpande utbyte med Konsumentverket i frågor relaterade till konsumtionskrediter och kreditprövning.

Uppföljning av nya regler om rätten till betalkonto med grundläggande funktioner

FI har enligt ett regeringsuppdrag rapporterat hur genomförandet av PAD-direktivet (Payment accounts directive), om rätten till ett betalkonto med grundläggande betaltjänster, har genomförts i Sverige. Vi genomförde här en kartläggning där frågor ställdes till ett tjugotal banker. Uppföljande möten och analys av den information som samlades in har sammanfattats i promemorian *Redovisning av betalkontodirektivets genomförande i Sverige* (FI dnr 20-28029), som skickades till regeringen och publicerades på FI:s webbplats den 16 december. FI konstaterar att svenska banker överlag infört rutiner för att leva upp till kraven i betaltjänstlagen på att konsumenter ska ha rätt att öppna ett konto med grundläggande funktioner. Samtidigt finns det tecken på brister när det gäller bankernas möten med de konsumenter som vill öppna sådana konton. Det handlar bland annat om att banker nekar betalkonto på grund av att kunden saknar personnummer eller svensk id-handling. Ett stort antal av avslagen sker med hänvisning till penningtvättsregelverket. Här har FI sett att motsättningen mellan rätten till betalkonto och penningtvättsregelverket orsakar tillämpningssvårigheter. Flera brister kan härledas till att information och kunskap om regelverket och bankernas rutiner inte har nått samtliga av bankernas medarbetare. FI kan konstatera att bankbytesrutinen fungerar bra och leder till få klagomål.

FÖRSÄKRINGSTILLSYN

Inför verksamhetsåret 2020 planerades tillsynsinsatserna på försäkringsområdet i enlighet med FI:s tillsynsstrategi. Men liksom för tillsynen i stort har det varit nödvändigt att göra anpassningar på grund av pandemin.

Heltäckande tillsyn

Områdets ansats för heltäckande tillsyn är att ha robusta processer för att genomföra riskidentifiering och risk- och effektkategorisering på ett sätt som är heltäckande i förhållande till våra uppdrag och till de försäkringsföretag som står under tillsynsansvar. Vår risk- och effektkategorisering genomförs årligen och omfattar samtliga försäkringsföretag².

Utöver ovanstående har området en strategi för att över varje rullande treårsperiod granska varje försäkringsföretags egna risk- och solvensbedömning (Orsa) och, i de fall där vi bedömer att behov finns, lämna återkoppling. FI anser att denna tillsynsaktivitet är relevant för den heltäckande tillsynen eftersom risk- och solvensbedömningen enligt lag ska redogöra för företagets väsentliga risker samt ledningens strategi för att möta dessa risker i ett framåtblickande perspektiv. I det framåtblickande perspektivet ska gjorda antaganden stressas och ogynnsamma scenarion analyseras. Områdets strategi för heltäckande tillsyn omfattar, utöver granskning av Orsa, även undersökningar.

Av försäkringsföretagen har 100 procent omfattats av vår risk- och effektkategorisering under 2020. Under perioden 2018–2020 har 98 procent av försäkringsföretagen antingen träffats av en undersökning eller en granskning av deras Orsa-rapport.

Riskidentifiering och Risk- och effektkategorisering

Riskidentifieringsprocessen utförs årligen. De prioriterade risker som identifierades inför 2020 var till att börja med de låga marknadsräntorna, vilket är av särskilt stor betydelse för livförsäkringsföretag med långa åtaganden, och spridningseffekter till följd av en ökad andel fond- och depåförsäkring. Om priserna på aktier och andra tillgångar samtidigt skulle bli föremål för stora nedgångar kan dessa två risker i kombination innebära negativa konsekvenser för försäkringsföretagens solvens.

Risker förknippade med it och cyberhot utgjorde också ett prioriterat område. Denna risk, tillsammans med risken för att finansiella aktörer inte i tillräckligt hög grad bidrar till en hållbar utveckling, är exempel på risker som samordnas av FI centralt. Se de separata avsnitten Informations- och cyberrisker samt Hållbarhetsfrågor.

Det är viktigt att försäkringsföretag visar omsorg om konsumenterna, som ofta står i ett underläge när det gäller kunskap och resurser. Risken för att olämpliga produkter distribueras till konsumenterna eller för olämpligt uppförande i övrigt har varit ytterligare ett fokusområde för området.

² Processen inkluderar dock inte pensionsstiftelser, understödsföreningar och kreatursförsäkringsbolag. Pensionsstiftelser står inte för några pensionsåtaganden. Understödsföreningar står under en upphävd lag och kommer att under en övergångsperiod antingen omvandlas till försäkringsföretag eller tjänstepensionsföretag. Kreatursförsäkringsbolag har ytterst begränsad verksamhet.

Slutligen var en av årets prioriterade risker de utmaningar som kan uppstå i samband med tillsyn av försäkringsverksamhet som är gränsöverskridande eller bedrivs genom filial. Denna risk kan exempelvis ta sig uttryck i att tillsynen blir mer komplex, eftersom den involverar flera nationella regelverk och tillsynsmyndigheter.

Risk- och effektkategoriseringen är en process där vi bedömer varje institut och grupp under tillsyn utifrån perspektiven risk och effekt. Detta leder till att varje företag tilldelas en av fyra tillsynskategorier, där den högst prioriterade gruppen med hög risk och stor effekt ges störst uppmärksamhet i tillsynen.

Undersökning av hantering av alternativa tillgångar

FI har undersökt Gamla Livförsäkringsaktiebolaget SEB Trygg Livs (GLAB) värdering, rapportering och företagsstyrning av investeringar i alternativa tillgångar. Undersökningen avslutades genom ett avskrivningsbeslut som publicerades på FI:s webbplats.

I undersökningen konstaterar FI att det inte är tillräckligt att ett försäkringsföretag endast vid det initiala investeringstillfället kontrollerar om de värderingsmetoder som används är lämpliga och återspeglar verkligt värde för att företaget ska anses ha uppfyllt regelverkets krav. Det är inte heller tillräckligt att de fonder som ett försäkringsföretag investerar i revideras av en extern revisor.

FI har under undersökningen haft vissa invändningar mot hur GLAB har hanterat företagets investeringar i alternativa tillgångar. GLAB har vidtagit åtgärder för att förbättra sin värderingsprocess. Företaget har även vidtagit åtgärder för att stärka sin kontroll av den utlagda verksamheten, av rapporteringen, riskhanteringen och internkontrollen av de GLAB-alternativa tillgångarna. Utifrån dessa förhållanden har FI gjort bedömningen att undersökningsärendet ska skrivas av.

Undersökning av skadereglering av hemförsäkring

FI har genomfört en undersökning av tre skadeförsäkringsföretags skadereglering av hemförsäkringsprodukter. Undersökningen gjordes utifrån kravet på god försäkringsstandard i försäkringsrörelselagen. Mot bakgrund av detta krav ställde FI frågor som rör organisation, styrdokument och intern kontroll till företagen.

Inga väsentliga brister identifierades inom ramen för dessa undersökningar och de har därför avslutats.

Regeringsuppdrag om utökad flytträtt

FI har haft i uppdrag från regeringen att kartlägga och sammanställa tänkbara konsekvenser av att det införs en ovillkorlig rätt till återköp av och överföring av värdet i individuella fond- och depåförsäkringar tecknade före den 1 januari 2006 (återköp) respektive den 1 juli 2007 (överföring). Kartläggningen omfattar inte kollektivavtalsgrundade försäkringar.

FI:s kartläggning visar att det finns drygt 500 000 äldre individuella fond- och depåförsäkringsavtal med ett kapital om 142 miljarder kronor som i dag inte kan återköpas eller överföras. Det är i huvudsak pensionsförsäkringar. Det är ett fåtal försäkringsföretag som står för nästan hela detta bestånd. En möjlig negativ konsekvens av en utvidgad retroaktiv rätt till återköp och överföring är att de försäkringsbolag som berörs kan överväga att höja försäkringsavgifterna. Dock kan det vara svårt för dem att göra detta mot

bakgrund av konkurrensförhållandena på marknaden. Bolagen som berörs skulle få minskade solvenskvoter till följd av ändringen, men inte i sådan grad att de inte längre klarar av att uppfylla solvenskapitalkraven.

Datastödda analyser

Den löpande analysen av inrapporterade data är en viktig del av FI:s tillsyn över försäkringsföretagen. FI sammanfattar nedan några av de mest väsentliga slutsatserna från datastödda analyser.

Datorstödda analyser av inrapporterade data visade att FI per årsskiftet 2019/2020 inte såg något bolag som hade akuta eller nära förestående problem att uppfylla de lagstadgade solvenskraven. Detta gällde även när kapitalbaserna minskade för skadebolag, livbolag och tjänstepensionskassor under det första halvåret 2020. För skadeförsäkringsbolagen har de samlade premierna ökat medan skadeutbetalningarna legat i stort sett stilla under det senaste året. FTA³, kapitalbasen, placeringstillgångarnas värde och kapitalkravet har minskat under det gångna året.

För livförsäkringsföretag med tjänstepensionsverksamhet och tjänstepensionskassor med långa finansiella åtaganden är alltså den låga marknadsräntan ett bekymmer. För tjänstepensionskassorna präglades året av förberedelser inför ombildning till tjänstepensionsföretag.

Kvaliteten på rapporteringen har generellt sett förbättrats avsevärt som en följd av FI:s omfattande återkoppling till företagen tidigare år. Detta är en viktig förutsättning för att rätt slutsatser ska kunna dras utifrån analyser av insamlade data. För mer information om FI:s arbete med data se avsnittet Enhetlig datahantering.

Fördjupade analyser

FI har genomfört en fördjupad analys av hur 20 utvalda livförsäkringsbolag distribuerar sina livförsäkringar för sparande. Denna fördjupade analys visar att den största delen av distributionen görs med hjälp av externa distributörer. Försäkringsförmedlare är den dominerande kanalen. Distribution via kreditinstitut är särskilt vanlig för fond- och depåförsäkring, och då ofta via företag i samma koncern som försäkringsföretaget.

Eftersom extern distribution dominerar på marknaden är det mycket viktigt att försäkringsföretagen tar ansvar för de distributionskanaler de väljer och för den kontroll de ska ha över dessa.

En analys av säkerhetsreserven från 72 utvalda skadeförsäkringsföretag avslutades under året. Tre företag justerade sin säkerhetsreserv efter FI:s påpekande om för hög eller för låg säkerhetsreserv.

Vidare analyserades beräkningar av förväntade vinster i framtida premier (EPIFP), där elva företag valdes ut för analys bland de 21 vars EPIFP-värde var större än noll. FI identifierade inga regelöverträdelser samt noterade att EPIFP utgör en förhållandevis liten del av företagets kapitalbaser.

³ Försäkringstekniska avsättningar är ett värde som visar på ett försäkringsföretags åtaganden gentemot försäkringstagarna vid en viss tidpunkt.

FI analyserade även dödlighetsantaganden i fastställda skadelivräntor. Bland annat tillfrågades de utvalda företagen om de tillämpade en vedertagen modell för dödlighet⁴ eller använde sig av egna uppskattningar. En fortsatt dialog med berörda företag har skett under hösten 2020.

Under årets första kvartal genomfördes och avslutades en fördjupad analys av tolkningar av regelverket för kapitalkravsberäkning av marknadsrisker inom fondförsäkring. Enligt FI:s analys höll företagens metodikdokument överlag tillräcklig kvalitet, men det fanns en förbättringspotential hos ungefär hälften av de granskade företagen.

TILLSYN AV FINANSIELLA VÄRDEPAPPERSMARKNADEN OCH FONDER

Tillsynen fokuserade initialt på en ökad dialog med fondbolag och infrastruktur företag med anledning av coronapandemin. Arbetet med aktiviteter för att följa upp hur företagen följer regelverken för omsorgsplikt vid investeringsrådgivning samt hur fondbolagen hanterar sina likviditetsrisker har fortsatt. Vidare har tillsynen av betalmarknaden legat starkt i fokus.

Infrastrukturföretagen

Tillsynen av de finansiella infrastruktur företagen har pågått löpande under 2020. Fokus har framförallt under första halvåret legat på kris- och kontinuitetshantering med anledning av coronapandemin. Risker kopplade till utkontraktering samt säkerställande av löpande operativ tillförlitlighet i till exempel it-drift har varit viktiga områden. En tätare tillsynsdialog har förts med Bankgirocentralen BGC AB med anledning av de förändringar som sker i betalningsmarknaden generellt och den utkontraktering av bland annat it-drift som företaget genomfört.

Ett betydande arbete har genomförts när det gäller analys och validering av förändringar i riskmodeller hos den centrala motparten Nasdaq Clearing AB. Ett ordinarie tillsynskollegiemöte för bolaget har också hållits under året.

Därutöver har FI på uppdrag av regeringen inrättat en krishanteringsgrupp (Crisis Management Group) för den centrala motparten Nasdaq Clearing AB. Enligt uppdraget ska arbetet göras med ledning av de principer som ställts upp av Financial Stability Board och med beaktande av förslaget till ny EU-förordning om återhämtning och resolution av centrala motparter.

Med utgångspunkt i principerna och förslaget om ny EU-förordning har FI identifierat och bjudit in ett tiotal myndigheter att delta i krishanteringsgruppen. Under det första mötet, som ägde rum i februari 2020, fördes konstruktiva diskussioner kring gruppens framtida samarbetsformer och förberedelser för resolutionsplanering när det gäller Nasdaq Clearing AB.

Någon ansvarig myndighet (resolutionsmyndighet) har ännu inte utsetts i Sverige. Finansdepartementet har tillsatt en utredning som ska

⁴ Dödlighetsmodell M99, vilket är den dödlighetsmodell som i dagsläget används för trafikskadelivräntor.

föreslå vilken eller vilka myndigheter som bör vara resolutionsmyndighet för centrala motparter i Sverige. Uppdraget att leda krishanteringsgruppen för Nasdaq Clearing AB kan således komma att övergå till en annan myndighet framöver.

Tillsyn av fonder

Undersökning av ett fondbolag som delegerat förvaltning

Det finns ett antal fondbolag och förvaltare av alternativa investeringsfonder (AIF-förvaltare) som marknadsför sig som så kallade fonshotell. Bolagen lägger ut förvaltningen av fonderna till olika uppdragstagare, som även utför marknadsföring och distribution av fonderna. Under året genomförde FI en undersökning av ett fondbolag som delegerat förvaltningen av sina fonder. Vid undersökningen granskade FI hur bolaget följde upp den utlagda förvaltningen, samt bolagets riskhantering. Undersökningen avslutades med en slutskrivelse.

Bevakning av fondmarknaden med anledning av coronaviruset

Under året hade FI en dialog med fondbolag och AIF-förvaltare med anledning av den turbulens som rådde på den finansiella marknaden till följd av coronaviruset. Dialogen omfattade frågor om flöden och likviditet i fonder samt om bolagen har rutiner för att bedriva verksamhet utan avbrott. I mars 2020 höll FI ett dialogmöte med fondbolag som förvaltar företagsobligationsfonder.

Oberoende mellan fondbolag och förvaringsinstitut

Genom kommissionens delegerade förordning (EU) 2016/438⁵ infördes regler om oberoende mellan fondbolag och förvaringsinstitut. Förordningen innehåller särskilda bestämmelser som gäller om fondbolaget utser ett förvaringsinstitut till vilket det har en koppling eller en koncernkoppling. Under året följde FI upp ett fondbolags beslutsprocess för val av förvaringsinstitut samt hur bolaget säkerställer styrelsens oberoende i förhållande till förvaringsinstitutet. Fondbolaget har utsett ett förvaringsinstitut som ingår i samma koncern som fondbolaget. Ärendet avslutades utan åtgärd.

Publicering av fondinnehav

FI upphörde under 2017 med publicering av fondinnehav bland annat på grund av att det tekniska formatet inte var tillförlitligt. Sedan fjärde kvartalet 2018 rapporterar fondbolagen enligt ett nytt tekniskt format, vilket gör att FI under 2020 kunde återuppta publiceringen. Uppgifterna publiceras kvartalsvis, med två månaders fördröjning och gäller svenska värdepappersfonder.

Kartläggning och fördjupad analys av likviditetsriskhantering i fonder

Under året genomförde FI i samarbete med övriga medlemsländer inom Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten (Esma) en gemensam tillsynsaktivitet när det gäller likviditetsriskhantering i värdepappersfonder.

För att få en heltäckande bild av den svenska fondmarknaden utförde FI i ett första steg en kartläggning av samtliga svenska värdepappersfonder, specialfonder och fonder förvaltade av Sjunde

⁵ Kommissionens delegerade förordning (EU) 2016/438 av den 17 december 2015 om komplettering av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG vad gäller krav avseende förvaringsinstitut.

AP-fonden. Baserat på ett antal variabler som uppskattad risk, förvaltad kapital och typ av fond, har FI gått vidare med en fördjupad analys av nio fondbolag där FI har granskat fondbolagens regelefterlevnad och likviditetsriskhantering av 15 småbolags- och företagsobligationsfonder.

Kartläggning av risker och avgifter i fonder

FI har likt föregående år analyserat fasta och prestationsbaserade avgifter, jämförelseindex och aktiv risk för samtliga svenska värdepappersfonder och specialfonder. FI har även följt upp om fonderna följer sina placeringsbegränsningar vad gäller motpartsexponering för OTC-derivat, insättning på konto hos kreditinstitut samt exponering mot företagsgrupp. Potentiella limitöverträdelser har som en del av uppföljningen analyserats och beaktats i den löpande tillsynen.

Från och med 2021 kommer även dessa uppgifter att bli obligatoriska för förvaltarna och fondbolagen att rapportera in. Detta på grund av ändringar i Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2013:9) om värdepappersfonder och Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2013:10) om förvaltare av alternativa investeringsfonder, vilka trädde i kraft den 1 januari 2021.

Informationsinsamling till ESRB

FI har på uppdrag av Esma samlat in information om vissa företagsobligationsfonder och fastighetsfonder. Tillsynsaktiviteten föranleddes av utbrottet av coronapandemin, och fokus för aktiviteten har varit likviditetsrisker i fonder. Esma har vidare ansvarat för att samordna informationsinhämtningen om fonderna från de nationella tillsynsmyndigheterna i de olika deltagande länderna till den Europeiska systemrisknämnden (ESRB).

Informationen samlades in i syfte att ta reda på hur förberedda förvaltarna är inför en eventuellt kommande kris, samt i syfte att kunna förebygga potentiella framtida systemrisker. Tillsynsaktiviteten omfattade totalt åtta svenska förvaltare och 21 fonder, varav 18 värdepappersfonder och tre alternativa investeringsfonder.

Frågor om finansiell rådgivning

Omsorgsplikt vid rådgivning

Under flera år har FI identifierat risken med olämplig rådgivning till konsumenterna från värdepappersbolag och försäkringsförmedlare som prioriterad. Detta leder till olika tillsynsaktiviteter mot såväl värdepappersbolag som försäkringsförmedlare. Den heltäckande tillsyn som FI bedriver fokuserades under året på den övergripande risken för olämplig rådgivning. Såvitt gäller denna risk finns det stora likheter mellan å ena sidan regelverken för värdepappersbolag och å andra sidan regelverken för försäkringsdistributörer. Flera värdepappersbolag har även tillstånd för försäkringsförmedling. Eftersom verksamheterna och regleringen är likartade är beslut och praxis riktade till det ena tillståndet inte sällan intressant även för det andra tillståndet. FI:s arbete under året innefattade ett antal aktiviteter riktade mot värdepappersbolag. Ett arbete fortsatte med de undersökningar om omsorgsplikt vid investeringsrådgivning och rådgivning om försäkringsbaserade investeringsprodukter som påbörjades under 2019. Under året avslutades en av dessa

undersökningar med att FI återkallade det aktuella bolagets tillstånd att bedriva värdepappersrörelse och försäkringsdistribution. För vidare information, se avsnittet Ingripanden. FI har två pågående undersökningar med samma tema mot bolag med tillstånd att driva värdepappersverksamhet.

Lämplighetsbedömning

Under året genomförde FI en kartläggning av Mifid 2-reglerna⁶ om lämplighetsbedömning vid investeringsrådgivning. Kartläggningen är del av en gemensam tillsynsaktivitet som Esma har initierat. Kartläggningen omfattade fem banker och två värdepappersinstitut, och visade att instituten generellt inhämtar tillräcklig information för att kunna lämna råd till konsumenter. FI har redovisat kartläggningen till Esma.

Fördjupad analys av effekterna av provisionsreglerna i Mifid 2 och IDD

I FI:s regleringsbrev för år 2020 fanns ett uppdrag att redovisa de effekter som Mifid 2 och Mifir⁷ bedöms ha haft när det gäller reglerna om provision och oberoende rådgivning. Uppdraget har förtydligats i FI:s regleringsbrev för år 2021. Med anledning av detta påbörjade FI under året en kartläggning för att samla in data om dessa effekter. I FI:s regleringsbrev för år 2021 finns också ett motsvarande uppdrag som gäller effekterna av försäkringsdistributionsdirektivet (IDD). Med anledning av det har FI även börjat förbereda en kartläggning av försäkringsdistributörer. Uppdragen ska redovisas i sin helhet till regeringen (Finansdepartementet) senast den 31 december 2021.

Konsekvenser av ett nytt regelverk om kapitaltäckning för värdepappersbolag

Det nya kapitaltäckningsregelverket för värdepappersbolag, bestående av värdepappersbolagsdirektivet⁸ (IFD) och värdepappersbolagsförordningen⁹ (IFR) ska börja tillämpas den 26 juni 2021.

Under året fortsatte förberedelserna inför detta. FI deltog i datainsamlingar som EBA genomfört med anledning av IFD/IFR. Två av dessa var riktade till nationella tillsynsmyndigheter och en direkt mot värdepappersbolagen. Under året begärde FI även in uppgifter från 25 värdepappersbolag i syfte att se hur värdepappersbolagens kapitalkrav påverkas av de nya reglerna. FI:s analys kommer att slutföras under första halvåret 2021.

Redovisningstillsyn

FI har delegerat uppgiften att övervaka emittenters regelbundna finansiella information till Nämnden för svensk redovisningstillsyn, som är ett sakorgan under Föreningen för god sed på

6 Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/65/EU av den 15 maj 2014 om marknader för finansiella instrument och om ändring av direktiv 2002/92/EG och av direktiv 2011/61/EU.

7 Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 600/2014 av den 15 maj 2014 om marknader för finansiella instrument och om ändring av förordning (EU) nr 648/2012.

8 Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/2034 av den 27 november 2019 om tillsyn av värdepappersföretag och om ändring av direktiven 2002/87/EG, 2009/65/EG, 2011/61/EU, 2013/36/EU, 2014/59/EU och 2014/65/EU.

9 Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/2033 av den 27 november 2019 om tillsynskrav för värdepappersföretag och om ändring av förordningarna (EU) nr 1093/2010, (EU) nr 575/2013, (EU) nr 600/2014 och (EU) nr 806/2014.

värdepappersmarknaden. FI är ytterst ansvarig för redovisnings-tillsynen med befogenhet att ingripa mot överträdelser.

Under året avslutade FI fyra undersökningar av byggbolags redovisning i koncernredovisningen av fastighetsutveckling genom bostadsrättsföreningar. FI har bedrivit undersökningarna i egenskap av central behörig myndighet enligt öppenhetsdirektivet. Tre av undersökningarna avslutades utan åtgärd från FI:s sida då de undersökta bolagen under ärendets handläggning beslutade att ändra redovisningsprinciper och under den så kallade produktionsfasen konsolidera projekt med bostadsrättsföreningar från och med räkenskapsåret 2020. En av undersökningarna avslutades med ett ingripande från FI i form av en erinran och föreläggande om att rätta i kommande finansiella rapporter så att konsolidering av bostadsrättsföreningar sker i enlighet med IFRS 10. Bolaget har överklagat FI:s beslut till förvaltningsrätten.

Röstningsrådgivare

FI har registrerat två institut som röstningsrådgivare sedan lagen om röstningsrådgivare trädde i kraft 2019. FI har tagit ut en tillsynsavgift för dessa två institut. I enlighet med den tillsynsplan som tagits fram för röstningsrådgivare, granskade FI under året att innehållet i de årliga redogörelser som dessa institut är skyldiga att hålla tillgängliga uppfyllde gällande regler.

Uppföljning av nya regler om marknader för finansiella instrument

FI har på uppdrag av regeringen analyserat de effekter som Mifid 2 och Mifir (EU:s direktiv och förordning om värdepappersmarknaden) bedöms ha haft när det gäller förändringar av hur och var handel med finansiella instrument äger rum. Enligt uppdraget skulle redovisningen vara uppdelad på exempelvis olika typer av finansiella instrument, respektive olika typer av handelsplatser och andra sätt att handla finansiella instrument. FI har kommit fram till slutsatsen att det har skett vissa förändringar på alla de delmarknader som studerats, det vill säga på aktiemarknaden, obligationsmarknaderna och derivatmarknaderna. En förändring är att handel i svenska aktier på reglerade marknader och handelsplattformar har minskat sedan Mifid 2 och Mifir infördes. När det gäller obligationsmarknaderna har handel på dessa typer av handelsplatser i stället ökat inom alla segment. Derivatinstrument handlas fortfarande främst utanför handelsplatser. Sedan Mifid 2 och Mifir infördes har omsättningen på den svenska räntederivatmarknaden minskat.

Mifid 2 och Mifir är ett mycket omfattande regelverk som inkluderar fler typer av finansiella instrument och fler metoder för handel än det tidigare regelverket. Det finns därför många olika förklaringar till de förändringar som har skett. Till exempel att handel numera sker på olika handelsplattformar i andra EU-länder samt den nya definitionen och det utvidgade tillämpningsområdet av så kallade systematiska internhandlare (SI).

Marknadsmisbruk

Den kraftiga ökningen av antalet anmälningar om marknadsmanipulation och om insiderbrott som skett de senaste åren mattades av under 2019 och stabiliserades på samma lägre nivåer 2020. Totalt

fick FI in 624 anmälningar varav 215 skickades vidare till Ekobrottsmyndigheten (EBM) för vidare utredning.

Under året fortsatte FI sin löpande dialog med rapporterande marknadsaktörer och betonade vikten av att de har spärrar mot egenhandel och ger information till kunder om handel med små volymer för att förhindra överträdelser. FI ser fortfarande ett problem med egenhandel hos vissa banker som inte infört spärrar mot handel mellan egna depåer.

FI gjorde fördjupade kontroller i marknaden för aktiehandel vid till exempel uppköp och vid vissa onaturliga kursrörelser/prissättningar av aktier.

Inom marknadstillsynen lades under året resurser på att effektivisera FI:s arbetssätt genom att bland annat utveckla systemstöd för rapportering. Särskilt kan nämnas arbetet med utveckling av Blankningswebben, som lanserades i slutet av september 2020. Förutom att förbättra transparensen för marknaden och användarvänligheten för inrapporterande företag, effektiviserar den FI:s rapportering till Esmå.

Investeringsbedrägerier

FI varnade under året för 2 089 oseriösa företag, som verkar på marknaden utan nödvändiga tillstånd. Antalet varningar under året innebär en ökning med cirka 35 procent jämfört med 2019. Under 2020 handlade det främst om bedrägerier relaterade till så kallade marginalkontrakt eller CFD-kontrakt (contracts for difference), ofta kopplade till kryptovalutor. En trend som har fortsatt är att bedrägerierna börjat med annonsering på webbplatser och i sociala medier samt att beloppsgränsen för en första investering varit relativt låg. I flera fall har de drabbade sedan investerat flera gånger och i slutändan blivit av med stora belopp.

Varningarna är en del av ett internationellt samarbete mellan tillsynsmyndigheter. FI fattade beslut om varning i 22 fall baserat på händelser på den svenska marknaden. Övriga varningar baseras på händelser utanför Sverige, där FI vidarebefordrade varningar från utländska myndigheter. I kontakter med konsumenter som drabbats av investeringsbedrägerier har det i flera fall visat sig att företaget finns på varningslistan, antingen från varningar baserade på den svenska marknaden eller från varningar baserade på händelser utanför Sverige.

FI arbetar med förebyggande information direkt till privatpersoner via varningslistan och information på FI:s webbplats, samt indirekt via upplysningstjänsten Hallå konsument och via Konsumenternas Bank- och finansbyrå. Som en del av den förebyggande informationen har FI publicerat en kort informationsfilm som varnar för investeringsbedrägerier. FI:s aktiviteter under den internationella temaveckan World Investor Week (WIW) var också fokuserade på investeringsbedrägerier.

KONSUMENTSKYDD

Att slå vakt om konsumentintresset på det finansiella området är en central uppgift för den finansiella tillsynen. Flera av de undersökningar som behandlats ovan är huvudsakligen inriktade på konsumentskyddsaspekter, och för många andra finns detta med som en viktig del. Konsumentskyddsarbetet inom FI samordnas i

Konsumentskyddskommittén (Kosko), där alla verksamheter som arbetar med konsumentskyddsfrågor deltar. De samlade aktiviteterna och erfarenheterna av tillsynsarbetet inom konsumentskydd, inklusive risker för konsumenter och behov av utveckling av regler för konsumentskydd beskrivs i den årliga konsumentskyddsrapport som FI publicerar varje år på regeringens uppdrag. I samband med att rapporten publicerades bjöd FI, som en del av Koskos omvärldsbevakning, in bransch- och konsumentrepresentanter för en diskussion om aktuella konsumentskyddsfrågor.

Konsumentskyddsrapport

I 2020 års *Konsumentskyddsrapport* (FI dnr 19-26226) redogjorde FI för de främsta konsumentriskerna som FI har identifierat. Den stora ökningen av konsumtionsutlåning kan göra att fler konsumenter får betalningsproblem och i värsta fall hamnar i en negativ skuldspiral. FI pekade i rapporten på risken med en osund kreditgivning och underströk kreditgivarnas ansvar att göra en kreditprövning och samla in tillräckliga uppgifter om konsumentens ekonomiska situation. Likaså har kreditgivare ett stort ansvar att följa god kreditgivningssed. En annan prioriterad risk handlade om produktstyrning och rådgivning om finansiella produkter. Det vilar ett stort ansvar på de företag som tar fram, distribuerar och erbjuder rådgivning om finansiella produkter att sätta konsumentens behov och förutsättningar främst och att beakta omsorgsplikten. I rapporten konstaterade FI vidare att hemförsäkring är en försäkringsprodukt som är mycket vanlig och berör en majoritet av konsumenterna. Det är därför viktigt att skaderegleringen för hemförsäkring fungerar på ett effektivt och ändamålsenligt sätt den dag konsumenten drabbas av en skada. I rapporten presenterades också erfarenheter från FI:s konsumentskyddsarbete under det gångna året. Rapporten beskrev slutligen behov av regeländringar som FI anser nödvändiga för att få till stånd ett starkare konsumentskydd än i dag. FI pekade på behovet av att regeringen tillsätter en utredning som ser över möjligheten att införa en ordning så att kreditgivare i samband med kreditprövningen kan få en helhetsbild över konsumentens totala skulder.

Myndighetssamverkan om konsumentskydd

FI samverkade under året med Konsumentverket och Pensionsmyndigheten för att informera om planerade aktiviteter, samarbeta inom olika områden och dela slutsatser av arbetet. Utöver löpande kontakter med både Konsumentverket och Pensionsmyndigheten har FI haft tre samrådsmöten med Konsumentverket och tre med Pensionsmyndigheten. Samarbetet mellan myndigheterna fungerar väl och bidrar till FI:s tillsynsarbete på ett positivt sätt. Under året tecknade FI och Pensionsmyndigheten en liknande överenskommelse som FI har med Konsumentverket för att fördjupa och förstärka samverkan mellan myndigheterna i konsumentskyddsarbetet.

FI och Konsumentverket har ett samarbetsavtal som beskriver hur samarbetet ska ske. Inom tillsynen sker samverkan bland annat inom den delade tillsynen av konsumentkreditföretag. Samverkan sker också i samband med distribution av försäkringar och fonder samt om finansiell rådgivning. FI samverkar även med Konsumentverket i styrelsearbetet för Konsumenternas Bank- och finansbyrå och Konsumenternas Försäkringsbyrå. FI deltar också i samordningsrådet

för den nationella konsumentupplysningstjänsten Hallå konsument som drivs av Konsumentverket.

FI får också löpande information från Pensionsmyndigheten om de synpunkter och klagomål som konsumenterna har på förvaltningstjänster samt på fonder och fondbolag som ingår i premiepensionssystemet. Detta informationsutbyte har varit värdefullt och ökat kvaliteten i tillsynen av enskilda företag.

Inom Finansiell folkbildning, som beskrivs separat under avsnittet Övrig verksamhet, är målet att stärka konsumenternas ställning på finansmarknaden. Både Konsumentverket och Pensionsmyndigheten ingår i nätverket Gilla din ekonomi och dess programråd. Samarbete inom finansiell folkbildning, både mellan FI och dessa myndigheter och andra aktörer, ger bättre resultat och bredd i aktiviteterna än om alla skulle arbeta var för sig.

FI, Konsumentverket och Pensionsmyndigheten har i det gemensamma arbetet med att identifiera problem, se hur regler tillämpas och information utformats inte upptäckt några skillnader i mäns och kvinnors förutsättningar att agera på finansmarknaden.

PENNINGTVÄTT

FI fortsatte under det gångna året arbetet med att stärka samarbetet inom tillsynen av åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism mellan tillsynsmyndigheterna i de nordiska och baltiska länderna. Arbetet bedrivs främst inom ramen för den nordisk-baltiska arbetsgruppen som startades under 2019 och som syftar till att ge myndigheterna i regionen bättre förutsättningar att organisera det gränsöverskridande tillsynssamarbetet på penningtvättsområdet. Samarbetet har formaliserats genom ett samförståndsavtal mellan myndigheterna emellan och en arbetsplan har tagits fram där fokus kommer att ligga på myndigheternas riskbedömningar, tillsynsmetodik och möjligheter till gemensamma tillsynsaktiviteter.

Vid sidan av arbetet inom arbetsgruppen har FI arbetat operativt tillsammans med de baltiska tillsynsmyndigheterna inom ramen för de undersökningar som FI genomfört när det gäller styrningen och kontrollen av åtgärder mot penningtvätt i SEB AB:s och Swedbank AB:s baltiska verksamheter. FI:s undersökningar samordnades med de baltiska myndigheternas egna tillsynsaktiviteter för att bedöma respektive dotterbanks lokala regelefterlevnad. Samarbetet bedrevs på såväl lednings- som handläggarnivå inom respektive myndighet och innebar bland annat konkreta informationsutbyten om bankernas riskexponeringar, transaktionsvolymerna och resultat från myndigheternas tidigare undersökningar. Samarbetet var till stor ömsesidig nytta för tillsynsmyndigheterna och bidrog till att ge samtliga parter en bättre bild av koncernernas arbete med att motverka penningtvätt och finansiering av terrorism.

Under året inrättade FI även särskilda penningtvättskollegier för Sveriges tre största banker. Samarbetet bygger på riktlinjer utfärdade av EBA där det övergripande syftet är att på institutnivå samla behöriga myndigheter i olika länder för att skapa bättre förutsättningar för informationsutbyte, samarbete och koordinerade tillsynsåtgärder.

Under 2020 ökade FI antalet medarbetare som arbetar med tillsynen mot penningtvätt och finansiering av terrorism till totalt 21

medarbetare. Utökningar har skett genom såväl interna som externa rekryteringar till både tillsynsavdelningen och rättsavdelningen. En omfördelning från andra områden inom FI gjordes också under året till de delar av verksamheten som berörs av tillsynsarbetet såsom analys och övriga experter. Förutom rekrytering har FI lagt resurser på att stärka och utveckla metoder och processer för analys av inrapporterade data och riskklassificering av de olika sektorerna som berörs av regleringen mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Analysen utgör ett viktigt underlag i FI:s riskidentifiering och planeringsarbete.

Sedan slutet av 2019 och under 2020 har nio nya undersökningar startats. Tre avser storbankerna, en avser en större sparbank och en avser en större filial till ett kreditinstitut. Även andra instituttyper har varit föremål för undersökningar under året, som två utländska betalningsinstitut som omfattat totalt tio ombud i Sverige och två svenska betalningsinstitut. Under året har sex undersökningar avslutats, varav fem ledde till ingripanden (sanktion och föreläggande).

En viktig del av FI:s arbete mot penningtvätt och finansiering av terrorism är också den proaktiva tillsyn som sker inom ramen för de tillståndsprövningar FI hanterar. Antalet ansökningar om anmälan om registrering enligt lag om valutaväxling (1996:1006) och annan finansiell verksamhet ökade markant under 2020. Ett antal av dessa ansökningar avslogs då det inte kunde antas att verksamheten skulle leva upp till de krav som ställs i penningtvättsregelverket.

I april slöts en överenskommelse avseende ett operativt samarbete mellan FI och Polismyndigheten. Syftet är att öka båda myndigheters förmåga att bekämpa penningtvätt. FI och Polismyndigheten kommer att kunna utbyta konkret operativ information mellan myndigheterna vilket i sin tur möjliggör en strävan efter att inte bara utreda brott utan även arbeta brottsförebyggande så att brottet överhuvudtaget inte begås.

INFORMATIONS- OCH CYBERRISKER

De senaste decenniernas utveckling har inneburit en ökad digitalisering av samhället. Det medför stora möjligheter, men ställer samtidigt krav på att de risker som uppstår med anledning av denna utveckling kan hanteras. Detta gör att FI fortsatt har fokus på informations- och cyberrisker i tillsynen.

Under året arbetade FI med att ta fram en strategi för it- och cybertillsynen. En konsultrapport om nuläge och böräge togs fram som underlag. Dialog om inriktning och ambition för det fortsatta arbetet har förts och kommer att fortsätta.

Under 2020 genomförde FI ett antal riktade undersökningar hos de största bankerna inom informations- och cyberriskområdet. Tillsynsplanen har anpassats till rådande pandemirestriktioner och många tillsynsaktiviteter har genomförts i digitala möten. Dock har även platsbesök hos företag kunnat genomföras i viss omfattning där FI getts möjlighet att bedöma mer känslig information om styrning, processer och it-system på plats.

Under året publicerade FI en tillsynsrapport om bankernas hantering av kontinuitet baserad på tidigare erfarenheter i tillsynen, *Bankernas*

kontinuitetshantering (FI dnr 20-11770). I den löpande tillsynen ägnade FI speciell uppmärksamhet åt bankernas hantering av risker relaterat till kontinuitet och anpassning till de nya förutsättningarna i rådande pandemi. Löpande möten med bankerna hölls med tätare intervall under våren och sommaren, för att därefter återgå till normal mötesfrekvens. FI har fortsatt fokus på företagens utlagda verksamhet.

I samband med att kraven på banker och betaltjänstleverantörer skärptes på it-, informations- och cyberområdet genom EBA:s riktlinjer om IKT-risker och säkerhetsrisker publicerade FI en podd som beskriver FI:s förväntningar på företagen inom detta område. FI har fortsatt samarbetet kring cyberrisker med Finansdepartementet, Riksbanken och Riksgäldskontoret inom ramen för Finansiella stabilitetsrådet. Det finns behov av ett fortsatt och stärkt samarbete mellan myndigheter.

FI:s insatser under 2020 enligt NIS-direktivet

Under året har ytterligare en aktör bedömt att de uppnått de kriterier som definierar tröskelvärden för att omfattas av regelverket utifrån lagen (2018:1174) om informationssäkerhet för samhällsviktiga och digitala tjänster. Totalt har 14 leverantörer av samhällsviktiga tjänster anmält sig till FI.

FI bedömer att kraven i FI:s föreskrifter¹⁰ väl överensstämmer med MSB:s föreskriftskrav för det systematiska och riskbaserade informationssäkerhetsarbete som leverantörer av samhällsviktiga tjänster ska bedriva. Mot bakgrund av det ser FI för närvarande inget behov av ytterligare föreskrifter på området.

De tillsynsinsatser som utförts enligt lagen om informationssäkerhet för samhällsviktiga och digitala tjänster har utgått från FI:s föreskrifter på området. NIS- och säkerhetsskyddsfrågor har lyfts dels i riktade undersökningar mot enskilda institut, dels i bilaterala möten i den löpande tillsynen.

Under 2020 var ett fokusområde för de bilaterala mötena hanteringen av risker kopplade till kontinuitet i samband med de restriktioner som pandemin innebär. De riktade undersökningarna om processer för informations- och cybersäkerhet har avslutats med slutskrivelser. FI deltar löpande i de samverkansmöten som MSB håller angående NIS-direktivet.

HÅLLBARHETSFRÅGOR

FI fortsatte under året det arbete med hållbarhetsfrågor som inleddes 2015 på regeringens uppdrag. Från och med 2020 ingår det i FI:s instruktion att arbeta för att det finansiella systemet ska bidra till en hållbar utveckling. Det tydliggör att hållbarhet är en naturlig del av och ett mål i arbetet med den finansiella regleringen och tillsynen.

Den finansiella sektorn har en viktig roll, dels i att hantera de risker som hållbarhetsfaktorer kan innebära, dels i att kanalisera kapital till de investeringar som krävs för att få till omställningen. Att ta hänsyn till hållbarhetsfaktorer är en naturlig del av att hantera risker i ett

¹⁰ FI:s föreskrifter och allmänna råd om informationssäkerhet, it-verksamhet och insättningssystem (FFFS 2014:5), FI:s föreskrifter och allmänna råd om hantering av operativa risker (FFFS 2014:4) och FI:s föreskrifter och allmänna råd om styrning, riskhantering och kontroll i kreditinstitut (FFFS 2014:1).

långsiktigt perspektiv. Därför arbetade FI under året för att finansiella företag ska integrera hållbarhetsrisker i sin styrning och riskhantering, och för att de ska ha tillgång till relevant och jämförbar hållbarhetsinformation från företag som de investerar i. FI fokuserade fortsatt huvudsakligen på klimatfrågorna, framför allt på stabilitetsområdet. Inte minst inom ramen för EU-arbetet breddas dock frågorna alltmer till att också omfatta andra hållbarhetsaspekter.

Under året påbörjade FI ett arbete med att mäta de finansiella företagens exponeringar mot klimatrelaterade omställningsrisker, genom att analysera deras exponeringar mot koldioxidintensiva sektorer. FI genomförde ett pilotprojekt med försäkringsföretag med hjälp av verktyget PACTA (Paris Agreement Capital Transition Assessment). Det kan bland annat visa hur finansiella företags portföljer och placeringar förhåller sig till klimatmålen enligt Parisavtalet. Arbetet fortsätter nu för att bedöma hur vi kan använda resultaten i det löpande tillsynsarbetet.

Parallellt med detta deltog FI i det internationella arbetet både inom EU och tillsammans med centralbanker och finansiella tillsynsmyndigheter i det globala nätverket NGFS (Network for Greening the Financial System), samt i Baselkommittén. Syftet med arbetet är att integrera hållbarhetsrelaterade risker i vår konsumentskydds- och stabilitetstillsyn.

FI genomförde under året en fördjupad analys med inriktning på exponeringen för naturskador och exponering för enskilda risker. Den fördjupade analysen riktade sig till ett antal skadeförsäkringsföretag och bestod i huvudsak av insamling av information om hur exponeringen uppskattas och information om riskhanteringen.

Som en del i det regeringsuppdrag om att följa upp finansmarknadsaktörers klimatrapportering som FI fick 2020, skickade vi under hösten också ut en enkät till ett urval av finansiella företag. Syftet var att få en tydligare bild av vilken typ av klimatrelaterade risker och klimateffekter som företagen mäter och redovisar, och vilka mätmetoder, inklusive TCFD (se nedan), som de använder. FI kommer att presentera resultatet av enkäten i samband med återrapporteringen av tilläggsuppdraget.

Tillgång till rättvisande, relevant och jämförbar information är en förutsättning både för att finansiella företag ska kunna integrera hållbarhet i sina verksamheter, och för en effektiv tillsyn. Det är också en förutsättning för att det finansiella systemet ska kunna bidra till en hållbar utveckling. FI lägger därför stort fokus på arbetet med att uppnå bättre hållbarhetsredovisning från både finansiella och icke-finansiella företag. I det ingår att på olika sätt verka för att företag i ökad utsträckning ska rapportera enligt TCFD:s (Task Force on Climate-related Financial Disclosures) rekommendationer. På så sätt kan företagen förbereda sig för utvecklingen av internationella rapporteringsstandarder och krav, och samtidigt bidra till en skyndsam och ordnad omställning.

Bättre hållbarhetsredovisning är en central fråga i det pågående internationella arbetet och i det kommande arbetet med EU-regelverk. På den globala arenan leder FI sedan en tid en arbetsgrupp inom Internationella organisationen för värdepapperstillsyn (Iosco), bland annat med uppdrag att förbättra hållbarhetsrelaterad information från

företag. Ett viktigt mål med arbetet är att bidra till att ta fram en internationell standard för företagens redovisning av klimatrelaterad information. Även i det arbetet utgör TCFD en viktig utgångspunkt. Stora steg togs under året, och goda förutsättningar finns nu för att få en sådan global standard på plats.

SYSTEMSTABILITET OCH MAKROTILLSYN

FI:s stabilitetsuppdrag

FI:s uppdrag inom stabilitetsområdet är att arbeta för att det finansiella systemet ska vara stabilt och att motverka finansiella obalanser på kreditmarknaden. Finansiell stabilitet innebär att det finansiella systemet kan upprätthålla sina grundläggande funktioner både under normala och stressade lägen. Finansiella obalanser på kreditmarknaden avser situationer där hushåll och icke-finansiella företag genom överdrivet stora skulder och annat högt finansiellt risktagande kan förstärka svängningar i samhällsekonomin. För information om FI:s åtgärder på stabilitetsområdet med anledning av coronakrisen, se avsnittet Verksamhetsöversikt.

FI:s stabilitetsrapport

På regeringens uppdrag redogör FI två gånger per år för FI:s analys och bedömning av stabiliteten i det finansiella systemet, de stabilitetsrisker som finns och de åtgärder som vidtagits och kan komma att vidtas för att minska riskerna. FI:s stabilitetsrapporter år 2020 (FI dnr 20-9224 och FI dnr 20-22103) präglades av effekterna av pandemin på ekonomin och det finansiella systemet. De betydande stödåtgärder som har vidtagits av regeringar, centralbanker och tillsynsmyndigheter har mildrat de ekonomiska konsekvenserna. Sverige stod väl rustat inför krisen, med en stark ekonomi och goda statsfinanser. De svenska bankerna hade också tillfredsställande kapitalbuffertar och god lönsamhet och har i stort kunnat möta de icke-finansiella företagens efterfrågan på krediter under krisen. FI:s bedömning är att stödåtgärderna har inneburit att det finansiella systemet hittills har kunnat hantera den ekonomiska nedgången.

Men det finns samtidigt sårbarheter. Ett högt risktagande under lång tid har bidragit till att driva upp tillgångspriser. Hushållens skulder har vuxit. Svenska bankers exponeringar mot kommersiella fastigheter utgör en sårbarhet och FI har därför beslutat om ökade kapitalpåslag för denna utlåning. Se promemorian *Ökade kapitalkrav för banklån till kommersiella fastigheter* (FI dnr 19-14171). I höstens stabilitetsrapport redovisades resultat av ett stresstest som FI gjort för att undersöka fastighetsföretagens motståndskraft vid en ekonomisk nedgång. Stresstestet tyder på att en utdragen ekonomisk nedgång kan få en märkbar effekt på den finansiella ställningen i den kommersiella fastighetssektorn. Det riskerar att leda till kreditförluster i svenska bankers utlåning till fastighetsföretagen.

I samband med höstens stabilitetsrapport publicerades också promemorian *Makrobaserade stresstester av svenska banker: resultat och metod hösten 2020* (FI dnr 20-22103). Där redogör FI för utfallet av det stresstest av svenska banker som FI genomförde under hösten 2020 och den metod som användes för stresstestet. Resultaten tyder på att storbankerna har betydande motståndskraft mot en ytterligare fördjupning av den rådande ekonomiska krisen.

Vid pandemins utbrott uppstod stora problem på företagsobligationsmarknaden, då en lägre vilja att ta risk och oro för företags kreditvärdighet bidrog till en försämrad marknadslikviditet och minskade emissioner. En analys som FI publicerade under hösten, *Kan obligationsmarknaden dämpa kreditykeln?* (FI dnr 20-23578), visar att emissioner minskat även under tidigare krisperioder.

De åtgärder som har vidtagits under krisen har varit nödvändiga, men de kan på sikt leda till stabilitetsrisker genom ökat risktagande och högre skulder. Låga räntor ger incitament att låna mer och såväl hushållens som de icke-finansiella företagens skulder fortsätter att växa. Det motiverar fortsatt vaksamhet i makrotillsynen.

Riskviktsgolvet för svenska bolån

Den 15 december beslutade FI att förlänga det riskviktsgolvet om 25 procent för svenska bolåneexponeringar som infördes i augusti 2018. FI bedömde att de risker som var skälet till att åtgärden ursprungligen infördes i allt väsentligt kvarstår och att åtgärden fortsatt behövs. Riskviktsgolvet förlängs med ett år, från den 30 december 2020 till och med den 30 december 2021. Se beslut *Riskviktsgolv för svenska bolåneexponeringar* (FI dnr 20-20493).

RAPPORTERING

Nationella föreskrifter och internationella regelverk ställer krav på rapportering av finansiella data till FI. Det pågår kontinuerligt arbete som påverkar företagens rapportering. På FI arbetar vi fortlöpande för att säkerställa att system, processer och organisationen kan hantera den rapportering och efterföljande kvalitetsgranskning, analys och utrapportering som följer av befintliga och nya krav. Under 2020 slutförde FI arbetet med övergången från tidigare fysiska rapporteringskort till en digitaliserad effektiv inloggning via bank-id, för rapporterade företag. Det har även inletts ett arbete för att införa en ny plattform för inrapportering av finansiell information. Den ska ge FI förutsättningar för en mer effektiv tillsyn och analys.

ENHETLIG DATAHANTERING

Sedan finanskrisen 2008–2009 har regelverken för de bolag som verkar på de finansiella marknaderna stärkts och utökats. För att myndigheterna, både de europeiska myndigheterna och FI, ska ha möjlighet att följa utvecklingen och regelverken bättre har nya och mer omfattande rapporteringskrav införts för bolagen under tillsyn. Det innebär att FI får mycket information från bolagen genom inrapportering. Utöver det har FI ett behov av att få uppgifter från andra källor och via andra kanaler. För att kunna hantera den nya informationen och använda den på ett bättre sätt i den löpande tillsynen och analysen driver FI ett projekt med namnet enhetlig datahantering (EDH). Projektet syftar till att skapa ordning och reda bland uppgifterna för att FI:s medarbetare enklare ska kunna genomföra den löpande tillsynen och analysen. I EDH ingår även att skapa ett gränssnitt som medarbetarna kan använda för att administrera data, men framför allt för att kunna söka, visa och hämta uppgifterna på ett enkelt och användarvänligt sätt. I november blev en första version av systemet tillgänglig för en begränsad grupp användare på FI. Planen är att projektet ska avslutas under andra

halvan av 2021. Målet med EDH är att möjliggöra en effektivare tillsyn och analys med högre kvalitet.

INGRIPANDEN

Att identifiera och ingripa mot regelöverträdelser, bland annat i form av sanktioner, är en viktig del av FI:s verksamhet. Att ingripa är dock inte ett mål utan ett medel. Målet är att förbättra regelefterlevnaden, vilket i sin tur bidrar till att förebygga situationer och problem som annars skulle kunna innebära kostnader för samhället eller för enskilda. Antalet ingripandebeslut varierar mellan åren. Det finns huvudsakligen två olika typer av ingripanden.

Det stora flertalet av ingripandebesluten riktas mot enskilda och avser kapitalmarknaden och avgifter för sen rapportering. Dessa beslut om ingripanden fattas på områdesnivå. Sedan februari 2017 har FI ett uppdrag att ingripa mot marknadsmissbruk vid överträdelser av EU:s marknadsmissbruksförordning (Mar). Det gäller bland annat insiderhandel och marknadsmanipulation. Ingreppandena sker i form av sanktionsförelägganden. FI har under året förstärkt resurserna och särskilt följt upp ingående balanser med gamla ärenden i syfte att minska balanserna.

I ett mindre antal fall är det fråga om beslut om ingripanden mot företag under tillsyn, så kallade sanktionsbeslut. Det gäller främst beslut om återkallelse av verksamhetstillstånd och beslut om varning eller anmärkning med eller utan straffavgift eller sanktionsavgift. Även beslut om erinran, med eller utan sanktionsavgift, mot ett noterat företag på grund av fel eller brister i företagets redovisning räknas hit. Sanktionsbesluten fattas av FI:s styrelse.

Under 2020 beslutade FI:s styrelse om sju sanktioner, som vi redogör för nedan.

FI ingrep mot Skandinaviska Enskilda Banken AB (SEB AB) och Swedbank AB för brister i bankernas styrning och kontroll när det gällde åtgärder mot penningtvätt i deras respektive dotterbanker i de baltiska länderna. SEB AB fick en anmärkning och en sanktionsavgift på 1 miljard kronor.¹¹ I ett särskilt beslut förelades banken att vidta åtgärder för att komma till rätta med vissa brister i arbetet mot penningtvätt och finansiering av terrorism i den svenska verksamheten. Swedbank AB fick en varning och en sanktionsavgift på 4 miljarder kronor.¹² Utöver bristerna i styrning och kontroll kopplade till dotterbankerna, hade Swedbank AB inte fullt ut lämnat FI de upplysningar som myndigheten hade begärt, och i ett fall hade banken lämnat en oriktig uppgift till myndigheten. Banken hade vidare i sin svenska verksamhet överträtt vissa bestämmelser i penningtvättsregelverket. De sanktionsavgifter som SEB AB och Swedbank AB ålades att betala är de högsta som FI hittills har beslutat om.

Livförsäkringsbolaget Skandia, ömsesidigt fick en varning och en sanktionsavgift.¹³ Bolaget hade inte uppfyllt centrala delar av

¹¹ 15 kap. 1 och 7 §§ lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse.

¹² 15 kap. 1 och 7 §§ lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse.

¹³ 18 kap. 1, 2 och 16 §§ försäkringsrörelselagen (2010:2043).

regelverket för beräkning av försäkringstekniska avsättningar och solvenskapitalkrav samt för försäkringstekniskt beräkningsunderlag.

Det börsnoterade byggbolaget JM AB fick en erinran för att inte ha följt den internationella redovisningsstandarden IFRS 10 i sin koncernredovisning för 2017.¹⁴ Bolaget hade inte tagit med – konsoliderat – bostadsrättsföreningar under den så kallade produktionsfasen, på det sätt som krävdes. FI förelade även bolaget att rätta i kommande finansiella rapporter.

FI återkallade värdepappersbolaget Exceed Capital Sverige AB:s samtliga tillstånd att driva värdepappersrörelse och tillstånd för sidotjänster, tillstånd att driva försäkringsdistribution och tillstånd att registreras som förvaltare av fondandelar.¹⁵ FI:s undersökning visade bland annat brister i hanteringen av kunders medel och i plikten att visa omsorg om kunderna samt att bolaget hade undanhållit material från FI under undersökningen. Bolaget fick 2017 en varning och en sanktionsavgift. FI bedömde nu att bolaget på nytt hade begått en rad allvarliga överträdelser och att det inte fanns något utrymme att låta bolaget fortsätta att driva sin verksamhet genom att återigen besluta om en varning.

FI beslutade att ge JAK Medlemsbank en anmärkning och en sanktionsavgift för överträdelser av penningtvättsregelverket.¹⁶ Bolaget hade betydande brister i den allmänna riskbedömningen samt brister i åtgärder för kundkännedom och i bevarandet av kundkännedomsakter.

Kreditmarknadsbolaget AK Nordic AB fick en anmärkning och en sanktionsavgift.¹⁷ Bolaget hade under en period brutit mot reglerna om minimikrav på likviditetstäckningskvot vid upprepade tillfällen. Överträdelserna bestod dels av att bolagets likviditetstäckningskvot underskred den bindande miniminivån, dels av att bolaget inte underrättade FI om avvikelserna.

¹⁴ 25 kap. 18 och 22 §§ lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden.

¹⁵ 25 kap. 1 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden, 9 kap. 1 § lagen (2018:1219) om försäkringsdistribution, 4 kap. 12 § tredje stycket lagen (2004:46) om värdepappersfonder och 12 kap. 5 § lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder.

¹⁶ 15 kap. 1 och 7 §§ lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse.

¹⁷ 15 kap. 1 och 7 §§ lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse.

Tabell 7. Antal beslutade ingripanden

	2020	2019	2018
Sanktioner beslutade av styrelsen	7	4	3
– varav anmärkning och sanktionsavgift eller straffavgift	3	0	0
– varav varning och sanktionsavgift eller straffavgift	2	1	1
– varav återkallelse av tillstånd	1	0	2
– varav sanktionsavgift	0	3	0
– varav erinran	1	0	0
Ingreppanden på kapitalmarknaden	243	159	264
– varav sanktionsavgifter vid sen eller felaktig insynsrapportering	120	112	164
– varav sanktionsavgift vid överträdelse av flaggningsreglerna enligt lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument	32	12	21
– varav sanktionsavgift vid överträdelse av prospektregelverket och regelverket om offentliga uppköpserbjudanden enligt lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument	0	3	1
– varav särskild avgift för sen blankningsanmälan	60	8	49
– varav lagakraftvunna domar och godkända sanktionsförelägganden avseende marknadsmissbruk	31	24	29
Förseningsavgifter ¹	0	7	55
Förseningsavgifter enligt lagen om bank- och finansieringsrörelse, lagen om betaltjänster, försäkringsrörelselagen, lagen om värdepappersmarknaden, lagen om värdepappersfonder, lagen om särskild tillsyn över kreditinstitut och värdepappersbolag, lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter och lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder			

Källa: Respektive sanktionsbeslut samt Platina

¹ En översyn pågår på FI kring hantering av förseningsavgifter.

RESULTATBEDÖMNING

Inför 2020 ökade FI:s förvaltningsanslag med 10 miljoner kronor för att stärka tillsynen inom penningtvätt. Antalet timmar som ägnats åt tillsyn ökade med cirka 10 procent jämfört med året innan.

FI ställdes inför stora utmaningar med anledning av coronapandemin. Vi behövde ställa om en stor del av den tillsyn som var planerad samtidigt som vi behövde nya praktiska arbetsformer. Vi fattade också beslut om viktiga åtgärder under året för att säkerställa att det finansiella systemet fortsatte att fungera. Att FI:s tillsyn sedan länge har verkat för att bygga upp motståndskraft hos de finansiella aktörerna har bidragit till att det finansiella systemet kunnat motstå störningar och på marginalen möjligen även bidragit till att motverka pandemins effekter på ekonomin. FI bedömer att de finansiella marknaderna i stort lyckades upprätthålla sina funktioner under 2020

och att inga större störningar påverkade den finansiella stabiliteten eller konsumentskyddet. Med det sagt uppmärksammade vi enskilda delar i det finansiella systemet där problem uppstod, bland annat likviditeten på företagsobligationsmarknaden och att vissa fonder temporärt tog bort möjligheten för fondandelsägare att lösa in sitt ägande.

Allt tillsynsarbete har inte varit fokuserat på pandemins effekter. Vi fattade under 2020 beslut om sanktioner mot SEB AB och Swedbank AB med anledning av brister i deras arbete för att förhindra penningtvätt. FI har under året även stärkt samverkan med såväl andra svenska myndigheter som det internationella samarbetet mot penningtvätt i syfte att utveckla tillsynen på detta område.

FI har arbetat brett med konsumentskyddsfrågor under året. Bland de viktigaste frågorna här finns risken för en osund kreditgivning, som kan bidra till att konsumenter får större lån än de har förutsättningar att hantera, samt brister i produktstyrning och rådgivning om finansiella produkter. I tillsynen har fokus lagts på att undersöka dessa risker. Där vi har sett allvarliga brister har vi också gått vidare med sanktioner, som i fallet med Exceed Capital Sverige AB, vars tillstånd FI återkallade.

FI har deltagit aktivt i många internationella initiativ som tas inom hållbarhetsområdet, särskilt inom EU. Mycket av det arbetet syftar till bättre redovisning av hållbarhetsrelaterade risker hos företagen. Utöver detta har FI bland annat arbetat med att utveckla tillsynen av hur hållbarhetsrisker påverkar finansiella företag.

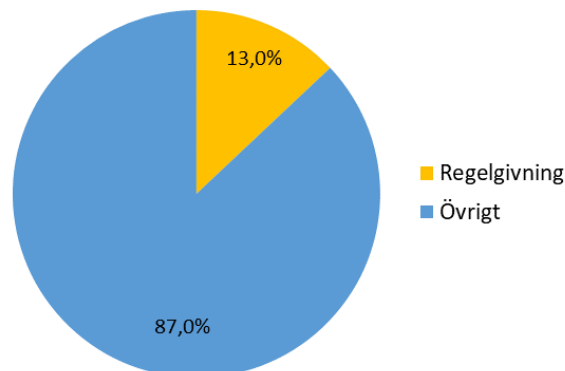
FI har i tillsynen även uppmärksammat it- och cyberrelaterade risker. Vi har arbetat med en strategi för it-tillsyn och gjort undersökningar av bankernas hantering av informations- och cyberrisker. Vi har även via tillsynsrapporter och poddradio kommunicerat vår syn och våra förväntningar inom detta område.

Det har även funnits behov att göra förbättringar i FI:s arbete med tillsyn. FI fick kritik från JO för bristande dokumentation och rutiner för tillsynsundersökningar. Det har medfört att vi har sett över hur vi arbetar med undersökningar. I strävan efter att bli mer kommunikativa i tillsynen har FI även börjat publicera information på vår webbplats när undersökningar påbörjas och avslutas.

FI bedömer sammantaget att vi lyckats anpassa tillsynen efter nya förutsättningar samt att behålla fokus på de mest prioriterade riskerna.

Regelgivning

Diagram 4. Kostnad för regelgivning i förhållande till FI:s totala kostnader

FI:s mål enligt regleringsbrevet

Bidra till ett stabilt finansiellt system som präglas av högt förtroende med väl fungerande marknader som tillgodoser hushållens och företagens behov av finansiella tjänster samtidigt som det finns ett högt skydd för konsumenter. Det finansiella systemet ska bidra till en hållbar utveckling.

Krav på åiterrapportering

Myndigheten ska redovisa hur arbetet med effektiv reglering, tillsyn, registrering och tillståndsprövning har bedrivits kopplat till målen.

VERKSAMHETSÖVERSIKT

FI arbetar med regelgivning för att bidra till de mål som regeringen anger i regleringsbrevet. I regelarbetet tar FI fram föreskrifter och allmänna råd. Arbetet är till övervägande del föranlett av olika EU-krav.

Antalet arbetade timmar inom regelgivning varierar mellan åren, framför allt beroende av mängden regelverk från EU.

Tabell 8. Tid och kostnad för regelgivning, tkr

	2020		2019		2018	
	Timmar	Nettokostnad	Timmar	Nettokostnad	Timmar	Nettokostnad
Regelarbete	53 427	65 415	56 446	69 839	66 129	79 351
Internationellt arbete	28 639	35 614	31 761	43 610	30 409	40 097
Totalt för regelgivning	82 066	101 029	88 207	113 449	96 537	119 448

Källa: Agresso

RESULTAT

Att redovisa resultat inom regelgivning kvantitativt är svårt eftersom eventuella variationer över tid riskerar att vara direkt missvisande. En viktig produkt är föreskrifter och allmänna råd, men antalet säger mycket lite om arbetsinsats och effektivitet. Arbetet med nya föreskrifter är normalt mycket mer tidskrävande än att införa flera följdändringar, men även inom dessa kategorier varierar insatsen, och

den potentiella påverkan, mycket. Som mått på resultatet bör därför tabellen nedan tolkas med stor försiktighet.

Tabell 9. Resultat inom regelgivning, antal

	2020	2019	2018
Föreskrifter och allmänna råd	32	28	24

Källa: Styrelseprotokoll och FI:s webbplats

FÖRESKRIFTSARBETE

Nedan redovisas flertalet av de föreskriftsarbeten som avslutades under året.

FI slutförde under 2020 arbetet med ändringar i försäkringsrörelseföreskrifterna (FFFS 2015:8) när det gäller vilka direkta administrativa kostnader som försäkringsföretag får beakta när de fastställer avgifter för återköp och överföring av livförsäkringar. Ändringarna trädde i kraft den 1 mars 2020.

I mars beslutade FI att ändra föreskrifterna (FFFS 2014:33) om kontracykliskt buffertvärde på så sätt att buffertvärdet sänktes från 2,5 procent till 0 procent. Det lägre buffertvärdet innebär lägre kapitalkrav för bland annat banker. Åtgärden gjordes i förebyggande syfte, för att motverka kreditåtstramningar till följd av coronapandemin och dess effekter på samhällsekonomin. Ändringen trädde i kraft den 16 mars 2020.

I april 2020 beslutade FI om nya allmänna råd (FFFS 2020:3) om undantag från amorteringskrav på grund av särskilda skäl. Genom de allmänna råden förtydligades att bolåneföretagen får bevilja tidsbegränsade undantag från amorteringskravet på grund av en mycket kraftig nedgång i svensk ekonomi. De allmänna råden började gälla den 14 april 2020.

FI gjorde vidare uppdaterade antagandena om dödlighet för ålderspension och sjuklighet för sjukpension i bilagan till föreskrifterna (FFFS 2007:24) om försäkringstekniska grunder. Ändringarna trädde i kraft den 1 juni 2020, men äldre föreskrifter får tillämpas för räkenskapsår som avslutas senast den 31 december 2020.

FI beslutade även under året om ändringar i Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2018:10) om försäkringsdistribution. Genom ändringarna höjdes de belopp som försäkringsförmedlars ansvarsförsäkring ska täcka. Beloppen höjdes för att ändringar i försäkringsdistributionsdirektivet¹⁸ skulle genomföras i svensk rätt. Ändringarna trädde i kraft den 12 juni 2020.

Som en ytterligare del i genomförandet av andra tjänstepensionsdirektivet¹⁹ och för att samla alla föreskrifter som rör pensionsstiftelser i en författning beslutade FI om ändringar i Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2019:19) om pensionsstiftelser. Genom ändringarna infördes bland annat bestämmelser om användning av derivat, offentliggörande av

¹⁸ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/97 av den 20 januari 2016 om försäkringsdistribution.

¹⁹ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2341 av den 14 december 2016 om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut.

ersättningspolicy och om lämplighetsprövning. Ändringarna innebar också en för pensionsstiftelserna anpassad blankett för lämplighetsprövningar. Samtidigt ändrades försäkringsrörelseföreskrifterna (FFFS 2015:8) på så sätt att pensionsstiftelser inte längre omfattas av dem. Ändringarna började gälla den 1 juli 2020.

FI beslutade även om föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2020:9) om utländska kreditinstituts rapportering för betydande filialer i Sverige. Föreskrifterna innebär att utländska kreditinstitut inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) ska rapportera vissa uppgifter om sina betydande filialer i Sverige till FI. De uppgifter som de utländska kreditinstituten ska rapportera om finansiell ställning, kapitalbas, löptidsmetodrapportering och likviditetstäckning motsvarar de som svenska kreditinstitut är skyldiga att rapportera. Föreskrifterna och de allmänna råden trädde i kraft den 1 oktober 2020.

FI fortsatte arbetet med att ta fram regler för tjänstepensionsföretag och beslutade om ändringar i Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2019:21) om tjänstepensionsföretag och i Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2019:22) om tillsynsrapportering för tjänstepensionsföretag. Ändringarna, som trädde i kraft den 1 oktober 2020, innebär nya regler om distribution, beräkning av gruppsolvens, företagsstyrning och gruppproportering.

FI beslutade även om nya föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2020:13) som gäller för försäkringsföreningar som har varit understödsföreningar och som beviljats undantag enligt 1 kap. 19 d § försäkringsrörelselagen (2010:2043). De nya reglerna innebär bland annat krav på hur försäkringsföreningar ska beräkna försäkringsförmåner, vilken information som ska lämnas till försäkringstagare, att investeringar ska ske på ett aktsamt sätt och att föreningarna ska styras på ett sunt och ansvarsfullt sätt i medlemmarnas intresse. Som en följd beslutade FI samtidigt om ändringar i föreskrifterna (FFFS 2011:27) om förenklad årsredovisning i försäkringsföretag som har undantag och i vissa av de befintliga föreskrifterna och allmänna råden som gäller för understödsföreningar, respektive försäkringsföreningar. De nya och de ändrade föreskrifterna började gälla den 1 november 2020.

FI beslutade om ändringar i Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2019:23) om årsredovisning i försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag. Genom ändringarna anpassades föreskrifterna till lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag. Ändringarna innebär att det inte längre finns krav på onoterade företag som upprättar koncernredovisning att tillämpa internationella redovisningsstandarder. Även de allmänna råden om delårsrapport ändrades. Ändringarna trädde i kraft den 1 december 2020.

FI beslutade om ett antal ändringar i föreskrifterna (FFFS 2013:9) om värdepappersfonder och i föreskrifterna (FFFS 2013:10) om förvaltare av alternativa investeringsfonder. Föreskriftsändringarna innebär att fondbolag, förvaltningsbolag och AIF-förvaltare varje kvartal ska lämna ytterligare uppgifter till FI, att tidsfristen för att rapportera innehaven i värdepappersfonder och specialfonder förlängs och att årsberättelsen för en värdepappersfond eller specialfond ska innehålla

uppgifter om de granskningar av ersättningspolicyn som har gjorts under året. Ändringarna trädde i kraft den 1 januari 2021.

Slutligen beslutade FI om nya och ändrade föreskrifter som ett led i genomförandet av de ändringar i kapitaltäckningsdirektivet²⁰ och tillsynsförordningen²¹ som gjorts genom EU:s så kallade bankpaket. Ändringarna gjordes främst i FI:s föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2014:12) om tillsynskrav och kapitalbuffertar, och i föreskrifterna (FFFS 2011:1) om ersättningssystem i kreditinstitut och värdepappersbolag. Ändringarna rör bland annat bestämmelser om ersättningar, systemriskbuffertar och offentliggörande av information. FI beslutade även om nya föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2020:27) om skyldighet för kreditinstitut som driver verksamhet genom filial i Sverige att rapportera vissa uppgifter. De nya föreskrifterna och de flesta av föreskriftsändringarna trädde i kraft den 29 december 2020, medan vissa ändringar börjar gälla först den 28 juni 2021.

RESULTATBEDÖMNING

FI bedömer att myndigheten har tagit fram och beslutat om föreskrifter och allmänna råd med god kvalitet, och enligt de krav som ställs i europeiska regelverk. Det omfattande regelarbetet på FI speglar det internationella regelarbetets expansiva utveckling. Ny reglering och nya rekommendationer togs under året fram på alla FI:s tillsynsområden.

²⁰ Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/36/EU om behörighet att utöva verksamhet i kreditinstitut och om tillsyn av kreditinstitut och värdepappersföretag.

²¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag.

Internationell reglering och tillsyn

En stor del av regleringen på finansmarknaden har sin grund i bestämmelser som tagits fram på internationell nivå. Flera av de internationella organisationerna arbetar även för att tillsynsarbetet ska bli mer enhetligt. Att delta i det internationella samarbetet är därför av central betydelse för att FI ska kunna påverka den internationella regelutvecklingen så att den främjar FI:s uppdrag. I dag deltar myndigheten i omkring 140 olika styrelser, kommittéer, arbetsgrupper och tillsynskollegier på global, europeisk och nordisk-baltisk nivå.

De omfattande internationella insatserna har sin bakgrund i att den svenska finansiella sektorn är större i förhållande till ekonomin i övrigt än vad den är i de flesta andra länder. Det innebär dels att den internationella finansiella regleringen och tillsynen är mycket viktig för den svenska ekonomin, dels att Sverige därmed också har en konkret bas för att kunna göra skillnad i det internationella arbetet med att ta fram regler. I detta arbete prioriterar FI frågor som kan få en stor betydelse för FI:s verksamhet eller för den svenska finansmarknaden, liksom frågor där vi har en särskild kompetens. Exempel på områden som FI prioriterade under 2020 är hållbarhet på finansmarknaden, arbetet mot penningtvätt och finansiering av terrorism samt cyberrisker i finansiella företag.

Det internationella arbetet har under större delen av året dominerats av frågor om hanteringen av ekonomiska följdverkningar av den pågående pandemin. Även om pandemin har omöjliggjort fysiska möten och resor under större delen av året, har FI kunnat delta fullt ut i det internationella arbetet via digitala verktyg. Ett viktigt stöd i FI:s internationella arbete är strategin för det internationella arbetet (*Internationell strategi för Finansinspektionen*, FI dnr 20-896).

Även inom tillsynsarbetet förekommer alltmer internationell samordning och samverkan, framför allt inom EU. FI samarbetar på flera områden med tillsynsmyndigheter i andra länder. Inom EU bildas ett så kallat tillsynskollegium för varje gränsöverskridande finansiellt företag av större betydelse. Kollegiet består av de nationella tillsynsmyndigheterna i de länder där företaget har den mest betydande verksamheten, med hemlandsmyndigheten som ordförande. FI ansvarar för att leda arbetet inom tre sådana kollegier på bankområdet. Myndigheten är också medlem i ytterligare tre bankkollegier som leds av andra länder. Dessutom deltar FI i flera resolutionskollegier, varav några leds av Riksgälden i egenskap av svensk resolutionsmyndighet. FI har under året upprättat särskilda penningtvättskollegier för de tre svenska storbankerna. Dessa kollegier kommer att sammankallas fortlöpande och arbetet kommer att ledas av FI. På försäkringsområdet leder FI fyra tillsynskollegier och deltar i ytterligare tio. På marknadsområdet leder FI ett tillsynskollegium och deltar i ytterligare sex.

FI är en del av det europeiska systemet för finansiell tillsyn (ESFS) inom EU. Det innebär att FI är medlem i Europeiska systemrisknämnden (ESRB) och de tre europeiska tillsynsmyndigheterna: Europeiska bankmyndigheten (EBA), Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten (Eiopa) och Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten (Esma).

Dessutom är FI aktivt i flera organisationer på global och regional nivå.

EUROPEISKT SAMARBETE

Europeiska systemrisknämnden (ESRB)

ESRB ansvarar för makrotillsynen av det finansiella systemet i EU och bidrar till att förebygga och dämpa systemrisker. FI är representerad i ESRB:s styrelse (General Board), den rådgivande tekniska kommittén (ATC) och två arbetsgrupper. FI deltar också i några tillfälliga arbetsgrupper inom ramen för ESRB. I mars 2020 utsåg regeringen FI:s generaldirektör till röstande medlem i ESRB:s styrelse. Detta till följd av en ändring i ESRB-förordningen i slutet av 2019.

När coronakrisen bröt ut inriktade ESRB sitt arbete på analyser och policyåtgärder inom fem prioriterade områden. ESRB har sedan dess bland annat utfärdat ett antal rekommendationer där FI omfattas av flera. FI har exempelvis, i enlighet med ESRB, uppmanat de finansiella företagen att begränsa sin utdelning av kapital under den pågående pandemin. Under året rapporterade FI till ESRB om FI:s åtgärder med anledning av coronakrisen. FI bidrog också till ESRB:s arbete med att ta fram scenarier för ett EU-övergripande stresstest av finansiella företag.

Europeiska bankmyndigheten (EBA)

EBA koordinerar tillsynen och regelarbetet på bankområdet inom EU genom de nationella tillsynsmyndigheterna i respektive medlemsstat. Syftet är att främja konsumentskydd, finansiell stabilitet och en effektiv tillsyn samt att upprätthålla förtroendet för det finansiella systemet. FI medverkar i ungefär 40 grupperingar inom EBA – tillsynsstyrelsen, stående kommittéer och arbetsgrupper – som bland annat tar fram gemensamma riktlinjer och tekniska standarder. Under året deltog FI i EBA:s arbete med att hantera coronakrisens effekter på den finansiella sektorn. Arbetet resulterade bland annat i nya och tillfälliga riktlinjer för krediter och rapportering samt publicering av viktiga budskap till företagen under tillsyn och till konsumenter.

EBA fick under 2020 ett utökat mandat att leda, koordinera och övervaka åtgärderna mot penningtvätt och finansiering av terrorism inom EU. Det utökade mandatet innebär bland annat att EBA har skapat en kommitté mot penningtvätt där FI deltar. Huvudsyftet med kommittén är att samordna åtgärder för att förhindra och motverka att det finansiella systemet används för penningtvätt och finansiering av terrorism samt att förbereda utkast till beslut som ska fattas av EBA.

Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten (Eiopa)

Eiopa fokuserar på konsumentfrågor, tillsynsfrågor och stabilitetsfrågor inom försäkrings- och tjänstepensionssektorn. En stor del av arbetet går ut på att skapa större enhetlighet när det gäller regeltillämpning och tillsynsmetoder i medlemsstaterna. I början av 2020 valdes verksamhetsområdeschef Åsa Larson till ledamot i Eiopas förvaltningsstyrelse. Under året deltog FI i cirka 20 arbetsgrupper och kommittéer inom Eiopa. FI medverkade bland annat i Eiopas översyn av Solvens 2-regelverket, där Eiopa hade fått i uppdrag att titta på

sammanlagt 19 olika områden. Det slutgiltiga förslaget blev uppskjutet till december 2020 på grund av den pågående pandemin.

Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten (Esma)
Esma samordnar tillsynen och regelarbetet inom värdepappersområdet i EU. Esma har även direkttillsyn över transaktionsregister och kreditvärderingsinstitut. FI är representerad i tillsynsstyrelsen och i förvaltningsstyrelsen. Därtill deltar FI i ett flertal permanenta kommittéer samt ett antal tillfälliga arbetsgrupper och nätverk. Totalt medverkar FI i ungefär 30 olika arbetsgrupper inom Esma. Under 2020 inriktades arbetet i huvudsak på hanteringen av coronakrisen och dess effekter på värdepappersmarknaden. Esma publicerade under året ett flertal uttalanden med anledning av krisen och var samtidigt ett forum för utbyte av information och erfarenheter bland de nationella tillsynsmyndigheterna. Utöver arbetet med anledning av coronakrisen var FI även med i Esmas dagliga arbete med att ta fram tekniska standarder, riktlinjer och tekniska råd. FI bidrog också till Esmas olika rapporter med anledning av översynen av Mifid 2. Slutligen var FI delaktig i Esmas fortsatta arbete med anledning av brexit. Här fattade Esma bland annat beslut om att tre brittiska centrala motparter får tillhandahålla clearingtjänster även efter Storbritanniens utträde ur EU. Detta godkännande är tidsbegränsat.

Gemensamma kommittén (Joint Committee)

De europeiska tillsynsmyndigheternas gemensamma kommitté (Joint Committee of the European Supervisory Authorities) har i uppgift att säkerställa att utarbetandet och tillämpningen av den gemensamma regelboken sker enhetligt över sektorsgränserna.

FI deltog under året i kommittén för frågor om konsumentskydd och finansiell innovation. Två frågor dominerade arbetet. Dels regelverket om faktablad för paketerade investeringsprodukter (Priips-förordningen), där ett utkast till teknisk standard för att uppdatera kommissionens delegerade akt arbetades fram men inte fick slutligt stöd av ett tillräckligt antal medlemsstater. Dels arbetet kopplat till förordningen om hållbarhetsrelaterade upplysningar, där ett stort antal tekniska standarder ska tas fram för att skickas till kommissionen i början av 2021. Vidare följde kommittén upp hur de europeiska tillsynsmyndigheternas riktlinjer om klagomål tillämpas i medlemsstaterna. Ett analysarbete kring användningen av artificiell intelligens avslutades också under året.

REGIONALT SAMARBETE

Nordiskt-baltiskt makrotillsynsforum (NBMF)

FI är ordförande för och deltar aktivt i det nordisk-baltiska makrotillsynsforumet (NBMF). Det är ett diskussionsforum med representanter från centralbanker och tillsynsmyndigheter från hela regionen, och dess medlemmar träffas normalt två gånger per år. NBMF diskuterar frågor kring riskerna för finansiell stabilitet samt genomförande av makrotillsynsåtgärder för att förebygga dessa risker och öka motståndskraften i det finansiella systemet. Syftet är att nå en samsyn i viktiga frågor för den finansiella stabiliteten, i både de enskilda länderna och övergripande i hela regionen. Under 2020 sammanträdde forumets medlemmar vid två tillfällen, med ett uppföljningsmöte vid det ena tillfället.

Nordisk-baltisk arbetsgrupp om penningtvätt och terrorismfinansiering (Nordic-Baltic AML/CFT Working Group)
På initiativ av FI och danska Finanstilsynet bedrivs gränsöverskridande samarbete om frågor som gäller penningtvätt och terrorismfinansiering i en permanent nordisk-baltisk arbetsgrupp. Syftet är att stärka det gränsöverskridande tillsynssamarbetet på området och att utbyta erfarenheter och information för att bli effektivare i arbetet mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Arbetsgruppen ska verka som ett komplement till det arbete som utförs i andra forum, till exempel FATF (se nedan) och EBA.

GLOBALT SAMARBETE

Baselkommittén för banktillsyn (BCBS)

Sverige är medlem i Baselkommittén för banktillsyn (BCBS) som ansvarar för att ta fram globala standarder och regler för internationellt verksamma banker. FI och Riksbanken representerar Sverige. FI var under året aktiv i närmare 20 arbetsgrupper. Med anledning av den pågående pandemin gjorde kommittén en del omprioriteringar när det gäller att införa gemensamma standarder. Till exempel meddelade kommittén att införandet av planerade gemensamma standarder senareläggs.

Financial Action Task Force (FATF)

FI deltar i Sveriges delegation i Financial Action Task Force (FATF), som är en mellanstatlig organisation under Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD). Syftet med FATF är att motverka penningtvätt, finansiering av terrorism och finansiering av spridning av massförstörelsevapen. Organisationen utfärdar rekommendationer om vad ett land ska göra nationellt för att bekämpa penningtvätt, terrorismfinansiering och finansiering av spridning av massförstörelsevapen, samt utvärderar hur olika länder följer rekommendationerna. Under det gångna året försåg FI FATF med information om arbetet mot penningtvätt.

Financial Stability Board (FSB)

FI är medlem i FSB:s kommitté för tillsyns- och regleringssamarbete (SRC). Kommitténs uppgift är att driva och följa upp de regleringsinitiativ som har tagits efter finanskrisen. SRC arbetade under året bland annat med rekommendationer om så kallade stable coins, det vill säga kryptotillgångar som håller ett mer stabilt värde, och en effektiv hantering vid it-incidenter och återhämtning. Även SRC var tvunget att lägga om sin arbetsplan för att bevaka coronakrisens effekter på den finansiella sektorn och utvärdera policyåtgärder som har vidtagits i samband med krisen.

Internationella organisationen för försäkringstillsynsmyndigheter (IAIS)

FI är medlem i Internationella organisationen för försäkringstillsynsmyndigheter (IAIS) och är representerad i policyutvecklingskommittén (PDC) som rapporterar direkt till exekutivkommittén. PDC ansvarar för standarder och övervakar tillsynsmaterial från IAIS. PDC har även ett delansvar med makrotillsynskommittén för arbetet med systemrisk. Här ingår bland annat översyn av principer och ramregelverk för internationellt aktiva försäkringsgrupper och global kapitalkravsstandard. Kategorisering av globalt systemviktiga

försäkringsgivare görs i samverkan med FSB, liksom ett arbete med en standard för återhämtning och resolution i försäkringssektorn.

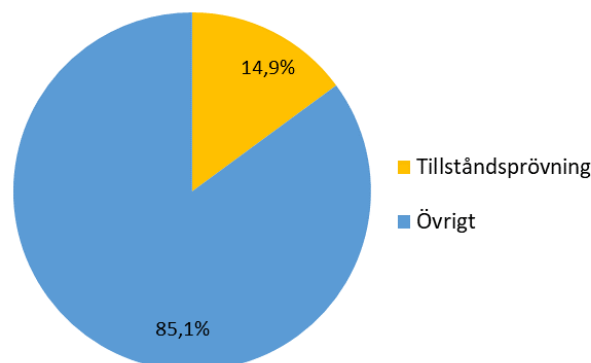
Internationella organisationen för värdepapperstillsyn (Iosco)

FI är också medlem i Internationella organisationen för värdepapperstillsyn (Iosco), som är en global organisation som samlar tillsynsmyndigheter på värdepappersmarknadsområdet från omkring 115 olika jurisdiktioner. FI:s engagemang är ett uttryck för den betydelse som organisationen har genom sin roll att sätta standarder och påverka arbetet med att utforma regler inom EU. FI deltar i organisationens styrelse, i två policykommittéer, i en arbetsgrupp för finansiella referensvärden, i ett nätverk för frågor kring fintech, i styrgruppen för CPMI-Iosco – ett organ som arbetar med frågor om den finansiella infrastrukturen – samt i CPMI Policy Standing Group.

FI tog under 2018 initiativ till ett hållbarhetsnätverk inom Iosco. Nätverket bildades för att bland annat kartlägga hur tillsynsmyndigheter runt om i världen arbetar med hållbarhet i sin tillsyn och hur olika initiativ för företagens rapportering av hållbarhetsrelaterad information ser ut. Arbetet mynnade ut i en rapport som Iosco publicerade i april 2020. FI var aktiv och drivande i arbetet och en av slutsatserna i rapporten är att bristen på dels enhetlig rapportering, dels gemensamma definitioner gör det svårare för konsumenter och investerare att identifiera hållbara investeringar och ökar risken för så kallad grönmålning, det vill säga att en tillgång utmålas som mer miljöanpassad än vad den faktiskt är. En annan slutsats är att det finns en efterfrågan och förväntan, både hos finansmarknadens aktörer och hos tillsynsmyndigheter, på att Iosco ska driva ett förändringsarbete på området. Med anledning av dessa slutsatser bildade Iosco en ny arbetsgrupp om hållbar finans som har i uppdrag att förbättra hållbarhetsrelaterad information från företag och kapitalförvaltare. FI:s generaldirektör är ordförande för denna arbetsgrupp.

Tillståndsprövning

Diagram 5. Kostnad för tillståndsprövning i förhållande till FI:s totala kostnader

FI:s mål enligt regleringsbrevet

Bidra till ett stabilt finansiellt system som präglas av högt förtroende med väl fungerande marknader som tillgodoser hushållens och företagets behov av finansiella tjänster samtidigt som det finns ett högt skydd för konsumenter. Det finansiella systemet ska bidra till en hållbar utveckling.

Krav på återrapportering

Myndigheten ska redovisa hur arbetet med effektiv reglering, tillsyn, registrering och tillståndsprövning har bedrivits kopplat till målen.

Återrapporteringskrav i övrigt

1. Myndigheten ska så långt som möjligt redovisa de mått, indikatorer och nyckeltal som ingår i myndighetens underlag för analys av verksamhetens utveckling, prestationer och resultat. Därutöver ska även följande redovisas:

– uppgifter om genomsnittliga handläggningstider för olika tillståndsärenden och anmälningsärenden enligt förordningen (2001:911) om avgifter för prövning av ärenden hos Finansinspektionen.

VERKSAMHETSÖVERSIKT

Företag som vill bedriva finansiell verksamhet i Sverige måste först få tillstånd av FI. Syftet med tillståndsprövningen är att säkerställa att företagen lever upp till de krav som ställs i regelverket för att få driva en viss verksamhet på den finansiella marknaden. Tillståndsprövning är på så sätt ett av FI:s verktyg i arbetet för ett stabilt finansiellt system som präglas av högt förtroende med väl fungerande marknader som tillgodoser hushållens och företagets behov av finansiella tjänster samtidigt som det finns ett högt skydd för konsumenter.

FI:s mål är att handlägga tillståndsprövningar på ett effektivt och enhetligt sätt, utan att göra avkall på de krav som ställs för respektive tillstånd. För att nå målet har FI en övergripande gemensam process för tillståndsärenden, samt ett antal ärendespecifika processer och rutiner för att möta de särskilda krav som gäller för vissa tillståndstyper.

Kraven skiljer sig åt beroende på vilken verksamhet ett företag vill bedriva. Det ställs dock likartade krav på företagets ägare och

ledning, oavsett vilken sektor (bank, försäkring, marknader, värdepapper eller fond) som företagen är verksamma inom. Kraven, liksom de generella krav som ställs på god intern styrning och kontroll i samtliga sektorer, skapar förutsättningar för en sund finansiell verksamhet.

Prövningar av nya tillstånd är ofta den första kontakten som företagen har med FI. Därefter prövar vi fortlöpande tillstånden när företagen förändrar sin verksamhet i centrala delar, exempelvis utvidgar verksamheten, får nya ägare, får nya personer i ledningen eller när företagen söker ytterligare tillstånd för sin verksamhet, så kallade sidotillstånd.

Tillståndsprövningen är avgiftsfinansierad, vilket innebär att FI tar ut avgifter för ansökningar om tillstånd och inlämnade anmälningar. Nivån på avgifterna bygger på principen om att full kostnadstäckning ska uppnås på några års sikt. För vidare information se texten om Avgiftsredovisning i avsnittet Övrig återrapportering.

Tabellen nedan visar utvecklingen av arbetstid och kostnad de senaste tre åren. Kostnaden för metodutveckling minskade under 2020 efter den satsning som gjordes under 2019 och bedömningen är att den trenden kommer att fortsätta när fokus blir förvaltning av de förändrade processerna och rutinerna. Målet är att nettokostnaden ska minska till följd av de förbättrade processerna, men samtidigt kommer ett planerat digitalt systemstöd att medföra kostnader i form av avskrivningar, drift och förvaltning. Ökningen av antalet timmar för tillståndsprövning har en tydlig koppling till ett ökat ärendeflöde.

Tabell 10. Tid och kostnad för tillståndsprövning, tkr

	2020		2019		2018	
	Timmar	Netto-kostnad	Timmar	Netto-kostnad	Timmar	Netto-kostnad
Tillståndsprövning	98 850	106 918	93 816	100 919	79 215	83 088
Metodutveckling tillstånd	7 502	9 180	9 230	13 798	6 102	10 833
Totalt för tillståndsprövning	106 352	116 098	103 046	114 717	85 317	93 921

Källa: Agresso

EFFEKTIVISERING AV TILLSTÅNDSPRÖVNINGEN

I samband med den omorganisation som trädde i kraft i början av 2019 inrättades en särskild avdelning för att hantera vissa tillstånd. Detta för att bryta en negativ trend med ökade handläggningstider. (Se rapporten *FI effektiviserar tillståndsverksamheten*, FI dnr 18-24073).

Målet var att få en effektivare, mer enhetlig och mer rättssäker tillståndshantering. Inrättandet av avdelningen har haft positiv effekt på handläggningstiderna för de ärenden som har samordnats och flyttats över (exempelvis ägarledningsprövningar) och under 2020 fortsatte arbetet med att stegvis flytta tillstånds- och anmälningsärenden från tillsynsområdena till avdelningen. Fokus för 2020 har varit att flytta över ledningsprövningar och ägarledningsprövningar för samtliga företagstyper parallellt med en översyn av de processer som är kopplade till hanteringen. Det faktum att

handläggningen sker på en och samma avdelning har inneburit flera effektivitetsvinster. Bland annat i de fall en person ingår i ledningen för ett ägarbolag som har flera olika företagstyper i koncernen där ett ärende per företag läggs upp. Det innebär tidigare att individen prövades parallellt på flera olika tillsynsområden. Nu sker i stället prövningen på tillståndsavdelningen vilket innebär att en handläggare och en beslutsfattare ansvarar för hela hanteringen.

Ett ytterligare steg för att effektivisera tillståndsprövningen är att FI under 2020 drivit ett projekt för att upphandla ett nytt systemstöd. Systemet är bland annat tänkt att möjliggöra för företagen att söka tillstånd via en portal, att flera av de administrativa moment som i dag utförs manuellt i stället ska ske per automatik och att handläggarna ska få en mer lättillgänglig bild över var i tillståndsprövsprocessen respektive ärende befinner sig. Dessa funktioner kommer innebära att den administrativa hanteringstiden kortas och handläggarna får ökade förutsättningar att strukturera och planera sitt arbete på ett effektivt sätt.

RESULTAT

Tabellerna 11–13 redovisar samtliga avgiftsbelagda tillståndsärenden och anmälningsärenden. FI hanterar därutöver en stor mängd anmälningsärenden som inte är avgiftsbelagda eftersom de inte kräver någon prövning av FI. Som framgår av tabellen nedan ökade antalet tillståndsbeslut från 5 448 år 2019 till 5 860 år 2020.

Tabell 11. Resultat av tillståndsprövning, antal beslut

Ärendetyp	2020	2019	2018
Auktorisationer	423	387	240
Nya fonder	91	69	99
Tillstånd för utländsk etablering i Sverige	170	190	190
Ägarprövningar	431	377	459
Ägarledningsprövningar	317	291	243
Ledningsprövningar	746	686	762
Ändringar av styrdokument, bolagsform eller övriga förutsättningar att ha tillstånd	151	144	236
Utvidgad eller sidoverksamhet	74	55	63
Beståndsöverlåtelse, förvärv, fusioner och delningar	110	83	91
Ändringar av fondbestämmelser	255	298	378
Uppdragsavtal	480	469	494
Svensk företags verksamhet utomlands	412	346	279
Krishantering	19	19	18
Pröva tillstånd för undantag	206	157	97
Besluta om kapitalkrav och kapitalbas	175	164	158
Interna modeller	19	33	42
Pröva tillstånd för prospekt	519	489	503
Avsluta finansiell verksamhet	1 194	1 148	894
Övriga tillstånd eller beslut	68	43	99
Totalt	5 860	5 448	5 345

Källa: Platina

Auktorisationer

Under 2020 har mycket arbete lagts ned på olika typer av auktorisationer, såväl avseende ombildning av befintliga rörelser till följd av ny lagstiftning som nystartade företag.

En ny lag om försäkringsdistribution trädde i kraft den 1 oktober 2018. Tillstånd att distribuera försäkringar kan ges både till juridisk och till fysisk person. Innan lagen trädde i kraft var det vanligt att fysiska personer hade egna tillstånd att distribuera försäkringar. I den nya lagen anges att den som är anställd hos en försäkringsförmedlare som är en juridisk person inte behöver ha ett eget tillstånd. Många försäkringsförmedlare har därför beslutat att strukturera om sin verksamhet så att tillstånd för verksamheten innehåses av en juridisk person, arbetsgivaren, i stället för var och en av de fysiska personer som är anställda försäkringsförmedlare. Som en följd av detta har FI under 2020 hanterat ett stort antal ansökningar och beviljat 208 tillstånd att bedriva försäkringsdistribution, framför allt för juridiska personer.

Omfattande resurser har lagts på arbetet med betalningsplattformen P27 Nordic Payments Plattform AB:s ansökan om tillstånd att bedriva clearingverksamhet och anmälan om att driva system för avveckling av betalningsförpliktelser. Arbetet har pågått under hela året och kommer att fortsätta under en del av 2021.

Den 15 december 2019 trädde lag (2019:742) om tjänstepensionsföretag i kraft. Som en följd av detta ansökte samtliga understödsföreningar med tjänstepensionsverksamhet, som avser att fortsätta bedriva sin verksamhet, om att ombildas enligt den nya lagen. Därtill har det införts nya bestämmelser i försäkringsrörelselagen (2010:2043) som möjliggör för de understödsföreningar som inte bedriver tjänstepensionsverksamhet att ombildas till försäkringsföreningar. Vid utgången av 2020 har därmed samtliga tidigare understödsföreningar, som avser att fortsätta sin verksamhet, ombildats eller påbörjat sin ombildning till att bedriva sin rörelse i enlighet med bestämmelserna i lagen om tjänstepensionsföretag eller försäkringsrörelselagen.

Vidare har det under året handlagts två auktorisationer avseende nystartade försäkringsföretag. Ärendena har varit komplexa till följd av nya ägarformer och affärsmodeller.

Prospekt

Under det första halvåret 2020 tog FI emot cirka 10 procent färre prospekt och erbjudandehandlingar jämfört med motsvarande period 2019. En av anledningarna till detta är att många transaktioner som var planerade till våren och sommaren sköts på framtiden.

Under andra halvan av 2020 var antalet inskickade prospekt och erbjudandehandlingar cirka 40 procent fler än motsvarande period 2019. Anledningarna till detta är flera. Dels återupptogs många av de transaktioner som skulle ha skett under våren och sommaren, dels ökade marknadsaktiviteten när riskviljan kom tillbaka under sommaren. Vid kontakt med ombud och emittenter bedöms denna högre marknadsaktivitet hålla i sig även 2021.

Kartläggning av eventuella klagomål om fel och brister i prospekt

I maj 2020 fick FI ett regeringsuppdrag genom en ändring av regleringsbrevet. Senast den 1 september 2021 ska FI redogöra för eventuella klagomål som den får kännedom om när det gäller fel och brister i prospekt som ska offentliggöras enligt EU:s prospektförordning (EU) 2017/1129. Myndigheten ska också utifrån ett samhällsekonomiskt perspektiv kartlägga och sammanställa fördelar, nackdelar och tänkbara konsekvenser för den svenska finansmarknadens funktionssätt och struktur, om det skadeståndsrättsliga ansvaret för innehållet i ett prospekt skulle utsträckas till att även omfatta juridiska personer som enligt prospektförordningen ska offentliggöra prospekt. Av uppdraget framgår att FI ska inhämta synpunkter från berörda branschorganisationer, företag och företrädare för konsumenter. Uppdraget genomförs i projektform och under året har två enkäter skickats ut till berörda aktörer. I den första enkäten efterfrågade FI information om eventuella klagomål om fel och brister i prospekt som aktörerna kunde ha fått kännedom om. I den andra enkäten efterfrågades aktörernas syn på eventuella effekter av ett eventuellt utsträckt skadeståndsansvar för innehållet i ett prospekt.

Handläggningstider

För att tydliggöra för den som söker tillstånd hur lång tid ett ärende förväntas ta finns fastställda handläggningstider, så kallade riktider, för vissa tillståndsärenden. En del av dessa riktider är fastställda i lag eller förordning, och en del fastställer FI.

Vissa lagstadgade riktider är av stupstockscharaktär, vilket innebär att om FI inte fattar beslut inom angiven tid blir beslutet positivt. Dessa ärenden hanterar FI alltid inom de gällande riktiderna. Andelen ärenden som i övrigt hanteras inom de angivna riktiderna varierar mellan åren. Ett skäl till att riktider inte kan hållas kan vara att det kommer in många ärenden i samband med att nya regelverk införs, och det tar tid för FI att etablera praxis och hinna hantera ett stort antal ärenden på kort tid. Ett annat skäl kan vara att företag lämnar in bristfälliga ansökningar och är sena med att komplettera dem.

Andelen ärenden som hanterades inom riktiden minskade något jämfört med 2019 för ärenden med lagstadgade riktider, men ökade samtidigt för ärenden med riktider som FI har bestämt. Under 2021 kommer FI att göra en samlad uppföljning av handläggningstiderna och gällande riktider.

Tabell 12. Tillståndsärenden inom riktiden, antal och andel

	Antal			Andel %		
	2020	2019	2018	2020	2019	2018
Handlagda tillståndsärenden inom riktiden	4 874	4 353	4 271	85	81	82
– varav tillståndsärenden med lagstadgade riktider ¹	1 796	1 785	1 747	93	95	93
– varav tillståndsärenden utan lagstadgade riktider	3 078	2 568	2 524	81	74	76

Källa: Platina

Tabell 13 visar den genomsnittliga handläggningstiden och antalet inkomna tillståndsärenden. Statistiken ska tolkas med försiktighet då det inom varje ärendekategori ingår flera typer av ärenden. Till exempel är auktorisationer av försäkringsförmedlare mindre komplicerade (och fler) än auktorisationer av banker. Den genomsnittliga handläggningstiden, totalt sett, har varierat något mellan åren. Handläggningstiden var i genomsnitt 59 dagar 2018, 52 dagar 2019 och 54 dagar 2020.

Tabell 13 Genomsnittlig handläggningstid för vissa ärendetyper i dagar och antal nya ärenden

Ärendetyp	Genomsnittlig handläggningstid			Antal nya ärenden		
	2020	2019	2018	2020	2019	2018
Auktorisationer	134	119	93	280	488	284
Nya fonder	47	48	82	75	87	81
Tillstånd för utländsk etablering i Sverige	51	59	76	172	207	176
Ägarprövningar	87	76	73	429	390	375
Ägarledningsprövningar	35	50	59	331	285	239
Ledningsprövningar	60	56	80	732	720	689
Ändringar av styrdokument, bolagsform eller övriga förutsättningar att ha tillstånd	32	30	35	148	149	216
Utvidgad eller sidoverksamhet	99	86	70	71	57	59
Beståndsoverlåtelse, förvärv, fusioner och delningar	63	47	49	82	118	95
Ändringar av fondbestämmelser	46	38	56	287	276	403
Uppdragsavtal	31	33	47	477	459	474
Svensk företags verksamhet utomlands	32	19	21	417	299	311
Krishantering	113	149	144	17	14	22
Pröva tillstånd för undantag	156	90	50	144	230	111
Besluta om kapitalkrav och kapitalbas	38	40	64	178	156	160
Interna modeller	136	268	580	46	24	21
Pröva tillstånd för prospekt	24	25	25	523	495	498
Avsluta finansiell verksamhet	31	40	33	1 178	1 117	940
Övriga tillstånd eller beslut	50	47	98	118	47	54
Totalt	54	52	59	5 705	5 618	5 208

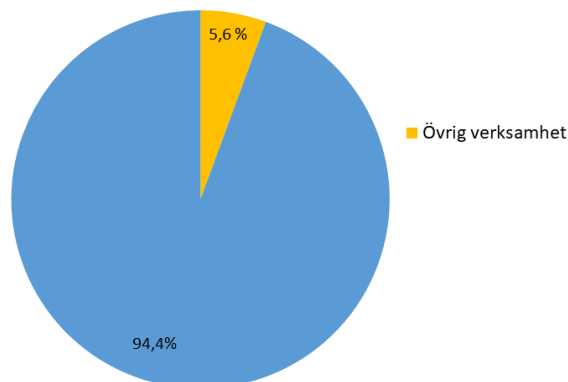
Källa: Platina

RESULTATBEDÖMNING

FI bedömer att myndighetens tillståndsprövning håller en god kvalitet även i komplicerade ärenden och när praxis saknas. Under 2020 har arbetet med att effektivisera tillståndsverksamheten fortsatt. Antalet inkommande ärenden ökade jämfört med 2019 samtidigt som avgifterna satts över för att ta höjd för den ökade komplexitet som handläggningen inneburit.

Övrig verksamhet

Diagram 6. Kostnad för övrig verksamhet i förhållande till FI:s totala kostnader

FINANSIELL FOLKBILDNING

Mål enligt regleringsbrevet

Stärka konsumenternas ställning på finansmarknaden genom finansiell folkbildning.

Krav på återrapportering

Myndigheten ska redovisa hur insatser för att stärka konsumenternas finansiella förmåga har genomförts. Deltagandet i utbildningsinsatserna inom finansiell folkbildning ska redovisas uppdelat på kön. Redogörelse ska även lämnas för de modeller som används för utvärdering av de insatser som rör finansiell folkbildning och vilka insatser som vidtagits med anledning av resultatet av utvärderingen.

Som en del i det konsumentkyddande arbetet stärker FI konsumenternas ställning genom att erbjuda privatekonomisk utbildning via utbildningsprojekt som löper under många år. Syftet är att ge möjlighet till ökade kunskaper genom livet. Detta för att konsumenter ska ha möjlighet att göra medvetna val som passar var och en bäst i olika livssituationer. Den grundläggande kunskapen, så kallad finansiell förmåga, behöver alla konsumenter för att förstå finansiell information och den behöver byggas på med kompletterande kunskap när livssituationer förändras. I samarbete med myndigheter, organisationer och privata företag utvecklas målgruppsinriktade utbildningsprojekt för konsumenter i olika livssituationer. Samarbetet sker inom nätverket Gilla din ekonomi med 89 medlemmar.

Under året har coronapandemin ändrat förutsättningarna för flera projekt som nu genomförts digitalt i stället för i klassrum. Samtidigt har de webbplatser som används i utbildningssyfte tillgänglighetsanpassats och året har helt och hållet präglats av digital produktion.

Nettokostnaden för finansiell folkbildning var 7 miljoner kronor 2020, vilket är enligt villkor till FI:s anslag om att 7 miljoner kronor beräknas avsättas för satsningar inom konsumentområdet för genomförande av finansiell folkbildning.

Tabell 14. Tid och nettokostnad för finansiell folkbildning, tkr

	2020		2019		2018	
	Timmar	Netto- kostnad	Timmar	Netto- kostnad	Timmar	Netto- kostnad
Finansiell folkbildning	4 208	7 078	3 989	6 044	3 112	5 697

Källa: Agresso

Gilla Din Ekonomi – utbildningsinsatserna

FI leder, och deltar i, ett antal projekt inom Gilla din ekonomi. De utbildningstillfällen som under året genomförts efter uppmaningarna om att hålla avstånd och undvika att träffas fysiskt har skett digitalt. Omställningen till digitala kanaler har gjort det möjligt att genomföra utbildningarna trots årets pandemirekommendationer. Utbildningarna har komprimerats och justerats för att passa den digitala utbildningsformen.

Utbildningen Trygga din ekonomiska framtid är en bred utbildning som passar olika personer som i sitt dagliga arbete möter människor som de kan sprida kunskaperna vidare till. Under året utbildades diakoner i ett samarbete med Svenska kyrkan och andra yrkesgrupper som möter ekonomiskt utsatta. Även representanter från Tjänstemännens centralorganisation (TCO) har under årets utbildats.

Utbildningen Tryggare ekonomi på äldre dar har i år startats igen efter ett antal års uppehåll. Det är en utbildning som riktar sig till seniorer som i sin tur sprider kunskaperna vidare till andra via sitt seniorförbund Pensionärernas riksorganisation (PRO), Riksförbundet pensionärs gemenskap (RPG), Svenska kommunal Pensionärernas Förbund (SKPF Pensionärerna) och Sveriges Pensionärsförbund Seniorerna (SPF Seniorerna). En del av utbildningen innehåller information om digitalisering och om att stärka seniorers kunskaper för att undvika bedrägerier och mer specifikt investeringsbedrägerier.

Tillsammans med förhandlings- och samverkansrådet PTK utbildades förtroendevalda och förbundsanställda.

FI deltog under året i projektet Pensionskunskap – ett utbildningsprojekt för blivande personalvetare och ekonomer på flera högskolor och universitet med syfte att öka kunskaperna om det svenska pensionssystemet. Från och med maj skedde utbildningen digitalt.

Skolprojekt

Skolprojektet Koll på cashen är i en förvaltningsfas och under året arbetade FI med spridning av materialet. I projektet samarbetar FI med Konsumentverket och Kronofogden. Projektet är ett utbildningsmaterial för undervisningen på gymnasiet.

Ny i Sverige

FI har tagit fram ett utbildningsmaterial för svenska för invandrare (SFI). Under året producerades nya utbildningsfilmer och en ny webbplats som komplement till boken. Boken beställdes i 9 274

exemplar under året. Webbplatsen besöktes 33 534 gånger, en ökning med 26 procent.

Förstagångsföräldrar

För förstagångsföräldrar har FI tillsammans med andra myndigheter och organisationer producerat ett utbildningsmaterial om privatekonomi för föräldrar. Boken, som togs fram 2019, är tänkt att delas ut av personer som träffar förstagångsföräldrar i sitt arbete, men den kan också läsas i digital form. Materialet finns på webbplatsen dittbarnochdinapengar.se. Under 2020 beställdes boken i 5 154 exemplar.

World Investor Week (WIW)

I mitten av oktober publicerades en kortfilm om bedrägerier med 36 116 visningar och på Facebook publicerades inlägg om sparande i samarbete med Konsumenternas Bank - och finansbyrå. FI arrangerade även en digital utbildning för representanter från TCO och en utbildning för seniorer.

Internationellt samarbete

FI deltog under året i arbetsgrupper inom OECD /INFE (International Network of Financial Education) och inom Ioscoss konsumentskyddskommitté. FI samordnade och deltog även under World Investor Week (WIW).

Hushållsundersökning

Under året genomfördes återigen en hushållsundersökning. Hushållen uppger att ekonomin fortsatt är stark, men det finns hushåll som har en besvärlig ekonomisk situation. Den finansiella förmågan har förbättrats markant, men riskspridning är ett problematiskt område för många.

Utvärdering

Samtliga utbildningsprojekt utvärderas kontinuerligt i samband med genomförandet. Trots det förändrade digitala arbetsättet fick utbildningarna mellan 4 och 5 av 5 möjliga i snittbetyg.

Tabell 15. Utbildningsinsatser finansiell folkbildning, antal

Utbildningsinsatser	2020	2019	2018
Antal kurstillfällen	18	23	135
Antal utbildade	567	592	4 453
- varav kvinnor	292	375	-
- varav män	114	138	-
Antal beställda studiehäften	20 089	24 250	26 108
Nedladdningar via mobilapplikation	14 489	19 166	13 344
Antal lyssningar på poddradio	7 730	20 557	19 594
Antal visningar e-learning	9	72	2 192
Antal besök på webbplatser	83 422	82 302	73 647

Källa: Manuell statistik

Resultatbedömning

Varje utbildning utvärderas när utbildningen är genomförd. Utvärderingarna av olika folkbildningsinsatser ger genomgående ett snittbetyg på mellan 4 och 5 av 5 möjliga.

Totalt genomfördes 18 utbildningar med 567 deltagare, 292 kvinnor och 114 män²².

Den samlade bedömningen är att FI har bidragit till att stärka konsumenternas ställning på finansmarknaden.

FINANSMARKNADSSTATISTIK

Enligt förordningen (2009:93) med instruktion för Finansinspektionen, 3 §

Uppgifter

Finansinspektionen har uppgifter enligt förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

FI är statistikansvarig myndighet för finansmarknadsstatistiken. Finansräkenskaperna är en del av nationalräkenskapssystemet och behandlar finansiella aktiviteter i samhällsekonomin. FI tar in finansiella data från företag under tillsyn och skickar dessa till Statistiska centralbyrån (SCB), som på uppdrag av FI producerar finansmarknadsstatistik. Vissa uppgifter som behövs för statistiken tar SCB in direkt från företagen.

Tabell 16. Tid och kostnad för finansmarknadsstatistik, tkr

	2020		2019		2018	
	Timmar	Netto-kostnad	Timmar	Netto-kostnad	Timmar	Netto-kostnad
Projekt statistik-samordning hos FI	135	157	214	243	150	171
Produktion hos SCB	-	14 469	-	14 340	-	14 604
Totalt	135	14 626	214	14 583	150	14 775

Källa: Agresso

SAMHÄLLSSKYDD OCH BEREDSKAP

Enligt förordningen (2015:1052) om krisberedskap och bevakningsansvariga myndigheters åtgärder vid höjd beredskap

Uppgifter

Finansinspektionen ska vidta de åtgärder som behövs för att hantera konsekvenserna av en krissituation inom ansvarsområdet. Myndigheterna ska samverka med och stödja andra myndigheter vid en sådan krissituation. Varje myndighet ska också i syfte att stärka sin egen och samhällets krisberedskap analysera om det finns sådan sårbarhet eller sådana hot och risker inom myndighetens ansvarsområde som synnerligen allvarligt kan försämra förmågan till verksamhet inom området.

FI:s krishanteringsorganisation med anledning av coronapandemin aktiverades den 11 mars genom ett beslut av FI:s generaldirektör.

22. 161 personer svarade inte på utvärderingen eller valde att inte uppge kön. Könsuppdelad statistik finns inte för år före 2019.

Krishanteringsorganisationen bestod av en krishanteringsstab för det interna arbetet och en för det externa arbetet. Krishanteringsstaben för det interna arbetet på FI, som fortfarande är aktiv, har som fokus att upprätthålla FI:s kritiska verksamhet och att värna om medarbetarnas hälsa. Den externa krishanteringsstaben, som avaktiverades från och med den 1 juni, har fokuserat på att hantera FI:s arbete med den finansiella stabiliteten och består av representanter från de olika verksamhetsområdena.

Frågor som har uppkommit har hanterats snabbt och FI har satsat mycket på kommunikation om externa åtgärder för den finansiella stabiliteten och internt för medarbetare.

FI har sedan inledningen av krisen haft frekvent kontakt med framför allt systemkritiska finansiella företag under FI:s tillsyn, särskilt med infrastrukturbolag och de stora svenska bankerna, men även med andra viktiga finansiella institut som försäkringsbolagen och tjänstepensionsbolagen. Detta för att få rapporter dels om hur deras respektive operativa verksamhet fungerar, dels om utvecklingen i kreditmarknaden och i de finansiella marknaderna i stort. FI har också deltagit i Finansiella stabilitetsrådets möten och i annan myndighetssamverkan när det gäller coronaviruset.

FI deltar i Finansiella sektorns privat-offentliga samverkan (FSPOS) och Samverkansområde ekonomisk säkerhet (SOES). Syftet med samverkansorganisationerna är att stärka den finansiella infrastrukturen genom att samverka, öva, kartlägga och dela information för att på så sätt värna om sektorn och samhället. I FSPOS ingår både privata aktörer och myndigheter, medan SOES enbart består av myndigheter. Verksamheten i FSPOS finansieras med bidrag från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB). FI ansöker om och administrerar de så kallade 2:4-medlen från MSB. FI ansvarar även för upphandling och avtalsförvaltning för det konsultavtal som FSPOS använder för sin verksamhet. Hur mycket pengar som FI ansöker om beror på omfattningen av FSPOS verksamhet år från år och varierar därför mellan åren.

FI deltar vidare i Nationellt forum för inriktning och samordning av övningar (NAFS). Forumet leds av MSB. NAFS ska vara med och inrikta och samordna tvärsektoriella övningar på nationell och regional nivå samt övningar med kopplingar till övningsverksamhet inom EU och internationellt. Arbetet i NAFS ska sträva mot en sammanhållande och systematisk övningsverksamhet som syftar till att öka förmågan att hantera oönskade händelser, olyckor, kriser och höjd beredskap – både enskilt och i samverkan. Forumet består av representanter från de myndigheter som finns med i krisberedskapsförordningen samt av adjungerade organisationer, bland annat Försvarsmakten. Även kommuner och landsting är representerade.

FI har även varit representerade i Utredningen om civilt försvar (Ju 2018:05) vars uppdrag ska redovisas den 1 mars 2021.

För att öka medvetandet och kunskapen om krisberedskap, totalförsvar och säkerhetsskydd på myndigheten har en informationsinsats kring detta genomförts där bland annat Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskaps (MSB) interaktiva utbildning ”Totalförsvar – ett gemensamt ansvar” använts.

Tabell 17. Kostnad för verksamhet inom samhällsskydd och beredskap, tkr

	2020	2019	2018
Verksamhet inom samhällsskydd och beredskap	4 138	3 141	4 386

Källa: Agresso

AVGIFTER TILL EU:S TILLSYNSMYNDIGHETER

FI disponerar ett särskilt anslag för avgifter till EU:s tillsynsmyndigheter EBA, Eiopa och Esma.

Tabell 18. Kostnad avgifter till EU:s tillsynsmyndigheter, tkr

	2020	2019	2018
Avgifter till EU:s tillsynsmyndigheter	15 621	14 861	13 182

Källa: Agresso

KRIGSFÖRSÄKRINGSNÄMNDEN

Av förordningen (2009:93) med instruktion för Finansinspektionen, framgår att myndigheten ska utföra administrativa och handläggande uppgifter åt Krigsförsäkringsnämnden (KFN). Detta framgår även av förordningen (2007:842) med instruktion för Krigsförsäkringsnämnden. KFN ökade sina kostnader 2020 jämfört med året innan. KFN övertrasserade också sina disponibla medel och anslagskrediten för 2020. FI bedömer att övertrasseringen av anslagskrediten är särskilt allvarlig då anslagsposten ligger under FI:s anslag och därmed påverkar revisorernas bedömning av FI:s verksamhet. FI har i de senaste årens budgetunderlag rekommenderat regeringen att flytta KFN till en annan myndighet. Vi kommer att föreslå att KFN flyttas även i kommande budgetunderlag, mot bakgrund av övertrasseringen och de konsekvenser detta innebär för FI.

Tabell 19. Tid och kostnad för Krigsförsäkringsnämnden, tkr

	2020		2019		2018	
	Timmar	Netto-kostnad	Timmar	Netto-kostnad	Timmar	Netto-kostnad
Krigsförsäkringsnämnden	101	995	165	553	78	402

Källa: Agresso

Övrig åiterrapportering

LOKALFÖRSÖRJNING

FI hyr lokaler i sju plan i kvarteret Kåkenhusen 40 med besöksadress Brunnsgratan 3 i Stockholm. Lokalytan är 7 168 kvadratmeter. Det är en minskning med 3 kvadratmeter jämfört med 2019 till följd av att hyresvärden skapat ventilationsschakt. Ytan motsvarar 12 kvadratmeter per anställd.

PRECISERAD INRIKTNING FÖR ARBETET MED CIVILT FÖRSVAR

I FI:s regleringsbrev för 2020 fanns det uppdrag kopplade till civilt försvar. FI har fortsatt arbetet med säkerhetsskydd, säkra kommunikationer och andra aktiviteter för att stärka de förmågor inom sekretess och robusthet som ställs vid höjd beredskap. Vidtagna åtgärder och uppnådda resultat har redovisats till Regeringskansliet.

FI har deltagit i samtliga aktiviteter som avser Totalförsvarsövning 2020.

Vidare har FI deltagit i samtliga aktiviteter vad gäller ”Uppdrag till bevakningsansvariga myndigheter att inkomma med underlag för den fortsatta inriktningen av det civila försvaret” (Ju 2019/02477/SSK) och åiterrapporterat uppdraget till Regeringskansliet.

AVGIFTSREDOVISNING

Ekonomiskt mål för avgiftsbelagd verksamhet enligt regleringsbrevet

Verksamhet som rör ärenden som anges i förordningen (2001:911) om avgifter för prövning av ärenden hos Finansinspektionen ska över tiden finansieras fullt ut med de avgifter som tas ut för ändamålet.

Avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna disponeras

FI har rätt att ta ut avgifter för tillstånd och anmälningar. Principen är att avgifterna ska ge full kostnadstäckning på några års sikt. Företag och personer som söker tillstånd att driva finansiell verksamhet betalar en i förväg bestämd avgift för respektive tillstånd. Avgifternas storlek beslutas av regeringen efter förslag från FI.

Tabell 20. Avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna disponeras, tkr

Avgiftsbelagd verksamhet med full kostnadstäckning	Budget ¹			
	2020	2020	2019	2018
Ansökningsavgifter (SFS 2001:911)				
Tidigare års över-/underskott		9 183	19 966	8 575
Intäkter av avgifter	100 000	99 335	103 934	105 312
Nettokostnader	105 000	116 098	114 717	93 921
Utfall	-5 000	-16 763	-10 783	11 391
Totalt ackumulerat över-/underskott		-7 580	9 183	19 966
Ackumulerat över-/underskott i relation till omsättning %,		-7,6 %	8,8 %	19,0 %

Intäkter enligt § 4 avgiftsförordningen	Budget ¹			
	2020	2020	2019	2018
Administrativ service				
Intäkter av avgifter BFN	1 600	1 313	1 682	1 872
Nettokostnader BFN	1 600	1 313	1 682	1 872
Ackumulerat över-/underskott för Administrativ service	0	0	0	0

Källa: Agresso

¹ Budget avser beräknad budget för avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna disponeras, enligt FI:s regleringsbrev för 2020. I den beräknade budgeten för ansökningsavgifter var det ackumulerade överskottet från tidigare år 14 966 tkr och för 2020 beräknades ett underskott på 5 000 tkr.

Ansökningsavgifter (SFS 2001:911)

FI redovisar ett underskott på 16 763 tkr för avgiftsbelagd verksamhet som finansieras med ansökningsavgifter och har därmed ett totalt ackumulerat underskott på 7 580 tkr vid utgången av 2020. Intäkterna var i nivå med beräknad budget enligt regleringsbrevet för 2020, men blev lägre än 2019. Avgifterna sänktes generellt med cirka 8 procent den 1 juli 2019, vilket gav fullt genomslag 2020. Enskilda ärendeslag fick höjd avgift eller avgiftsbelades den 1 juli 2020, vilket inte fick fullt genomslag på intäkterna 2020.

Kostnaderna blev betydligt högre än beräknad budget enligt regleringsbrevet för 2020, och ökade även jämfört med utfallet för 2019. Precis som under 2019, har FI:s arbete med att effektivisera tillståndsverksamheten bidragit till de högre kostnaderna. Då FI handlägger ärenden av varierande slag och omfattning krävs en djupare analys av resultatet för respektive ärendegrupp och ärendeslag. I den avgiftsrapport som lämnas till regeringen senast den 15 april 2021 kommer FI att redovisa resultatet av denna analys och förslag till åtgärder. Målet är att nå balans mellan intäkter och kostnader på några års sikt.

Intäkter enligt 4 § avgiftsförordningen

Avgifterna för FI:s resurssamverkan för administrativ service med Bokföringsnämnden (BFN) framgår av 4 § avgiftsförordningen (1992:191). Det framgår av 4 § första stycket punkterna 1–9 att myndigheten själv, upp till full kostnadstäckning, får besluta om storleken på avgifterna. Att både intäkterna och kostnaderna för

resurssamverkan med BFN blev lägre än beräknad budget förklaras bland annat av att BFN under året inte behövde samma stöd från FI efter att de anslutit sig till löneservicen hos Statens servicecenter. Dessutom blev kostnaderna för lokaler och ekonomisystem lägre.

Avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna inte disponeras

FI har även till uppgift att ta ut avgifter som inte får disponeras i verksamheten, utan ska redovisas som intäkt av uppörd och som finns i redovisningen av inkomstitlar.

Avgifter som tas ut med stöd av förordning (2007:1135) om årliga avgifter för finansiering av FI:s verksamhet ska uppgå till ett belopp som motsvarar kostnaden för den verksamhet som ska finansieras.

Restavgifter och dröjsmålsavgifter är debiterade baserat på beslut om dröjsmålsavgifter som vunnit laga kraft, exempelvis beslut om förseningsavgift för företag under tillsyn som rapporterar för sent till FI. Dessutom har FI möjlighet att besluta om ekonomiska sanktioner enligt gällande lagstiftning. Sådana straffavgifter och särskilda avgifter redovisas mot inkomstiteln Bötesmedel.

Tabell 21. Avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna inte disponeras, tkr
Offentligrättsliga avgifter med bestämt ekonomisk mål

Inkomstitel 2548, Avgifter för Finansinspektionens verksamhet	Budget ¹			
	2020	2020	2019	2018
Tidigare års över-/underskott		7 239	18 521	23 942
Intäkter	653 000	663 475	615 532	602 032
Kostnader	653 000	653 488	626 815	607 453
Utfall		9 987	-11 283	-5 421
Totalt ackumulerat över-/underskott		17 226	7 239	18 521
Ack. över-/underuttag i relation till avgiftsintäkterna %		2,6 %	1,2 %	3,1 %
Andra offentligrättsliga avgifter				
Inkomstitel 2711, Restavgifter och dröjsmålsavgifter	Budget ¹			
	2020	2020	2019	2018
Intäkter	5 000	-24	727	641
Inkomstitel 2712, Bötesmedel				
Intäkter	60 000	5 080 851	56 265	27 489

Källa: Agresso

¹ Budget avser beräknad budget för avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna inte disponeras enligt FI:s regleringsbrev för 2020.

Offentligrättsliga avgifter med bestämt ekonomiskt mål

FI redovisar ett ackumulerat överuttag på 9 987 tkr för offentligrättsliga avgifter med ett bestämt ekonomiskt mål för 2020. Det motsvarar ett överuttag på 3 procent i förhållande till avgiftsintäkterna. Intäkterna ska uppgå till ett belopp som motsvarar den beräknade kostnaden för den verksamhet som ska finansieras, med kompensation för tidigare års över- eller underskott. FI kan bara kompensera de avgiftsgrupper enligt förordningen (2007:1135) om årliga avgifter för finansiering av Finansinspektionens verksamhet där avgiften inte framgår av förordningen.

Kostnaderna för FI:s verksamhet blev i nivå med de kostnader som hade budgeterats enligt 2020 års regleringsbrev.

Andra offentligrättsliga avgifter

Restavgifter, dröjsmålsavgifter och bötesmedel är av sådan karaktär att de är svåra att budgetera och beräkna i förväg. Ett fåtal stora böter får ett betydande genomslag på utfallet och därför varierar bötesmedlen kraftigt mellan åren.

RAPPORTERADE UPPDRAG

Nedan redovisas de uppdrag som FI rapporterade 2020 enligt instruktion, regleringsbrev och särskilda regeringsbeslut.

Från regleringsbrev 2020	Redovisning
1. Prognoser för anslagsbelastningen och för avgiftsintäkter som disponeras av myndigheten	FI dnr 20-2742, 10 feb, 4 maj, 27 jul, 23 okt
2. Indikatorer för resultatuppföljning	FI dnr 20-29300, 6 apr 2020
3. Krishanteringsgrupp för centrala motparter	Löpande redovisning, FI dnr 20-2025
4. Uppföljning av nya regler om marknader för finansiella instrument	FI dnr 20-15189, 30 jun 2020
5. Uppföljning av nya regler om rätten till betalkonto med grundläggande funktioner	FI dnr 20-28029, 16 dec 2020
6. Precisering av inriktning för civilt försvar	FI dnr 21-33
7. Kartläggning av eventuella klagomål om fel och brister i prospekt	Redovisas senast den 1 sep 2021

Pågående uppdrag från regleringsbrev 2020 Redovisning

Uppdrag till statliga myndigheter att fortsatt ta emot nyanlända arbetssökande för praktik 2019 och 2020 m.m. (Fi2018/01701/ESA)	FI dnr 20-5304
Uppdrag till statliga myndigheter att fortsatt ta emot personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga för praktik 2019 och 2020 m.m. (A2018/00925/A)	
Fördjupat kunskapsunderlag om konsekvenser m.m. för svenska finansmarknaden av brexit ¹	FI dnr 18-11514, 21 jun 2018
Uppdrag om preciserad inriktning för arbetet med civilt försvar (Ju2015/09669/SSK)	FI dnr 19-1049
Uppdrag till bevakningsansvariga myndigheter att inkomma med underlag för den fortsatta inriktningen av det civila försvaret (Ju2019/02477/SSK)	FI dnr 19-1049

¹ Under 2020 har FI bistått Finansdepartementet med konsekvensanalyser rörande vissa undantag förknippade från lagen om värdepappersmarknaden.

Från instruktion	Redovisning
Konsumentskyddet på finansmarknaden	FI dnr 19-26226, 13 feb 2020
Stabiliteten i det finansiella systemet	FI dnr 20-9224, 4 jun 2020 och FI dnr 20-22103, 25 nov 2020
Avgiftsrapport enligt FI:s instruktion	FI dnr 20-4219, 6 apr 2020 FI dnr 20-15118, 21 sep 2020 FI dnr 20-26375, 7 dec 2020

Övriga regeringsuppdrag	Redovisning
Uppdrag till Finansinspektionen att kartlägga konsekvenserna av en utvidgad rätt till återköp av och överföring av värdet i individuella fond- och depåförsäkringar Fi2019/03797/FPM (delvis) Fi2020/ /FPM	FI dnr 20-24666, 30 nov 2020

Kompetensförsörjning

Enligt förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag

Enligt 3 kap. 3 § ska myndigheten redovisa de åtgärder som har vidtagits i syfte att säkerställa att kompetens finns. I redovisningen ska det ingå en bedömning av hur de vidtagna åtgärderna sammantaget har bidragit till fullgörandet av dessa uppgifter.

ATTRAKTIV ARBETSGIVARE

FI är genom sitt viktiga och komplexa uppdrag en attraktiv arbetsgivare. Många av medarbetarna har särskilda kunskaper, bland annat om nya regelverk, en kompetens som finansbranschen har ett stort behov av. Det leder till att FI behöver arbeta aktivt med att utveckla, behålla och tillvarata medarbetare för att säkerställa myndighetens kompetensbehov.

FI hade under 2020 en extern personalomsättning på 12 procent. Att behålla den nu mer rimliga nivån på den externa personalomsättningen, samt att den ska vara jämnt fördelad över myndigheten, är en fortsatt målsättning för FI.

Tabell 22. Personalomsättning, procent

	2020	2019	2018
Extern rörlighet	12,0	13,9	14,3

Källa: 2018 Agresso, 2019 Agresso och Primula, 2020 Primula

Kompetensförsörjningsarbetet under 2020

Under hösten togs beslut om en ny kompetensförsörjningsstrategi. Strategin ger stöd och riktning för vårt arbete med bland annat kompetensanalyser, rekrytering, kompetensutvecklingsåtgärder samt mål- och utvecklingssamtal.

På FI arbetar många medarbetare med specialistkunskaper. Det är viktigt att medarbetarna kan utveckla sin kompetens internt inom myndigheten. I strategin beskrivs en vägledning för prioritering av kompetensutvecklingsåtgärder. Utveckling och lärande ska i första hand ske i vardagen på jobbet: i det egna arbetet, i möten, genom intern rörlighet, i olika projekt samt i dialog med kollegor och chefer. Som komplement finns kompetensutveckling i en mer organiserad form som interna och externa kurser, seminarier och föreläsningar. För att arbeta mer flexibelt med kompetensutveckling har vi under 2020 börjat använda oss av e-utbildning som ett viktigt verktyg.

FI:s arbete med kompetensförsörjning har påverkats av pandemin. Vi har digitaliserat våra interna utbildningsinsatser och anpassat dem till distansarbete. Detta har gjort det möjligt att vi, trots distansarbete, har kunnat genomföra nästan samtliga utbildningar som vi vanligtvis erbjuder våra medarbetare.

FI har även fortsatt arbeta med att ge medarbetare möjlighet till utveckling och att ta tillvara på intern kompetens genom att främja intern rörlighet. Under 2020 tillsattes 43,5 procent av alla utannonserade tjänster av interna sökanden.

Under året har vi fortsatt att arbeta med att utveckla FI:s kultur. En del i detta kulturarbete har varit att ta fram en ny medarbetarpolicy. Den tydliggör den statliga värdegrunden, vad våra gemensamma värderingar *beslutsamma, målinriktade, engagerade* och *hjälpssamma* betyder mer konkret och hur medarbetarna kan bidra till "Ett FI". Vi har också genomfört ett flertal workshops på chefs- och medarbetarnivå kring FI:s värderingsarbete.

Förebyggande insatser inom arbetsmiljö

Arbetsmiljöarbetet har varit i stort fokus under rådande situation med pandemin och distansarbete. FI har genomfört ett flertal särskilda arbetsmiljöinsatser i syfte att fånga upp frågor hos medarbetare och chefer i hela organisationen kring mående, arbetsbelastning, information och kommunikation. Diskussioner om för- och nackdelar med distansarbete har även genomförts på avdelnings- och stabsnivå. Det som framkom från samtalen är att FI trots omständigheterna har lyckats anpassa sig väl utifrån de förutsättningar som funnits för distansarbete. Krishanteringsorganisationen har tagit fram en riskanalys för att vara förberedd på de olika risker som coronapandemin och distansarbetet innebär för verksamheten.

Som en del i det förebyggande arbetsmiljöarbetet deltog FI:s chefer i ett chefsforum med fokus på konflikthantering. Utbildningen syftade till att ge cheferna verktyg till att kunna arbeta förebyggande och vara rustade för att hantera konflikter.

För att behålla den låga sjukfrånvaron har FI fortsatt att prioritera förebyggande hälsoinsatser. Medarbetarna får friskvårdsbidrag och ges möjligheten att träna en timme per vecka på arbetstid. Löpträning, avslappningsklasser, yoga, körsång och konstaktiviteter tillsammans med kollegorna (delvis digitalt) har också engagerat många av medarbetarna under 2020. Under året har även extra hälsoinsatser genomförts i form av två aktivitetsutmaningar och en ergonomiutbildning som medarbetarna kunnat utföra på distans. Sjukfrånvaron bland FI:s medarbetare var 2,4 procent under 2020.

Mångfald – både effektivitet och socialt ansvar

FI:s mångfaldsarbete syftar till att skapa en effektiv organisation med väl sammansatta arbetsgrupper som består av människor med olika bakgrund och erfarenhet. Ett sätt att följa upp mångfald är att mäta kön och etnicitet.

Andelen kvinnliga chefer var i slutet av året 49,2 procent. På uppdrag av FI genomförde SCB en mångfaldsmätning i december 2020. Undersökningen visade att 16,2 procent av FI:s medarbetare har utländsk bakgrund. Som en jämförelse kan nämnas att 29,6 procent av Sveriges arbetsföra befolkning (20–65 år) har utländsk bakgrund (2020).

Tabell 23. Redovisning av sjukfrånvaro, procent av den sammanlagda arbetstiden

	2020	2019	2018
Total sjukfrånvaro	2,4	3,2	2,9
Kvinnor	2,6	3,6	4,0
Män	2,2	2,7	1,6
Anställda ≤ 29 år	1,8	2,2	2,5
Anställda 30-49 år	2,4	3,2	2,3
Anställda ≥ 50 år	2,5	3,6	4,6
Andelen av total sjukfrånvaro ≥ 60 dagar	55,6	43,1	25,5

Källa: Agresso för 2018. Primula med uträkning framtagen av Arbetsgivarverket för 2019 och framåt.

RESULTATBEDÖMNING

FI arbetade under året i enlighet med FI:s kompetensförsörjningsstrategi. FI bedömer att det har bidragit till att myndigheten uppfattas som en attraktiv arbetsgivare både internt och externt. Kompetensförsörjningen säkerställer att rätt kompetens finns för att fullgöra myndighetens mål och uppgifter.

Personalomsättningen 2020 var lägre för fjärde året i rad. FI ser den sjunkande personalomsättningen som ett resultat av de samlade insatser inom kompetensförsörjningsområdet som vi arbetat aktivt med under flera år. Att främja intern utveckling och rörlighet, arbeta förebyggande med arbetsmiljöfrågor samt att stärka ledarskap och kultur är några av de insatser som vi tror kan ha bidragit. Sannolikt har även coronapandemin i viss utsträckning bidragit. Att behålla den nuvarande nivån på personalomsättningen och att få den jämnt fördelad över myndigheten är en målsättning även i fortsättningen. Ett aktivt kompetensförsörjningsarbete behöver därför fortsätta framöver.

Finansiell redovisning

RESULTATRÄKNING

Belopp i tkr		2020	2019
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	not 1	653 437	626 742
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	not 2	104 110	110 984
Intäkter av bidrag	not 3	5 216	3 531
Finansiella intäkter	not 4	161	367
Summa		762 924	741 623
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	not 5	-592 137	-549 329
Kostnader för lokaler		-40 274	-40 994
Övriga driftkostnader		-112 416	-129 345
Finansiella kostnader	not 6	-208	-450
Avskrivningar och nedskrivningar		-34 676	-32 288
Summa		-779 711	-752 406
Verksamhetsutfall		-16 787	-10 783
Uppbördsverksamhet			
Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras	not 7	5 744 302	672 524
Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamheten		-5 744 302	-672 524
Saldo		0	0
Årets kapitalförändring	not 8	-16 787	-10 783

BALANSRÄKNING

Belopp i tkr		2020-12-31	2019-12-31
Tillgångar			
Immateriella anläggningstillgångar			
Balanserade utgifter för utveckling	not 9	64 405	67 018
Rättigheter och andra immateriella tillgångar	not 10	11 274	6 937
Summa immateriella anläggningstillgångar		75 679	73 955
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	not 11	3 552	3 749
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	not 12	25 828	29 466
Summa materiella anläggningstillgångar		29 379	33 215
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar	not 13	424	796
Fordringar hos andra myndigheter	not 14	10 991	7 216
Övriga kortfristiga fordringar	not 15	64 538	18 360
Summa kortfristiga fordringar		75 953	26 372
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	not 16	20 880	16 920
Övriga upplupna intäkter	not 17	64	1 049
Summa periodavgränsningsposter		20 944	17 969
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	not 18	-59 365	-32 354
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	not 19	64 219	82 390
Summa tillgångar		206 810	201 547

BALANSRÄKNING FORTSÄTTNING

Belopp i tkr		2020-12-31	2019-12-31
Kapital och skulder			
Myndighetskapital	not 20		
Balanserad kapitalförändring		9 183	19 966
Kapitalförändring enligt resultaträkningen		-16 787	-10 783
Summa myndighetskapital		-7 604	9 183
Avsättningar			
Avsättningar till pensioner	not 21	69	139
Övriga avsättningar	not 22	7 458	6 354
Summa avsättningar		7 527	6 493
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	not 23	107 415	107 110
Kortfristiga skulder till andra myndigheter		21 276	16 823
Leverantörsskulder		25 519	16 239
Övriga kortfristiga skulder	not 24	10 286	9 942
Summa skulder m.m.		164 495	150 114
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	not 25	38 899	29 869
Oförbrukade bidrag	not 26	0	101
Övriga förutbetalda intäkter	not 27	3 492	5 787
Summa periodavgränsningsposter		42 392	35 757
Summa kapital och skulder		206 810	201 547

ANSLAGSREDOVISNING

Redovisning mot anslag, belopp i tkr

Anslag (ramanslag)	Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enligt regleringsbrev	Omdisponerat anslagsbelopp	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp	Not
Utgiftsområde 2								
Samhällsekonomi och finansförvaltning								
1:3 Finansinspektionens avgifter till EU:s tillsynsmyndigheter (Ramanslag)								
ap.1	Finansinspektionens avgifter till EU:s tillsynsmyndigheter (ram)	2 689	17 550	-	-2 689	17 550	-15 621	1 929 not 28
1:11 Finansinspektionen (Ramanslag)								
ap.1	Finansinspektionen (ram)	9 353	622 353	-	0	631 706	-636 871	-5 165
ap.3	Krigsförsäkringsnämnden (ram)	361	900	-	-334	927	-995	-68 ¹
Summa		12 402	640 803	-	-3 022	650 183	-653 488	-3 305 not 1

¹ Krigsförsäkringsnämnden har ett ej beviljat överskridande av anslag och av anslagskredit på 24 tkr. Det beror på att fakturor för konsultarbete blev högre än beräknat. Enligt regleringsbrevet för 2020 uppgår anslagskredit till 45 tkr.

Redovisning mot anslagsvillkor i regleringsbrevet

1:11 Finansinspektionen (ram) ap.1

Av regleringsbrevet framgår att FI förväntas avsätta 7 000 tkr för att genomföra finansiell folkbildning på konsumentområdet. FI redovisar utgifter på 7 078 tkr år 2020 för finansiell folkbildning.

1:11 Krigsförsäkringsnämnden (ram) ap.3

Medlen får användas för att bekosta Krigsförsäkringsnämndens (KFN) verksamhet. KFN är en egen myndighet och finansieras med en anslagspost som ligger under FI:s anslag. KFN har överskridit sin anslagskredit med 24 tkr vilket är en överträdelse av reglerna i anslagsförordningen (2011:223). FI bedömer att övertrasseringen av anslagskrediten är särskilt allvarlig då anslagsposten ligger under FI:s anslag och därmed påverkar revisorernas bedömning av FI:s verksamhet. FI har i de senaste årens budgetunderlag rekommenderat regeringen att flytta KFN till en annan myndighet. Vi kommer att föreslå att KFN flyttas även i kommande budgetunderlag, mot bakgrund av övertrasseringen och de konsekvenser detta innebär för FI.

Inkomsttitel	not 7	Beräknat belopp enligt regleringsbrev	Inkomster
2548 Avgifter för Finansinspektionens Verksamhet		653 000	663 475
2711 Restavgifter och dröjsmålsavgifter		5 000	-24
2712 Bötesmedel		60 000	5 080 851
Summa		718 000	5 744 302

TILLÄGGSUPPLYSNINGAR OCH NOTER

Redovisnings- och värderingsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag samt Ekonomistyrningsverkets föreskrifter och allmänna råd till förordningen.

Belopp redovisas i tusentals kronor (tkr). Avrundning sker till närmaste tusental. Avrundade belopp i tabeller och uppställningar har inte justerats för att få summorna att stämma, vilket ibland medför att de enskilda posterna under en rubrik inte bildar exakt den summa som presenteras. Ett belopp som avrundats till noll markeras med 0. Är värdet innan avrundning noll markeras detta med ett streck -.

Finansinspektionen tar ut årliga avgifter av de företag och personer som står under myndighetens tillsyn. Intäkter av avgifter och andra liknande ersättningar redovisas mot inkomsttitel det budgetår som intäkterna hänför sig till. Avgifterna tillförs staten och redovisas därför inte i verksamhetens intäkter i resultaträkningen.

FI disponerar över sådana avgifter som tas ut för prövning av ansökningar och anmälningar. Resultatet av de senare avgifterna redovisas i resultaträkningen (ingår i årets kapitalförändring) och balanseras till kommande år.

FI får ett förvaltningsanslag för verksamheterna tillsyn, regelgivning, finansiell folkbildning och finansmarknadsstatistik. Avräkning mot anslagen görs för den löpande verksamheten med redovisade kostnader efter avdrag av intäkter i den anslagsfinansierade verksamheten. Lånefinansierade investeringar anslagsavräknas i normala fall i takt med amorteringar som baseras på planenliga avskrivningar.

Den verksamhet som avser samhällsskydd och beredskap finansieras av bidrag från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB).

Brytdag

FI har tillämpat den 5 januari 2021 som brytdag i enlighet med regelverket för statliga myndigheter. Begreppet brytdag syftar på den dag då den löpande bokföringen för räkenskapsåret i fråga ska vara avslutad. Efter brytdagen sker bokföring på räkenskapsåret men då i form av periodiseringar eller rättningar.

Periodavgränsningsposter

Som periodiseringspost bokförs belopp över 50 tkr. För avgiftsintäkter för tillståndsprövning tillämpas en beloppsgräns på 500 tkr.

Värdering av fordringar

Uppbördsfordringar har värderats kollektivt utifrån hur lång tid som gått sedan fakturan förföll till betalning. Övriga fordringar har tagits upp till det belopp som efter individuell prövning beräknas bli betalt.

Värdering av anläggningstillgångar

Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk med ett anskaffningsvärde på minst 25 tkr, och en beräknad ekonomisk livslängd på minst tre år, redovisas som anläggningstillgångar. För egenutvecklade dataprogram ska anskaffningsvärdet uppgå till minst 500 tkr, för köpta dataprogram och licenser samt för förbättringsutgifter på annans fastighet är beloppsgränsen 200 tkr.

På anskaffningsvärdet görs linjär avskrivning. Avskrivningen görs månadsvis. Följande avskrivningstider tillämpas:

- egenutvecklade datasystem, 3–5 år
- köpta dataprogram och licenser, 3–5 år
- förbättringsutgifter på annans fastighet, 6 år
- kontorsmaskiner, 5 år
- datorer och kringutrustning, 4–5 år
- övriga inventarier, 7 år.

Noter

Not 1. Intäkter av anslag

Skillnaden mellan intäkter av anslag i resultaträkningen och utgifter i anslagsredovisningen på 51 tkr beror på semesterlöneskuld intjänad till och med 2008 som har redovisats mot anslag enligt punkten 2 i övergångsbestämmelserna till anslagsförordningen (2011:223) som uppgår till 27 tkr och Krigsförsäkringsnämndens ej medgivna överskridande av anslagskrediten som uppgår till 24 tkr.

Not 2. Intäkter av avgifter och andra ersättningar

Belopp i tkr	2020	2019
Avgiftsförordningen (1992:191)		
Avgiftsintäkter enligt 4 §	1 313	1 682
Avgiftsintäkter enligt 15 §	8	1
Förordning (2001:911) om avgifter för prövning av ärenden hos Finansinspektionen		
Ansökningsavgifter	99 335	103 934
Fakturerade kungörelser	-	-
Övriga intäkter		
Intäkter av övriga ersättningar	3 455	5 367
Summa	104 110	110 984

Intäkter av övriga ersättningar består av inbetalningar för vidarefakturerade kostnader till Danmark, Norge, Finland och Nederländerna för arbetet med det gemensamma transaktionsrapporteringsystemet (TRS II).

Not 3. Intäkter av bidrag

Belopp i tkr	2020	2019
Bidrag från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)	4 138	3 141
Bidrag från övriga myndigheter	1 078	389
Bidrag från internationella organisationer	-	-
Summa	5 216	3 531

Bidrag från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) används för arbetet med att säkerställa samhällets krisberedskap inom den finansiella sektorn.

Bidrag från övriga myndigheter består till största delen av inbetalningar från Arbetsförmedlingen för moderna beredskapsjobb och nystartsjobb samt ersättning för sjuklön från Försäkringskassan.

Not 4. Finansiella intäkter

Belopp i tkr	2020	2019
Ränteintäkter på räntekontot i Riksgäldskontoret	9	-
Ränteintäkter på lån i Riksgäldskontoret	5	360
Övriga finansiella intäkter	147	7
Summa	161	367

Räntan på räntekontot var under större delen av 2020 noll och 2019 negativ.

Övriga finansiella intäkter ökade under 2020 då FI har ett ökat antal valutakursvinster.

Not 5. Kostnader för personal

Belopp i tkr	2020	2019
Lönekostnader, exklusive arbetsgivaravgifter, pensionspremier m.m.	-362 899	-339 591
Övriga kostnader för personal	-229 238	-209 738
Summa	-592 137	-549 329

Av lönekostnader, exklusive arbetsgivaravgifter, pensionspremier med mera avsåg 565 tkr arvoden till styrelsen och uppdragstagare 2020. 2019 avsåg 487 tkr arvoden till styrelsen och uppdragstagare.

Kostnaden för personal ökade med 42 808 tkr sedan 2019. Lönekostnaderna ökar bland annat på grund av sedvanliga löneökningar då antalet årsarbetskrafter har ökat.

Not 6. Finansiella kostnader

Belopp i tkr	2020	2019
Räntekostnader på räntekontot i Riksgäldskontoret	-4	-345
Övriga finansiella kostnader	-204	-105
Summa	-208	-450

Räntan på räntekontot var under större delen av 2020 noll och 2019 negativ.

Övriga finansiella kostnader ökade under 2020 då FI hade ett ökat antal valutakursförluster.

Not 7. Avgifter m.m. som inte disponeras

Belopp i tkr	2020	2019
Offentligrättsliga avgifter med bestämt ekonomiskt mål		
<i>Inkomsttitel 2548, Avgifter till Finansinspektionen</i>		
Fakturerade årliga avgifter	665 152	617 136
Befarade förluster, årliga avgifter	-1 483	-1 609
Konstaterade förluster, årliga avgifter	-219	-53
Ränteintäkter, årliga avgifter	25	58
Summa avgifter som redovisas mot inkomsttitel 2548	663 475	615 532
Kostnader för den verksamhet som redovisats mot inkomsttitel 2548 ska motsvara	653 488	626 815
Andra offentligrättsliga avgifter		
<i>Inkomsttitel 2711, Restavgifter och dröjsmålsavgifter</i>		
Avgifter vid försenad inrapportering	90	375
Konstaterad förlust, försenad inrapportering	-135	-
Befarade förluster, försenad inrapportering	21	352
Ränteintäkter, försenad inrapportering	-	-
Summa avgifter som redovisas mot inkomsttitel 2711	-24	727
<i>Inkomsttitel 2712, Bötesmedel</i>		
Bötesmedel i samband med sanktioner	5 084 971	56 931
Konstaterad förlust, sanktioner	-130	-
Befarade förluster, sanktioner	-3 991	-666
Summa avgifter som redovisas mot inkomsttitel 2712	5 080 851	56 265
Summa intäkter av avgifter m.m.	5 744 302	672 524

På inkomsttitel 2548 redovisas de medel som FI tar ut enligt förordningen (2007:1135) om årliga avgifter för finansiering av Finansinspektionens verksamhet. Dessa avgifter ska, på några års sikt, motsvara de kostnader som FI redovisar mot anslagsposterna Finansinspektionen (ram), Krigsförsäkringsnämnden (ram) och Finansinspektionens avgifter till EU:s tillsynsmyndigheter (ram).

På inkomsttitel 2711 redovisas rest- och dröjsmålsavgifter när inrapportering inte sker i tid. På inkomsttitel 2712 redovisas bötesmedel i enlighet med de sanktionsmöjligheter som FI har enligt regelverken. Intäkterna är av sådan karaktär att de varierar mellan åren och enstaka böter kan ha stor påverkan på utfallet.

Not 8. Årets kapitalförändring

Belopp i tkr	2020	2019
Ej beviljat överskridande av anslag utöver beviljad kredit	-24	-
Resultat avgiftsfinansierad verksamhet	-16 763	-10 783
Summa	-16 787	-10 783

Årets kapitalförändring består av resultatet för verksamheten tillståndsprovning. Krigsförsäkringsnämnden har överskridit tilldelat anslag och anslagskrediten med 24 tkr.

Not 9. Balanserade utgifter för utveckling

Belopp i tkr	2020-12-31	2019-12-31
IB anskaffningsvärde	169 818	154 289
Årets anskaffningar	15 553	22 773
Årets utrangeringar	0	-7 244
UB anskaffningsvärde	185 371	169 818
IB ackumulerade avskrivningar	-102 799	-92 691
Årets avskrivningar	-18 167	-15 901
Året nedskrivning	0	-1 451
Årets utrangeringar	0	7 244
UB ackumulerade avskrivningar	-120 966	-102 799
Bokfört värde	64 405	67 018

Balanserade utgifter för utveckling består till största delen av it-system som FI utvecklar för rapportering, analys och insamling av finansiell data.

Not 10. Rättigheter och andra immateriella tillgångar

Belopp i tkr	2020-12-31	2019-12-31
IB anskaffningsvärde	13 923	9 725
Årets anskaffningar	8 030	4 199
Årets utrangeringar	-198	-
UB anskaffningsvärde	21 755	13 923
IB ackumulerade avskrivningar	-6 986	-3 941
Årets avskrivningar	-3 693	-3 046
Årets utrangeringar	198	-
UB ackumulerade avskrivningar	-10 481	-6 986
Bokfört värde	11 274	6 937

Under 2020 ökade det bokförda värdet för rättigheter och andra immateriella tillgångar med 4 337 tkr. Ökningen beror på nya införskaffade licenser för FI:s egenutvecklade system.

Not 11. Förbättringsutgift på annans fastighet

Belopp i tkr	2020-12-31	2019-12-31
IB anskaffningsvärde	12 368	11 836
Årets anskaffningar	1 344	532
Årets utrangeringar	-	0
UB anskaffningsvärde	13 712	12 368
IB ackumulerade avskrivningar	-8 619	-6 987
Årets avskrivningar	-1 541	-1 632
Årets utrangeringar	0	0
UB ackumulerade avskrivningar	-10 161	-8 619
Bokfört värde	3 552	3 749

Not 12. Maskiner, inventarier, installationer m.m.

Belopp i tkr	2020-12-31	2019-12-31
IB anskaffningsvärde	61 002	53 487
Årets anskaffningar	7 748	16 615
Årets utrangeringar	-2 847	-9 100
UB anskaffningsvärde	65 903	61 002
IB ackumulerade avskrivningar	-31 537	-30 357
Årets avskrivningar	-11 275	-10 258
Årets utrangeringar	2 737	9 078
UB ackumulerade avskrivningar	-40 075	-31 537
Bokfört värde	25 828	29 466

Under 2020 minskade det bokförda värdet för maskiner, inventarier, installationer med mera med 3 638 tkr. Minskningen beror på att behovet av ny utrustning på kontoret har minskat.

Not 13. Kundfordringar

Kundfordringar minskade med 372 tkr jämfört med föregående år. Projektet TRS driftsattes i slutet av 2019 och inga utvecklingskostnader faktureras från och med 2020. Driftkostnader faktureras månatligt och är på lägre belopp än tidigare fakturor. 2020 hade även en större andel av antalet fakturor betalats innan den 31 december, till skillnad mot 2019.

Not 14. Fordringar hos andra myndigheter

Belopp i tkr	2020-12-31	2019-12-31
Fordran avseende ingående moms	10 779	7 008
Övriga fordringar hos andra myndigheter	211	208
Summa	10 991	7 216

Not 15. Övriga kortfristiga fordringar

Belopp i tkr	2020-12-31	2019-12-31
Uppbördsfordringar	64 538	18 160
Övriga fordringar	0	200
Summa	64 538	18 360

Övriga kortfristiga fordringar ökade med 46 178 tkr jämfört med föregående år. Ökningen beror på att flera fakturor på större belopp inte var betalda per den 31 december till skillnad från föregående år.

Not 16. Förutbetalda kostnader

Belopp i tkr	2020-12-31	2019-12-31
Förutbetalda hyreskostnader	10 203	10 144
Övriga förutbetalda kostnader	10 676	6 776
Summa	20 880	16 920

Posten Övriga förutbetalda kostnader består till största delen av underhållsavtal för it-system.

Not 17. Övriga upplupna intäkter

Belopp i tkr	2020-12-31	2019-12-31
Upplupna bidragsintäkter	3	0
Övriga upplupna intäkter	61	1 049
Summa	64	1 049

Posten Övriga upplupna intäkter består till större del av upparbetad tid som ska faktureras Bokföringsnämnden.

Not 18. Avräkning med statsverket

Belopp i tkr	2020-12-31	2019-12-31
Uppbörd		
Ingående balans	-18 160	-66 016
Redovisat mot inkomsttitel	-5 744 302	-672 524
Uppbördsmedel som betalats till icke räntebärande flöde	5 697 924	720 380
<i>Skulder avseende uppbörd</i>	-64 538	-18 160
Anslag i icke räntebärande flöde		
Ingående balans	-0	-234
Redovisat mot anslag	15 621	14 861
Medel hänförliga till transfereringar m.m. som betalats till icke räntebärande flöde	-15 621	-14 628
<i>Fordringar avseende anslag i icke räntebärande flöde</i>	0	0
Anslag i räntebärande flöde		
Ingående balans	-13 009	-21 319
Redovisat mot anslag	637 866	611 953
Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-623 253	-603 643
Återbetalning av anslagsmedel ¹	3 628	-
<i>Fordringar avseende anslag i räntebärande flöde</i>	5 233	-13 009
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag		
Ingående balans	134	207
Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	-27	-73
<i>Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag</i>	106	134
Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto		
Ingående balans	-1 319	1 421
Inbetalningar i icke räntebärande flöde	5 710 072	728 048
Utbetalningar i icke räntebärande flöde	-26 617	-25 036
Betalningar hänförliga till anslag och inkomsttitlar	-5 682 303	-705 752
<i>Övriga fordringar på statens centralkonto</i>	-166	-1 319
Summa	-59 365	-32 354

¹ Enligt Kapitalförsörjningsordningen 4 kap 3 § borde en inbetalning till Statens centralkonto av indragningen ha gjorts under tidigare år. Indragningen på 3 628 tkr avsåg förvaltningsanslaget för FI och KFN 2018 och 2019. Indragningen justerad för räntan betalades in på statens centralkonto i februari 2020.

Not 19. Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret

Belopp i tkr	2020-12-31	2019-12-31
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	64 219	82 390
<i>Beviljad kreditram</i>	25 000	25 000

Not 20. Myndighetskapital

Belopp i tkr	Balanserad kapitalförändring, avgiftsfinansierad verksamhet	Årets kapitalförändring enligt RR	Summa
UB 2019	19 966	-10 783	9 183
IB 2020	19 966	-10 783	9 183
Föregående års kapitalförändring	-10 783	10 783	0
Årets kapitalförändring	0	-16 787	-16 787
UB 2020	9 183	-16 787	-7 604

Myndighetskapitalet består av resultatet inom verksamheten tillståndsprovning. Den negativa kapitalförändringen förklaras av ett underskott som dels beror på extraordinära kostnader till följd av det effektiviseringsarbete som pågår och dels den generella avgiftssänkningen med cirka 8 procent som trädde i kraft den 1 juli 2019. De lägre avgifterna påverkade intäkterna fullt ut 2020 samtidigt som avgiftshöjningar för enskilda ärendeslag ännu inte fått genomslag. Sammantaget gav detta ett underskott i verksamheten tillståndsprovning.

Not 21. Avsättningar för pensioner

Belopp i tkr	2020-12-31	2019-12-31
Ingående avsättning	139	0
Årets avsättning	0	176
Årets utbetalningar	70	37
Utgående avsättning	69	139

Not 22. Övriga avsättningar

Belopp i tkr	2020-12-31	2019-12-31
Ingående avsättning	6 354	5 330
Årets förändring	1 104	1 023
Utgående avsättning	7 458	6 354

Övriga avsättningar avser medel för lokalt omställningsarbete som har avsatts i enlighet med det avtal som har slutits mellan Arbetsgivarverket och de centrala fackliga parterna.

Not 23. Lån i Riksgäldskontoret

Belopp i tkr	2020-12-31	2019-12-31
Ingående skuld	107 110	88 677
Lån upptagna under året	39 682	48 682
Årets amorteringar	-39 377	-30 249
Utgående skuld	107 415	107 110
Beviljad låneram	120 000	120 000

Lån upptagna under december togs upp enligt prognos. Nyanskaffningar för året blev 2 356 tkr lägre än vad som prognostiserats för december 2020.

Not 24. Övriga kortfristiga skulder

Belopp i tkr	2020-12-31	2019-12-31
Personalens källskatt	9 545	9 720
Utredningskonton	731	217
Skuld till egen personal	10	5
Summa	10 286	9 942

Not 25. Upplupna kostnader

Belopp i tkr	2020-12-31	2019-12-31
Upplupen lön inkl. sociala avgifter	2 895	58
Semesterlöneskuld inkl. sociala avgifter	35 331	29 182
Övriga upplupna kostnader	673	628
Summa	38 899	29 869

Semesterlöneskulden ökade med 6 mnkr. Ökningen är en effekt av coronapandemin – anställda har inte tagit ut semester i lika stor utsträckning som tidigare år. Upplupen lön inklusive sociala avgifter ökar på grund av att lönerrevisionen för 2020 inte var klar vid årsskiftet.

Not 26. Oförbrukade bidrag

Belopp i tkr	2020-12-31	2019-12-31
Bidrag från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)	0	101
Summa	0	101

Bidrag från MSB används för arbetet med att säkerställa samhällets krisberedskap inom den finansiella sektorn. I jämförelse med år 2019 har FI förbrukat hela bidraget.

Not 27. Övriga förutbetalda intäkter

Belopp i tkr	2020-12-31	2019-12-31
Ej beviljat överskridande av anslag utöver beviljad kredit	24	-
Ansökningsavgifter, periodiserade	3 469	5 787
Summa	3 492	5 787

Krigsförsäkringsnämnden har överskridit tilldelat anslag och anslagskrediten med 24 tkr. FI periodiserar inbetalningar av ansökningsavgifter för tillståndsprövning som är större än 500 tkr.

Not 28. Finansinspektionens avgifter till EU:s tillsynsmyndigheter

Anslaget 1:3 ap 1 Finansinspektionens avgifter till EU:s tillsynsmyndigheter (ram) används för att betala medlemsavgifter till Europeiska bankmyndigheten (EBA), Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten (Eiopa) och Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten (Esm). Verksamheterna inom dessa myndigheter är fortfarande under uppbyggnad. FI:s anslag är beräknat utifrån de avgifter som FI kommer att betala när myndigheternas verksamheter är fullt uppbyggda. Det låga anslagsutfallet förklaras av att denna uppbyggnad ännu inte är klar samt en lägre valutakurs än budgeterat för euron.

SAMMANSTÄLLNING ÖVER VÄSENTLIGA UPPGIFTER

Belopp i tkr	2020	2019	2018	2017	2016
Låneram i Riksgäldskontoret					
Beviljad	120 000	120 000	120 000	120 000	130 000
Utnyttjad	107 415	107 110	88 677	91 430	99 925
Kredit på räntekontot					
Beviljad	25 000	25 000	25 000	25 000	25 000
Utnyttjad	-	-	-	-	-
Räntekontot					
Intäkter	9	-	-	3	5
Kostnader	4	345	453	336	243
Avgiftsintäkter som disponeras					
Beräknat enl. regleringsbrev	101 600	101 000	94 500	92 200	77 000
Utfall	104 110	110 984	113 396	115 030	91 784
Avgiftsintäkter som inte disponeras					
Beräknat enl. regleringsbrev	718 000	697 132	739 000	587 000	568 577
Utfall	5 744 302	672 524	630 162	578 683	590 435
Anslagskredit					
Anslag 2:1:11 ap.1, beviljad	31 117	30 133	30 116	25 436	24 402
Anslag 2:1:11 ap.1, utnyttjad	5 165	-	-	-	-
Anslag 2:1:11 ap.2, beviljad	-	-	-	150	150
Anslag 2:1:11 ap.2, utnyttjad	-	-	-	-	-
Anslag 2:1:11 ap.3, beviljad	45	46	23	23	-
Anslag 2:1:11 ap.3, utnyttjad	45	-	-	-	-
Anslag 2.1:3, beviljad	1 755	1 755	1 755	1 435	1 215
Anslag 2.1:3, utnyttjad	-	-	-	-	-
Anslagssparande					
Anslag 2:1:3	1 929	2 689	4 368	2 969	1 419
Anslag 2:1:11	0	9 714	21 318	14 791	11 681
Personal					
Årsarbetskrafter ¹	526	508	473	419	381
Kvinnor	273	269	249	-	-
Män	253	239	224	-	-
Medelantalet anställda ¹	554	537	491	432	397
Kvinnor	292	287	263	-	-
Män	262	250	228	-	-
Driftskostnad					
Driftskostnad (RR)	744 826	719 669	679 441	610 627	558 157
Driftskostnad per årsarbetskraft (tkr)	1 416	1 417	1 436	1 457	1 465
Kapitalförändring					
Ej beviljat överskridande av anslag utöver beviljad anslagskredit ²	-24	-	-	-	-
Årets kapitalförändring	-16 763	-10 783	11 391	16 040	1 694
Balanserad kapitalförändring	9 183	19 966	8 575	-7 465	-9 159

¹ Sedan 2018 redovisas uppgifterna per kön. ² KFN har överskridit tilldelat anslag och anslagskredit med 24 tkr.

STYRELSENS ERSÄTTNINGAR UNDER 2020 OCH ÖVRIGA UPPDRAG

Styrelseledamöter	Arvoden och övriga ersättningar, belopp i kr
Sven-Erik Österberg, ordförande	100 000
Maria Bredberg Pettersson, vice ordförande	75 000
Peter Englund	55 000
Astri Muren	55 000
Stefan Nyström	55 000
Mats Walberg	55 000
Charlotte Zackari	55 000
Erik Thedéen, generaldirektör FI	1 712 400

Nedan redovisas övriga uppdrag som FI:s styrelseledamöter har som styrelse- eller rådsledamot i andra statliga myndigheter samt uppdrag som styrelseledamot i aktiebolag.

Styrelseledamöter	Uppdrag
Sven-Erik Österberg, ordförande	Styrelseordförande Stiftelsen Skansen Ordförande i Gålöstiftelsen Ordförande i Helge Ax:son Johnsons stiftelse
Maria Bredberg Pettersson, vice ordförande	Ingår som gd i Fortifikationsverkets styrelse Ledamot i Arbetsgivarverkets styrelse Ledamot i Ekonomistyrningsverkets insynsråd
Peter Englund	Vice styrelseordförande i Tredje AP-fonden Ledamot i Riksgäldskontorets vetenskapliga råd
Astri Muren	Ledamot i styrelsen för Stockholms universitet
Stefan Nyström	Ledamot i SMHI:s insynsråd Ledamot Erik Andersson AB
Mats Walberg	Inga övriga uppdrag
Charlotte Zackari	Inga övriga uppdrag
Erik Thedéen, generaldirektör FI	Ledamot i Kommittén för teknologisk innovation och etik (KOMET) Ledamot i SNS Förtroenderåd

Intern styrning och kontroll

Coronapandemin har i hög grad präglat året. FI:s generaldirektör beslutade den 11 mars att med anledning av pandemin aktivera FI:s krishanteringsorganisation. Krishanteringsorganisationen bestod av en krishanteringsstab för det interna arbetet och en för det externa arbetet. Genom beslut av generaldirektören avaktiverades den externa krishanteringsstaben från och med den 1 juni. Den interna krishanteringsstaben är fortfarande aktiv.

Arbetsgruppen för det interna arbetet har som fokus att upprätthålla FI:s kritiska verksamhet och att värna medarbetarnas hälsa. Att snabbt göra det möjligt att arbeta på distans på ett effektivt och säkert sätt var en primär uppgift. Risker kopplade till smittspridning och arbetsmiljö har varit högt upp på agendan och prioriterats och hanterats snabbt. FI har fokuserat mycket på intern kommunikation för medarbetarna.

Förordningen (2007:603) om intern styrning och kontroll samt Ekonomistyrningsverkets (ESV) föreskrifter och allmänna råd anger att intern styrning och kontroll ska omfatta riskanalys, åtgärder och uppföljning av intern styrning och kontroll samt dokumentation av dessa tre delar. Dessa obligatoriska moment är införda och etablerade på FI.

Styrelsen får varje år ett särskilt underlag som beskriver FI:s övergripande styrning och en uppföljning av arbetet med intern styrning och kontroll.

Underlaget visar att identifierade risker har följts upp med åtgärder i FI:s verksamhetsplan. Även om pandemin, främst under våren, innebar omprioriteringar i verksamheten visar uppföljningen för helåret att verksamhetsplanens aktiviteter i hög utsträckning genomfördes som planerat.

Under FI:s förvaltningsanslag finns en anslagspost som disponeras av KFN. KFN är en egen myndighet som ansvarar för sin egen verksamhet och ekonomi. KFN hade i slutet på året övertrasserat sin anslagskredit, det vill säga myndigheten hade använt mer medel än vad som var disponibelt. FI bedömer att detta är allvarligt men att ansvaret för övertrasseringen helt ligger hos KFN.

Under 2020 genomförde FI också en rad insatser för att stärka den interna styrningen och kontrollen, bland annat:

- Två nya myndighetsövergripande strategidokument beslutades, digitaliseringsstrategi 2020–2026 och datastrategi 2021–2026. Under året reviderade FI också den internationella strategin, tillsynsstrategin och kompetensförsörjningsstrategin.
- Ett särskilt uppdrag inriktat på att effektivisera FI:s undersökningar inleddes under året. Uppdraget innehåller fem olika delaktiviteter, där bland annat en översyn av undersökningsprocessen finns med. Två beslut om revideringar av undersökningsprocessen fattades kort före årsskiftet. I ett nästa led ska även sanktionsprocessen revideras.

- Processbeskrivningen av tillståndsprocessen från 2014 har genomgått en omfattande revidering. Revideringar har också gjorts i riskidentifieringsprocessen och i verksamhetsplaneringsprocessen. Vidare reviderades regler om inköp och upphandling och ersattes av en ny inköps- och upphandlingsprocess.
- Under året fortsatte arbetet med att uppdatera myndighetsövergripande regler och riktlinjer, till exempel om informationshantering, dataskydd och personsäkerhet. Nya styrdokument om säkerhetsskydd och personuppgiftsincidenter togs också fram.
- Funktionen för regelefterlevnad tog under året, tillsammans med verksamheten, fram obligatoriska e-utbildningar, bland annat om statens värdegrund, digital säkerhet och miljöarbete. Funktionen inledde även två fördjupade samarbeten med ansvariga chefer för inköp och upphandling samt dokumentation. En uppföljning av avrop och direktupphandlingar genomfördes också under året.
- Ett agilt arbetssätt och en ny förvaltningsmodell för it-utveckling började införas för att öka både produktiviteten och kvaliteten i leveranser genom bland annat ökat samarbete samt fokus på leveransvärde och transparens.
- Centralt stöd och central styrning av myndighetsövergripande verksamhetsutvecklingsinsatser stärktes genom att ett projektkontor inrättades.
- Arbetet med att utveckla FI:s kultur fortsatte under 2020. En del av det bestod i att ta fram en ny medarbetarpolicy. Den tydliggör den statliga värdegrunden, vad våra gemensamma värderingar *beslutsamma, målinriktade, engagerade* och *hjälpssamma* betyder mer konkret och hur medarbetarna kan bidra till "Ett FI". Vi genomförde också flera digitala workshoppar på chefs- och medarbetarnivå. Förutom en ny medarbetarpolicy beslutade FI om en uppdaterad arbetsmiljöpolicy.
- Med anledning av Riksrevisionens granskning av hantering av intressekonflikter har FI tagit fram en åtgärdsplan, som bland annat innehåller flera utbildnings- och informationsinsatser. Enligt åtgärdsplanen ska FI också utveckla formerna för uppföljning och kontroll samt utöka dokumentationen. Efter kritik från JO om bristande dokumentation samt rutiner för tillsynsundersökningar har FI arbetat med att förbättra rutiner (se avsnittet JO-kritik av undersökningar). Den 1 januari 2021 infördes ytterligare förändringar för att öka öppenheten och transparensen kring FI:s tillsynsundersökningar.

Beslut om årsredovisningen

VÅRT STÄLLNINGSTAGANDE

Vi bedömer att den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten har varit betryggande under den period som årsredovisningen avser.

Vi intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Årsredovisningen har fastställts genom styrelsens beslut den 16 februari 2021

Sven-Erik Österberg
Styrelseordförande

Maria Bredberg Pettersson
vice ordförande

Peter Englund
styrelseledamot

Astri Muren
styrelseledamot

Stefan Nyström
styrelseledamot

Mats Walberg
styrelseledamot

Charlotte Zackari
styrelseledamot

Erik Thedéen
generaldirektör

Finansinspektionen
Box 7821, 103 97 Stockholm
Besöksadress Brunnsgatan 3
Telefon +46 8 408 980 00
Fax +48 8 24 13 35
finansinspektionen@fi.se

www.fi.se